

Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag

Slutbetänkande av 2007 års Insolvensutredning

Stockholm 2010

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2010:2

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss. Hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/remiss>

Textbearbetning och layout har utförts av Regeringskansliet, FA/kommittéservice

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2010

ISBN 978-91-38-23338-2
ISSN 0375-250X

Innehåll del 2

Författningsförslag	5
1 Förslag till Insolvenslag (0000:0000)	5
2 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	98
13 Författningskommentar	99
13.1 Förslaget till insolvenslag (0000:0000)	102

Författningsförslag

1 Förlag till Insolvenslag (0000:0000)

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ett förfarande genom vilket en gäldenärs samlade tillgångar i ett sammanhang kan tas i anspråk för betalning av borgenärsfordringar, gäldenären kan träffa en samlad ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer eller en verksamhet som gäldenären bedriver kan rekonstrueras.

Förfarandet kallas insolvensförfarandet och beslutas av domstol efter ansökan av gäldenären eller en borgenär.

2 § Syftet med insolvensförfarandet är att tillgodose borgenärernas gemensamma intresse. Detta hindrar inte att intresset av att långsiktigt främja sysselsättningen beaktas, om det kan ske utan att borgenärernas intresse nämnvärt förringas.

3 § Insolvensförfarandet inleds och genomförs som ett förvaltarlett förfarande om inte rätten på gäldenärens begäran beslutar att det ska inledas under dennes egenförvaltning.

Lagens allmänna bestämmelser är tillämpliga på det förvaltarledda förfarandet. Vid egenförvaltning tillämpas de allmänna bestämmelserna om inte annat följer av 7 kap. 31–52 §§.

Bestämmelserna om egenförvaltning gäller inte då gäldenären är bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, understödsförening, försäkringsbolag, värdepappersbolag, clearingorganisation eller central värdepappershanterare.

Bestämmelserna avser inte heller sådana gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, ett landsting, ett kommunalförbund, en församling eller en kyrklig samfällighet har ett bestämmande inflytande.

4 § Att gäldenären är insolvent gäller som allmän grund för att inleda insolvensförfarandet. Att gäldenären är illikvid är en alternativ grund för att inleda förfarandet under egenförvaltning.

Med insolvens avses att gäldenären att inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte bara är tillfällig.

Med illikviditet avses att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort.

5 § Under ett förvaltarlett insolvensförfarande omhändertas gäldenärens samlade tillgångar tvångsvis av insolvensboet, som företräds och förvaltas av en eller flera insolvensförvaltare. Förvaltningen av boet står under tillsyn av tillsynsmyndigheten.

Ett förvaltarlett insolvensförfarandet kan medföra att

1. gäldenärens egendom eller verksamhet säljs för betalning av borgenärernas fordringar,
2. gäldenärens verksamhet under en tid fortsätts av insolvensboet innan den läggs ned eller säljs för betalning av borgenärernas fordringar, eller
3. förvaltaren lägger fram en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag för omröstning vid borgenärssammanträde och fastställelse av rätten.

6 § Under en egenförvaltning får gäldenären själv förvalta och råda över sina tillgångar i samråd med en eller flera rekonstruktörer. Insolvensförfarandet kan i detta fall medföra att

1. gäldenären lägger fram en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag för omröstning vid borgenärssammanträde och fastställelse av rätten, eller
2. egenförvaltningen upphör och insolvensförfarandet fortsätter som ett förvaltarlett förfarande eller avslutas.

7 § En rekonstruktionsplan anger den samlade ekonomiska uppgörelse med borgenärerna (ackord) och de övriga åtgärder som krävs för att en verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av denne eller någon annan.

Ett separat ackordsförslag är ett förslag till ackord som läggs fram utan samband med en rekonstruktionsplan.

I 12 kap. finns närmare bestämmelser om rekonstruktionsplanen och det separata ackordet.

8 § Om insolvensboet blir insolvent kan det bli föremål för insolvensförfarandet. Vad som i lagen föreskrivs om gäldenären ska i sådana fall gälla insolvensboet.

9 § Med panträtt i fast egendom jämställs vid tillämpningen av denna lag annan särskild förmånsrätt som gäller i egendomen och som inte grundas på utmätning.

Vad som sägs om borgenär med handpanträtt i lös egendom tillämpas också i fråga om borgenär med rätt att hålla kvar lös egendom till säkerhet för sin fordran (retentionsrätt).

10 § Om det i någon annan lag har meddelats någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Angående tillämpningen av lagen (1996:242) om domstolsärenden ges bestämmelser i det följande.

2 kap. Ansökan och beslut om att inleda ett insolvensförfarande

Ansökan

1 § En ansökan om att inleda ett insolvensförfarande (förfarande-ansökan) kan göras av gäldenären eller av en borgenär. En sådan ansökan görs skriftligen hos den tingsrätt där gäldenären bör svara i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet. Ansökningshandlingen ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Sökanden ska ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörig, om de inte är kända.

En ansökan ska avvisas, om det inte av den framgår vilken tingsrätt som är behörig och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

I 2 § lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen finns ytterligare bestämmelser om ansökans innehåll.

2 § Har en förfarandeansökan gjorts hos en tingsrätt som inte är behörig, ska rätten genast sända handlingarna i ärendet till den tingsrätt som enligt vad dessa visar är behörig och underrätta sökanden. Ansökan ska anses gjord, när ansökningshandlingen kom in till den förra tingsrätten.

3 § Görs ansökan av gäldenären, bör till ansökningshandlingen bifogas en av gäldenären underskriven förteckning över boets tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn och postadress samt om det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet.

4 § Görs ansökan av en borgenär, ska han eller hon i ansökan lämna uppgift om sin fordran och de omständigheter i övrigt på vilka han eller hon grundar yrkandet. Han eller hon ska även i original eller kopia bifoga de handlingar som han eller hon vill åberopa. Ansökningshandlingen och de handlingar som har bifogats denna ska ges in i två exemplar.

5 § En ansökan ska avvisas, om den i de avseenden som avses i 3 eller 4 § eller i övrigt är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

6 § Har en borgenärs fordran fastställts av domstol eller av Kronofogdemyndigheten med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning, ska detta godtas som stöd för behörighet att begära att insolvensförfarandet inleds beträffande gäldenären, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om en domstol har förordnat att avgörandet inte får verkställas.

En fordran som har fastställts genom en giltig skiljedom ska också godtas, om skiljedomens förordning får verkställas enligt 3 kap. 15 eller 17 § utsökningsbalken och en domstol inte efter talan mot skiljedomens förordning har bestämt annat.

I andra fall än de som avses i första och andra styckena ska borgenären styrka sin behörighet att begära att insolvensförfarandet inleds beträffande gäldenären.

Bevisning om insolvens

7 § En uppgift av gäldenären att han är insolvent ska godtas, om det inte finns särskilda skäl att inte göra det.

8 § Om inte annat visas, anses en gäldenär vara insolvent, när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken inom de senaste sex månaderna före förfarandansökan har framgått att han saknat tillgångar till full betalning av utmättningsfordringen. Detsamma gäller, om gäldenären har förklarat sig ställa in sina betalningar.

9 § En gäldenär, som är eller senare än ett år före förfarandansökan har varit bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078), ska om inte annat visas anses insolvent, om

1. gäldenären har uppmanats av en borgenär att betala klar och förfallen skuld men underlåtit att göra detta inom en vecka och

2. borgenären begär att insolvensförfarandet inleds beträffande gäldenären inom tre veckor därefter och skulden då ännu inte är betald.

Borgenärens uppmaning ska innehålla en upplysning om att en förfarandansökan kan följa. Uppmaningen ska delges gäldenären. Delgivning enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) får ske endast om det finns anledning att anta att gäldenären har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

Första och andra styckena gäller inte sådana juridiska personer som anges i 2 kap. 2 § bokföringslagen och som inte driver näringsverksamhet.

Hinder mot att inleda ett insolvensförfarande

10 § En borgenärs förfarandansökan beträffande en gäldenär ska inte bifallas om

1. borgenären har betryggande pant eller därmed jämförlig säkerhet i egendom som tillhör gäldenären,

2. tredje man har ställt betryggande säkerhet för borgenärens fordran och förfarandansökan strider mot villkoren för säkerhetens ställande,

3. borgenärens fordran inte är förfallen till betalning och betryggande säkerhet erbjuds av tredje man.

Med säkerhet som har ställts eller erbjuds av tredje man avses även borgen, om borgensmannen svarar som för egen skuld.

Säkerhetsåtgärder

11 § Finns det sannolika skäl för bifall till en förfarandeansökan och kan det med skäl befaras att gäldenären skaffar undan egendom, får rätten, om det finns särskild anledning, förordna om kvarstad på gäldenärens egendom i avvaktan på att ansökningen prövas.

I fråga om sådan säkerhetsåtgärd tillämpas vad som gäller om kvarstad för fordran som beviljas enligt 15 kap. rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. Detta gäller dock inte bestämmelsen i 16 kap. 15 § utsökningsbalken.

Rätten får medge undantag från beviljad kvarstad.

12 § Finns det sannolika skäl för bifall till en förfarandeansökan och kan det med skäl befaras att gäldenären genom att resa utomlands undandrar sig en skyldighet eller överträder ett förbud som enligt denna lag gäller i insolvensförfarandet, får rätten, om det finns särskild anledning till det, förbjuda gäldenären att resa utomlands i avvaktan på att ansökningen prövas. Om ett sådant reseförbud meddelas, får i samband därmed eller senare gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till Kronofogdemyndigheten. Om gäldenären inte har något pass, får förbud att utfärda pass för henne eller honom meddelas. Gäldenären får häktas, om det är uppenbart otillräckligt med ett reseförbud.

Om gäldenären är en juridisk person, tillämpas första stycket även på den styrelseledamot, verkställande direktör, bolagsman och likvidator som avgått eller entledigats senare än ett år före den dag då förfarandeansökan kom in till tingsrätten.

Beträffande en sådan säkerhetsåtgärd som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna i 15 kap. 5, 6 och 8 §§ rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. En säkerhetsåtgärd kan inte hindras av att säkerhet ställts. Inte heller kan en beviljad säkerhetsåtgärd hävas av denna anledning. Kostnaden för häktning betalas av staten.

13 § Frågor om säkerhetsåtgärder enligt 11 eller 12 § tas upp på begäran av en borgenär. Innan rätten meddelar beslut i frågan ska gäldenären ges tillfälle att yttra sig, om det är lämpligt.

Rätten får hålla förhandling för prövning av fråga om säkerhetsåtgärd. Till förhandlingen ska gäldenären och borgenären kallas. Kallelserna bör delges.

Beträffande häktning tillämpas vad som sägs i 6 kap. 10 § tredje stycket och 11 §.

Ett beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass ska delges gäldenären.

Prövning av förfarandansökan m.m.

14 § Upptas en gäldenärs förfarandansökan, ska rätten genast pröva ansökningen.

Gäldenärens förfarandansökan ska dock prövas vid en förhandling, om

1. det med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller av någon annan anledning finns särskilda skäl att inte godta uppgiften om gäldenärens insolvens eller

2. ansökan avser ett dödsbo som inte står under förvaltning av boutredningsman och ansökningen inte har gjorts av samtliga delägare.

Förhandlingen ska hållas inom två veckor från det att ansökningen kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl får den hållas senare, dock senast inom en månad. Till förhandlingen ska gäldenären kallas. I fall som avses i andra stycket 2 ska även de dödsbodelägare som inte biträtt ansökningen kallas. Ansökan kan prövas slutligt även om gäldenären uteblir från förhandlingen. I kallelsen ska gäldenären upplysas om detta.

En förfarandansökan som avses i andra stycket 2 ska förklaras vilande, om det görs en framställning om att dödsboets egendom ska avträdas till förvaltning av boutredningsman. Om dödsboets egendom avträds till förvaltning av boutredningsman, förfaller förfarandansökan.

15 § En kallelse som avses i 14 § tredje stycket ska delges. Kallelsen får delges enligt 12 § delgivningslagen (1970:428) endast om det finns anledning att anta att gäldenären har avvikit eller på annat sätt håller sig undan. Delgivning enligt 15 § första stycket delgivningslagen får ske även när gäldenären vistas på känd ort utomlands, om delgivning annars inte kan ske här i landet och rätten med hänsyn

till omständigheterna finner att det inte är skäligt att kräva att delgivningen verkställs utomlands.

16 § Upptas en borgenärs förfarandansökan, ska rätten sätta ut en förhandling för prövning av ansökningen.

Förhandlingen ska hållas inom två veckor från det att ansökan kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får den hållas senare, dock senast inom sex veckor. Till förhandlingen ska parterna kallas. Parterna ska i kallelsen upplysas om den i 19 § föreskrivna påföljden av att part uteblir.

I kallelsen till gäldenären ska denne föreläggas att svara på förfarandansökan vid förhandlingen. I kallelsen ska även anges att gäldenären inte behöver inställa sig, om han före förhandlingen skriftligen medger ansökningen och rätten inte särskilt underrättar honom om att förhandlingen ändå ska hållas.

17 § I fråga om kallelser enligt 16 § tillämpas 15 §. Gäldenären ska samtidigt med kallelsen delges de av borgenären ingivna handlingarna.

Om delgivning med gäldenären sker enligt 15 § delgivningslagen (1970:428), får rätten förordna att gäldenärens egendom sätts under särskild vård. Kostnaden för vården ska betalas av borgenären.

18 § Om gäldenären före förhandlingen medger en borgenärs förfarandansökan, ska rätten genast pröva ansökan.

Om rätten med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller av någon annan anledning finner att det finns särskilda skäl mot antagandet att gäldenären är insolvent, ska förfarandansökan dock prövas vid förhandlingen. Rätten ska genast underrätta gäldenären om detta.

Behöver frågan om att inleda förfarandet inte prövas vid förhandlingen, ska denna ställas in och borgenären genast underrättas om detta.

19 § Uteblir borgenären från förhandlingen, ska ärendet avskrivas, om inte gäldenären medger ansökan.

Ansökan får prövas slutligt även om gäldenären uteblir från förhandlingen.

20 § En förhandling där frågan om att inleda insolvensförfarande ska prövas får skjutas upp på en parts begäran när det finns särskilda omständigheter. Uppskov får dock inte utan synnerliga skäl

meddelas, om sökanden motsätter sig detta. Endast om det är nödvändigt får uppskovet göras längre än fyra veckor.

21 § Om flera förfarandeansökningar mot samme gäldenär är anhängiga samtidigt och om en annan ansökan bifalls än den som kom in först, ska det vad gäller frågor som är beroende av tiden för förfarandeansökan anses som om förfarandebeslutet har grundats på den ansökan som kom in först.

22 § En förfarandeansökan får inte återkallas sedan beslut om att inleda insolvensförfarande har meddelats. Även om gäldenären själv har ansökt om att inleda förfarandet eller medgett en borgenärs ansökan, ska dock högre rätt upphäva beslutet, om gäldenären efter att ha överklagat beslutet visar att han är solvent.

23 § I fråga om rätt till ersättning för kostnader vid prövning av en borgenärs förfarandeansökan gäller 18 kap. rättegångsbalken i tillämpliga delar. Bestämmelsen i 18 kap. 2 § ska dock inte tillämpas. Borgenären får utan hinder av 14 § samma kapitel i förfarandet göra gällande fordran på ersättning för sådana kostnader i den ordning som gäller för andra fordringar.

Åtgärder vid beslut om att inleda insolvensförfarandet m.m.

24 § När ett beslut om att inleda insolvensförfarande meddelas, ska tingsrätten

1. utse insolvensförvaltare,
2. bestämma tid för bouppteckningssammanträde hos förvaltaren, och
3. kalla gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den borgenär som ansökt om att inleda insolvensförfarandet till bouppteckningssammanträdet.

Beslutet med uppgifter enligt ovan ska genast kungöras. Genom kungörelsen kallas övriga borgenärer till bouppteckningssammanträdet.

25 § Om högre rätt upphäver ett beslut om att inleda insolvensförfarande, ska tingsrätten genast kungöra den högre rättens beslut. Egendomen i insolvensboet ska återställas till gäldenären i den mån

det inte behövs för betalning av kostnader för insolvensförfarandet och andra skulder som insolvensboet har ådragit sig.

Överflyttning av ett insolvensförfarande

26 § Om det sedan ett beslut att inleda ett insolvensförfarande har meddelats finns synnerliga skäl för att handlägga insolvensförfarandet på någon annan ort, kan rätten efter samråd med tingsrätten på den andra orten bestämma att förfarandet ska handläggas av den senare domstolen.

3 kap. Verknningar av insolvensförfarandet

Gäldenärens förlust av sin rådighet

1 § Sedan ett beslut om att inleda insolvensförfarande har meddelats, får gäldenären inte råda över egendom som hör till insolvensboet. Han får inte heller åta sig sådana förbindelser som kan göras gällande i insolvensförfarandet.

2 § En rättshandling mellan gäldenären och någon annan som företas senast dagen efter den då kungörelsen om beslutet om att inleda insolvensförfarandet var infört i Post- och Inrikes Tidningar ska utan hinder av vad som sägs i 1 § gälla, om det inte visas att den andre kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav henne eller honom skäligen anledning att anta att ett insolvensförfarande hade inletts beträffande gäldenären. Överlåtelse av eller annat förfogande över egendom som på grund av detta ska gälla, ska likväl, om insolvensboet utan oskäligt uppehåll yrkar det, gå åter mot att insolvensboet ersätter den andre vad han eller hon har utgett jämte nödvändig eller nyttig kostnad.

Infriar någon en förpliktelse mot gäldenären efter den tidpunkt som anges i första stycket, ska det tillgodoräknas henne eller honom, om det av omständigheterna framgår att han eller hon var i god tro. En uppsägning eller annan liknande rättshandling som företas mot eller av gäldenären efter sagda tidpunkt ska gälla, om det av omständigheterna framgår att den andre var i god tro och det är uppenbart oskäligt att rättshandlingen blir ogiltig mot insolvensboet.

Det finns särskilda bestämmelser om verkan av gäldenärens överlåtelse eller pantsättning av löpande skuldebrev, aktiebrev eller vissa andra jämförbara värdehandlingar.

Egendom som ingår i ett insolvensbo

3 § Till ett insolvensbo räknas, i den mån inte något annat följer av 2 §, all egendom som tillhörde gäldenären när beslutet om att inleda insolvensförfarandet meddelades eller som tillfaller honom under förfarandet och som är sådan att den kan utmätas.

Till insolvensboet räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning enligt 4 kap.

Om insolvensförvaltaren meddelar gäldenären att insolvensboet avstår från viss egendom som annars skulle ha räknats till boet, kan egendomen därefter inte tas i anspråk i insolvensförfarandet.

4 § För att ta i anspråk gäldenärens lön och därmed jämställda förmåner som överstiger förbehållsbeloppet får förvaltaren för insolvensboets räkning hos Kronofogdemyndigheten begära utmätning enligt 7 kap. utsökningsbalken.

Att utmätning av lön som pågår vid insolvensförfarandets början kan fortsätta för insolvensboets räkning följer av 7 kap. 19 § andra stycket utsökningsbalken.

5 § Gäldenären har rätt att av insolvensboet få ut sådan egendom som enligt 5 kap. 1, 2 och 4 §§ utsökningsbalken undantas från utmätning.

I stället för 5 kap. 1 § 7 utsökningsbalken gäller att, om någon annan utväg till försörjning saknas, nödvändigt underhåll får betalas av insolvensboet till gäldenären och hans eller hennes familj eller annan underhållsberättigad under en månad från den dag då beslutet om att inleda insolvensförfarandet meddelades eller, om det finns synnerliga skäl för det, under längre tid.

I ett dödsbos insolvensförfarande tillkommer en sådan förmån som avses i första stycket den dödes efterlevande familj. I stället för andra stycket gäller 18 kap. 5 § andra stycket ärvdabalken.

6 § Tvister mellan förvaltaren och gäldenären eller annan i frågor som avses i 4 och 5 §§ ska prövas av tillsynsmyndigheten på ansökan av förvaltaren, en borgenär, gäldenären eller en underhållsberättigad.

Myndigheten ska inhämta yttranden i den omfattning som behövs för prövningen. Myndighetens beslut gäller omedelbart, även om det överklagas. Beslutet ska efter ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden motiverar det.

Tillsynsmyndighetens beslut i ett ärende som avses i första stycket får överklagas av den vars rätt berörs av beslutet. I fråga om ett sådant överklagande tillämpas bestämmelserna i utsökningsbalken om överklagande av beslut om utmätning av lön.

Utmätning under insolvensförfarandet

7 § Sedan beslut om att inleda insolvensförfarande har meddelats, får egendom som hör till insolvensboet inte utmätas för fordran hos gäldenären, om inte något annat följer av 7 kap. 19 § första stycket utsökningsbalken. En utmätning som sker i strid mot detta är utan verkan.

Utan hinder av insolvensförfarandet får ändå egendom, i vilken panträtt för viss fordran gäller, utmätas för hela fordringen.

8 § Har utmätning hos gäldenären skett innan beslut om att inleda insolvensförfarandet meddelats, ska verkställigheten fortgå utan hinder av förfarandet, om inte något annat följer av andra eller tredje stycket. Om utmätningssökanden inte hade panträtt och om den förmänsrätt som han eller hon har vunnit genom utmätningen ska gå åter, ska belopp, som enligt utsökningsbalken skulle ha betalats till utmätningssökanden eller annan borgenär som inte hade panträtt, istället redovisas till förvaltaren.

Verkställigheten ska på begäran av förvaltaren uppskjutas, om det behövs för att borgenärs rätt ska kunna tas till vara eller om det finns några andra synnerliga skäl för det. Uppskov får begäras även av en borgenär vars rätt kan bero av det. Om en auktion är utsatt, ska insolvensboet betala den kostnad som blir onyttig genom uppskovet.

Hade utmätningssökanden inte panträtt och ska den förmänsrätt som han eller hon vunnit genom utmätningen gå åter, ska även utmätningen gå åter om förvaltaren begär det innan egendomen har blivit såld.

Gäldenärens rättegångar m.m.

9 § Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om sådan egendom som hör till insolvensboet, får insolvensboet överta gäldenärens talan. Om boet, trots att det har underrättats om rättegången, inte övertar gäldenärens talan, ska egendomen inte anses tillhöra insolvensboet. Egendomen får inte så länge insolvensförfarandet pågår utmätas för en fordran som kan göras gällande i insolvensförfarandet. Om insolvensboet övertar gäldenärens talan, ansvarar boet för motpartens anspråk på ersättning för rättegångskostnad som belöper på tiden efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Förs talan mot gäldenären angående en fordran som kan göras gällande i insolvensförfarandet, får insolvensboet inträda i rättegången vid sidan av gäldenären.

Gäldenären ska underrätta domstolen om insolvensförfarandet i de fall som avses i första och andra styckena. Domstolen ska lämna insolvensboet meddelande om rättegången. I mål om betalningsföreläggande eller handräckning gäller vad som nu sagts om domstolen istället Kronofogdemyndigheten.

10 § Anser förvaltaren att ett förlikningsbud angående en osäker eller tvistig tillgång bör antas, får gäldenären själv med skyldighet att lämna redovisning till insolvensboet utföra tvisten, om han ställer säkerhet för vad som bjuds genom förlikningen.

*Gäldenärens avtal**Hinder att häva på grund av dröjsmål före förfarandet*

11 § Efter ansökan om att inleda insolvensförfarandet får en motpart i gäldenärens avtal inte häva avtalet på grund av dröjsmål med betalning eller annan prestation, om dröjsmålet inträffat eller befarats inträffa före beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

En hävning som företas i strid mot första stycket ska ändå gälla, om det av omständigheterna framgår att motparten var i god tro och det skulle vara uppenbart oskäligt om hävningen inte blev gällande.

Insolvensboets inträde i gäldenärens avtal

12 § Insolvensboet får välja om det ska inträda i gäldenärens avtal. Motparten får begära att boet inom skälig tid ger besked om det vill inträda.

Första stycket gäller även om gäldenären under egenförvaltning i samma insolvensförfarande med rekonstruktörens samtycke har begärt att avtalet ska fullföljas.

Insolvensboets inträde innebär att motparten ska fullgöra sina återstående prestationer enligt avtalet och att boet ska utge vederlaget för dessa. I den mån gäldenärens prestationer enligt avtalet inte kan uppdelas utan väsentlig olägenhet för motparten, ska boet utge vederlag även för sådana prestationer som motparten kan ha fullgjort före insolvensförfarandet.

13 § Om avtalet gäller fortlöpande eller delbara prestationer får insolvensboet begränsa sitt inträde till viss tid eller mängd av återstoden, om boet på eget initiativ eller efter motpartens begäran enligt 12 § inom skälig tid ger besked om den begränsning av inträdet som boet önskar.

Första stycket gäller inte om ett begränsat inträde skulle medföra väsentlig olägenhet för motparten. Detsamma gäller om motparten har sakrättsligt skydd till gäldenärens prestationer.

14 § Är motparten enligt avtalet skyldig att utge en prestation innan insolvensboet måste utge vederlaget, och är tiden för motpartens fullgörelse inne, får motparten begära att boet utan oskäligt uppehåll ställer säkerhet. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får motparten begära säkerhet endast om det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda henne eller honom mot förlust.

15 § Om insolvensboet inte inom skälig tid efter motpartens begäran förklarar att det inträder i avtalet enligt 12 § eller ställer säkerhet enligt 14 §, får motparten häva avtalet.

I de fall som avses i 12 § andra stycket innebär insolvensboets underlåtenhet i stället att boet ska anses ha avbeställt motpartens återstående prestationer. Motparten får då inte hålla fast vid avtalet men har rätt till ersättning för skada med anledning av avbeställningen.

Insolvensboets ansvar för mottagna prestationer

16 § Om insolvensboet mottar en prestation från en motpart i gäldenärens avtal och boet väljer att inte inträda i avtalet, ska prestationen lämnas tillbaka.

Förfogar insolvensboet över prestationen så att den inte kan återlämnas väsentligt oförändrad eller oförminskad, ansvarar boet för det avtalade vederlaget för denna prestation. Detsamma gäller om boet utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan återlämnas.

Ett förfogande eller utnyttjande enligt andra stycket ska inte anses föreligga förrän insolvensförvaltaren fått eller borde ha fått kännedom om att en prestation har mottagits eller om det avtal som prestationen avser.

17 § Försätter en hyresvärd att tillhandahålla en lokal enligt ett hyresavtal med gäldenären, ansvarar insolvensboet för hyresvärdens fordran på hyra för nyttjande som sker senare än en månad från beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Om det i lokalen finns föremål som ingår i insolvensboet, ska ett nyttjande enligt första stycket anses föreligga så länge insolvensboet inte har avstått från eller avlägsnat föremålet.

18 § Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal med gäldenären, ansvarar insolvensboet för arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än två månader efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Avvikande avtalsvillkor och regler

19 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i 11–18 §§ är till nackdel för insolvensboet är utan verkan.

Bestämmelserna om hävningshinder i 11 § och om insolvensboets rätt till inträde i 12 § gäller inte om annat följer av rättsförhållandets art. Dessa bestämmelser gäller inte heller för anställningsavtal.

4 kap. Återvinning till insolvensboet

Inledande bestämmelser

1 § Återvinning till insolvensboet får på begäran av boet ske i enlighet med vad som anges i detta kapitel.

Återvinning får dock inte ske av betalning av eller förmånsrätt för underhållsbidrag enligt äktenskaps- eller föräldrabalken, om bidragsbeloppet var förfallet till betalning och den underhållsberättigade inte har gynnats på ett otillbörligt sätt.

2 § Med fristdag avses dagen då ansökningen om att inleda insolvensförandet kom in till tingsrätten.

Har ansökan om skuldsanering gjorts avses med fristdag istället dagen för denna ansökan, såvida ansökan om att inleda insolvensförandet har gjorts inom tre veckor från det att frågan om skuldsanering avgjordes.

Har ett dödsbo avträtts till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för ansökningen om detta, såvida boutredningsman har förordnats senare än tre månader före den dag som annars skulle anses som fristdag.

3 § Som närstående till gäldenären anses den som är gift med gäldenären eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till gäldenären eller är besvägrad med henne eller honom i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som på annat sätt står gäldenären personligen särskilt nära.

Som närstående till en näringsidkare eller en juridisk person anses vidare

1. den som har en väsentlig gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse,

2. den som inte ensam men tillsammans med en närstående till henne eller honom har sådan gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som sägs under 1,

3. den som genom en ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet som näringsidkaren eller den juridiska personen bedriver,

4. den som är närstående till någon som enligt 1–3 är närstående.

4 § Avhändelse av fast egendom anses inte ha ägt rum förrän lagfart har sökts.

Förutsättningar för återvinning

5 § En rättshandling, varigenom på ett otillbörligt sätt en viss borgenär har gynnats framför andra eller gäldenärens egendom har undandragits borgenärerna eller hans eller hennes skulder har ökats, går åter, om gäldenären var eller genom förfarandet, ensamt eller i förening med annan omständighet, blev insolvent samt den andre kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.

Närstående till gäldenären ska anses ha sådan kännedom som anges i första stycket, om det inte görs sannolikt att han eller hon varken hade eller borde ha haft sådan kännedom.

Om rättshandlingen ägde rum mer än fem år före fristdagen, går den åter endast när den har gällt någon närstående till gäldenären.

6 § En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den har skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen går åter, om det inte visas att gäldenären efter gåvan hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Första stycket gäller även köp, byte eller annat avtal, om det med hänsyn till missförhållandet mellan utfästelserna på ömse sidor är uppenbart, att avtalet delvis har egenskap av gåva.

Understöd och sedvanliga gåvor som inte stod i missförhållande till gäldenärens ekonomiska förhållanden är undantagna från återvinning enligt denna paragraf.

7 § Bodelning mellan gäldenären och hans eller hennes make eller dennes dödsbo, vid vilken gäldenären har eftergett sin rätt i avsevärd mån eller avstått från egendom mot att en fordran mot henne eller honom har lagts ut på hans eller hennes lott, går i motsvarande mån åter, om bodelningshandlingen har kommit in till rätten senare än tre år före fristdagen och det inte visas att gäldenären efter bodelningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans eller hennes skulder.

Vad som sägs i första stycket om det fallet att gäldenären har avstått från egendom mot att en fordran mot henne eller honom har lagts ut på hans eller hennes lott gäller inte, om egendomen utgjorde makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertogs av den andra maken med stöd av bestämmelserna i 11 kap. 8 § äktenskapsbalken.

8 § Betalning av lön, arvode eller pension, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som uppenbart översteg vad som kunde anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt, går åter till belopp motsvarande överskottet.

Har betalningen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären efter betalningen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans eller hennes skulder.

9 § Överföring av medel till pensionsstiftelse, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som har medfört att stiftelsen fått överskott på kapitalet, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till henne eller honom, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären efter överföringen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans eller hennes skulder.

Överföring till pensionsstiftelse i annat fall än som sägs i första stycket går åter, om överföringen har skett senare än tre månader före fristdagen. Har överföringen väsentligen gynnat gäldenären eller närstående till henne eller honom, går den också åter, om åtgärden har skett dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Överföring av medel till personalstiftelse går åter, om överföringen har skett senare än sex månader före fristdagen. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till henne eller honom, tre år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären efter överföringen hade kvar utmättningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans eller hennes skulder.

Om rätt att i särskilda fall återkräva försäkringspremier m.m. finns det bestämmelser i 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104).

10 § Betalning av en skuld, som har skett senare än tre månader före fristdagen och som har gjorts med annat än sedvanliga betalningsmedel, i förtid eller med belopp som avsevärt har försämrat gäldenärens ekonomiska ställning, går åter, om den inte med hänsyn till omständigheterna ändå kan anses som ordinär. Har betalningen skett till någon som är närstående till gäldenären dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Vad som i första stycket sägs om återvinning av betalning tillämpas också när kvittning har skett, om borgenären enligt 5 kap. 15 eller 16 § inte hade varit berättigad att kvitta i insolvensförfarandet.

11 § Betalning för en växel eller en check går åter i de fall som avses i 10 § endast i den mån den som mottog betalningen hade kunnat vägra att göra det utan att förlora växel- eller checkrätt mot någon annan hos vilken han eller hon kunde erhålla täckning.

Om återvinning av en betalning är utesluten till följd av vad som sägs i första stycket, är den som skulle ha burit den slutliga förlusten om betalningen hade uteblivit skyldig att utge ersättning under samma förutsättningar som hade gällt för återvinning, om betalningen hade skett till henne eller honom som borgenär.

12 § Säkerhet som gäldenären har överlämnat senare än tre månader före fristdagen och som inte var betingad vid skuldens tillkomst eller inte har överlämnats utan dröjsmål efter skuldens tillkomst går åter, om inte säkerställandet med hänsyn till omständigheterna ändå kan anses som ordinärt. Har säkerheten överlämnats till någon som är närstående till gäldenären dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter under angivna förutsättningar, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Med överlämnande av säkerhet jämföras annan åtgärd av gäldenären eller borgenären som är avsedd att trygga borgenärens rätt.

När säkerheten förutsätter inskrivning, ska dröjsmål som sägs i första stycket anses föreligga om ansökan har gjorts senare än på den inskrivningsdag som inträffar näst efter två veckor från skuldens tillkomst.

13 § Förmånsrätt eller betalning som en borgenär har vunnit genom utmätning går åter, om förmånsrätten har inträtt senare än tre månader före fristdagen. Har utmätningen skett till förmån för någon som är närstående till gäldenären, går förmånsrätten eller betalningen också åter om förmånsrätten har inträtt dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om förmånsrätten har inträtt vid utbyte mot egendom som har utmätts tidigare än tre månader före fristdagen eller, i fall som avses i första stycket andra meningen, två år före fristdagen.

Verkan av återvinning

14 § Vid återvinning ska den egendom som gäldenären har utgett återbäras till insolvensboet.

Den som har lämnat gäldenären något vederlag för egendomen har rätt att återfå vad han har utgett. Detta gäller dock inte ett sådant vederlag som inte har kommit boet till godo, om den som lämnade vederlaget hade eller borde ha haft kännedom om att gäldenärens avsikt var att undanhålla borgenärerna detta.

Finns den egendom som ska återbäras enligt första eller andra stycket inte i behåll, ska ersättning för dess värde utges. Är återbäring av viss egendom förenad med särskild olägenhet för den förpliktade, kan det medges henne eller honom att utge ersättning i egendomens ställe.

15 § Den som är skyldig att återbära egendom ska även utge den avkastning som belöper på tiden efter det att återvinning påkallades. Utgörs egendomen av ett penningbelopp eller ska ersättning utges för egendomens värde, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) till och med den dag då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättningen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Ska någon återbära egendom vid återvinning enligt 5 §, kan han eller hon förklaras skyldig att utge även avkastning som belöper på tiden från det att han eller hon mottog egendomen till dess att återvinning påkallades. Ränta för sådan tid beräknas enligt 5 § räntelagen.

Den som har lagt ned nödvändig eller nyttig kostnad på egendom som återbärs har rätt till ersättning för denna, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Återvinns en säkerhet som grundas på inteckning, ska inteckningshandlingen återställas eller, om den behövs som bevis för fordringen, tillhandahållas för utbyte eller dödning av inteckningen. Kan det inte ske, ska ersättning utges.

16 § Har tredje man ställt egendom som säkerhet för en förpliktelse av gäldenären och återfått säkerheten sedan gäldenären har fullgjort förpliktelsen, är den som har återställt säkerheten inte skyldig att vid återvinning återbära mer än vad som överstiger säkerhetens värde, om han eller hon inte kan återfå denna och inte heller, när han eller hon återställde säkerheten, kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens.

Tredje man är skyldig att till borgenären eller, om insolvensboet begär det, direkt till boet på nytt utge säkerheten eller ersätta dess värde under samma förutsättningar som skulle ha gällt för återvinning av fullgörelsen, om den i stället hade skett till henne eller honom.

Första och andra styckena tillämpas också när tredje man har ingått borgen för gäldenärens förpliktelse och gäldenären har fullgjort förpliktelsen.

17 § Skyldighet för någon annan än insolvensboet att enligt 14, 15 eller 16 § utge egendom eller ersättning, återställa eller tillhandahålla en inteckningshandling eller på nytt ställa säkerhet eller borgen kan jämkas, om det finns synnerliga skäl.

18 § Om egendom som kan återvinnas har överlåtits till annan, har insolvensboet samma rätt till återvinning mot denne, om han eller hon kände till eller borde ha känt till de omständigheter som grundar denna rätt.

Talan om återvinning m.m.

19 § Förvaltaren får påkalla återvinning

1. genom att väcka talan vid allmän domstol,
2. genom att göra anmärkning mot bevakning eller i samband med utdelningsförfarandet bestrida yrkande i annan ordning om betalnings- eller förmånsrätt i insolvensförfarandet, eller

3. genom att göra invändning mot annat yrkande som i rättegång framställs mot insolvensboet.

Har rekonstruktören under egenförvaltning väckt talan om återvinning enligt 7 kap. 50 § och pågår rättegången när insolvensförfarandet enligt 7 kap. 39 § fortsätter som ett förvaltarlett förfarande, får förvaltaren för boets räkning överta rekonstruktörens talan. Vad som sägs i 3 kap. 9 § första stycket ska då tillämpas.

För återgång av förmånsrätt som har vunnits genom utmätning behövs inte någon särskild åtgärd.

Pågår en rättegång mellan rekonstruktören och någon annan om återvinning av sådan egendom som hör till gäldenären, får förvaltaren överta rekonstruktörens talan. Om förvaltaren, trots att han eller hon har underrättats om rättegången, inte övertar rekonstruktörens talan, ska egendomen inte anses tillhöra insolvensboet. Om förvaltaren övertar gäldenärens talan, tillämpas beträffande rekonstruktörens skyldighet att svara för rättegångskostnad vad som i rättegångsbalken föreskrivs om den till vilken överlåtelse har ägt rum enligt 13 kap. 7 § samma balk.

20 § Talan vid allmän domstol om återvinning får väckas inom ett år från dagen för beslutet att inleda insolvensförfarandet. Talan får även väckas inom sex månader från det att anledning därtill blev känd för insolvensboet. Har gäldenären avhänt sig fast egendom eller är det fråga om återgång av en bodelning, får talan även väckas inom sex månader från den dag då lagfart söktes eller bodelningshandlingen gavs in till rätten.

En borgenär som för talan svarar för rättegångskostnaden men har rätt att få ersättning för denna av boet, i den mån kostnaden täcks av vad som har kommit boet till godo genom rättegången.

21 § Den som med anledning av återvinning får en fordran i insolvensförfarandet behöver inte bevaka fordringen. Om utdelning har ägt rum, är han eller hon vid återbäring till boet berättigad att avräkna vad som borde ha tillkommit henne eller honom som utdelning enligt tidigare utdelningsförslag, om fordringen då hade varit känd. Vid senare utdelning ska utdelning beräknas för vad som kan återstå av en sådan fordran.

5 kap. Fordringar i insolvensförfarandet

Fordringar som kan göras gällande

1 § I insolvensförfarandet får endast en fordran som har uppkommit innan beslutet om att inleda insolvensförfarandet meddelades göras gällande, om inte något annat följer av 3 kap. 2 § eller bestämmelser i annan lag.

En fordran får göras gällande i ett insolvensförfarande även om den är beroende av villkor eller inte är förfallen till betalning.

2 § I insolvensförfarandet får inte fordran på lön, arvode eller pension göras gällande i den mån fordringen uppenbart överstiger vad som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt.

Den som enligt 4 kap. 3 § ska anses som närstående till gäldenären får inte göra gällande sådan fordran i vidare mån än som kan anses skäligt med hänsyn till vad som angetts i första stycket och inte i något fall för längre tid tillbaka än ett år innan ansökningen om att inleda insolvensförfarandet kom in till tingsrätten.

3 § En fordran på pension får i ett insolvensförfarande inte göras gällande till den del den betalas av en pensionsstiftelse.

Fordringar med solidariskt betalningsansvar

4 § Har flera utfäst eller på något annat sätt ådragit sig solidariskt betalningsansvar och är skulden delvis betald, ska utdelning för borgenärens återstående fordran i en solidariskt ansvarig gäldenärs insolvensförfarande beräknas på fordringens belopp utan avdrag för avbetalning som en medgäldenär har gjort,

1. om avbetalningen har skett genom ackord, insolvensförfarande enligt denna lag eller annan fördelning av en insolvent medgäldenärs bo,

2. om den har skett senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen eller

3. om och i den mån avbetalningen har medfört rätt för medgäldenären att söka tillbaka beloppet av insolvensgäldenären (regressrätt).

Har insolvensgäldenären infriat en medgäldenärs regressfordran och äger återvinning av den inte rum, ska dock avdrag göras.

Om utdelningen överstiger borgenärens återstående fordran, ska överskottet fördelas enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Hur utdelning för en fordran hos ett handelsbolag beräknas i en bolagsmans insolvensförfarande är föreskrivet i 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

5 § När avbetalning har skett på en fordran för vilken flera är solidariskt ansvariga och utdelning till borgenären enligt 4 § ska beräknas på ett högre belopp än den återstående fordringen, ska utdelningen beräknas gemensamt för borgenären och en medgäldenär som har en regressfordran. Borgenären har företräde till betalning framför medgäldenären. Om flera medgäldenärer har rätt till betalning av det som återstår sedan borgenären har fått sitt, ska överskottet fördelas mellan dem enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Första stycket gäller i tillämpliga delar även när en medgäldenär gör gällande en regressfordran med anledning av vad han senare kan komma att betala utöver vad som bör belöpa på honom.

6 § Om en borgenär uppbär utdelning i fall då insolvensgäldenären har ställt säkerhet i sin egendom för en regressfordran som en solidariskt ansvarig medgäldenär kan få mot honom, minskas medgäldenärens rätt att utnyttja säkerheten med utdelningens belopp, i den mån utdelningen har beräknats på belopp som svarar mot säkerhetens värde.

Första stycket tillämpas också när insolvensgäldenären har en fordran hos medgäldenären som denne hade kunnat använda till kvittning.

7 § Om en solidariskt ansvarig medgäldenär har betalt skulden senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen, ska utdelning för den regressfordran som han därigenom har fått beräknas på samma belopp som skulle ha tillämpats i fråga om utdelning till borgenären om skulden inte hade betalats. Har någon annan solidariskt ansvarig medgäldenär en regressfordran med anledning av en tidigare avbetalning, ska dock utdelningen fördelas mellan medgäldenärerna enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

8 § Om ett insolvensförfarande har inletts beträffande en solidariskt ansvarig gäldenär och om det förfarandet inte har avslutats innan ett insolvensförfarande enligt denna lag inleds beträffande en medgäldenär, har den förres insolvensbo rätt till andel i överskott enligt 4 § tredje stycket även om regressfordringen inte har bevakats i medgäldenärens insolvensförfarande.

9 § Vad som sägs i 4–8 §§ om solidariskt betalningsansvar tillämpas också i de fall där borgenären har fått pant eller annan säkerhet i tredje mans egendom.

Vissa fordringar som är beroende av villkor

10 § Är en fordran beroende av ett villkor som innebär att borgenären inte har rätt att utfå fordringsbeloppet om inte viss omständighet inträffar, ska utdelning för fordringen inte beräknas i ett utdelningsförslag, om det saknas anledning att anta att villkoret kommer att uppfyllas.

Beräkning av ränta på fordringar under insolvensförfarandet m.m.

11 § För en fordran som är förenad med förmånsrätt och som löper med ränta ska ränta beräknas till den dag då utdelningsförslaget upprättas eller, om medlen betalas ut i förskott, dagen för utbetalningen.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om betalningsföreläggande, ska ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för beslutet om inledande av insolvensförfarande, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan ska beräknas till dag som avses i första stycket.

För fordringar utan förmånsrätt beräknas från dagen för beslutet om att inleda insolvensförfarandet ränta mellan borgenärerna endast om boet räcker till betalning av mer än beloppet av alla fordringar i förfarandet utan förmånsrätt, i förekommande fall inberäknat vid förfarandebeslutet upplupen ränta. Räntan bestäms med tillämpning av första och andra styckena.

12 § För en fordran som inte löper med ränta före förfallodagen ska utdelning beräknas endast på det belopp som efter fem procents årlig ränta utgör fordringens värde nedan angiven dag, om fordringen då inte var förfallen, nämligen

1. om fordringen utgår fullt eller med förmånsrätt, den dag då utdelningsförslaget upprättas,

2. om fordringen inte är förenad med förmånsrätt och inte utgår fullt, dagen för beslutet att inleda insolvensförfarandet.

Betalas medel ut i förskott till borgenären för en fordran som avses i första stycket 1 och var fordringen då inte förfallen, ska utdelningen i stället beräknas efter fordringens värde på betalningsdagen.

Värdering av vissa fordringar

13 § En fordran avseende en förmån som inte utgår i pengar ska vid utdelning uppskattas till skäligt belopp.

En fordran på pension som inte är förfallen till betalning den dag då utdelningsförslaget upprättas ska uppskattas till det belopp som motsvarar upplupen del av pensionsutfästelsen den dagen. Uppskattningen sker med ledning av 2 och 3 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. En fordran på ränta eller annan förmån som ska utgå under någons livstid och som inte är förfallen till betalning den dag då utdelningsförslaget upprättades ska uppskattas med ledning av 3 § angivna lag.

En fordran i utländskt myntslag ska beräknas efter den kurs som gäller den dag då utdelningsförslaget upprättas. Betalas medel ut i förskott till borgenären, sker beräkningen efter kursen på betalningsdagen.

14 § Om en gäldenär som i insolvensförfarandet har fått ackord blir föremål för ett nytt insolvensförfarande enligt denna lag innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad han redan har uppburit. Han eller hon får dock inte uppbära mer än vad han eller hon har rätt till enligt ackordet.

Kvittning i insolvensförfarandet

15 § En fordran hos gäldenären som får göras gällande i insolvensförfarandet kan av borgenären användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade mot henne eller honom när beslutet att inleda förfarandet meddelades. Detta gäller dock inte om kvittning var utesluten utom insolvensförfarandet på grund av fordringarnas beskaffenhet. Insolvensboets rätt till betalning för naturaprestation som boet valt att fullgöra enligt 3 kap. 12 och 13 §§ ska anses ha uppkommit under insolvensförfarandet.

Är en fordran beroende av ett villkor som innebär att borgenären har rätt att få ut fordringsbeloppet endast om viss omständighet inträffar, ska borgenären fullgöra sin förpliktelse trots att han eller hon annars hade haft rätt att kvitta. Om han eller hon före den dag då utdelningsförslaget upprättas visar att villkoret har uppfyllts, har han eller hon emellertid rätt att återfå motsvarande belopp i den mån det inte överstiger vad han eller hon har att fordra. Finns det anledning att anta att villkoret kommer att uppfyllas senare, ska ett för borgenären beräknat belopp avsättas när utdelningsförslaget upprättas.

16 § En fordran mot gäldenären som har förvärvats genom en överlåtelse från tredje man senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen får inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran, om förvärvet inte med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinärt. En fordran mot gäldenären får inte heller användas till kvittning, om den har förvärvats genom sådan överlåtelse och borgenären då hade skälig anledning att anta att gäldenären var insolvent.

En borgenär som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämföra med en betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel får inte kvitta i den mån en sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning.

17 § En fordran på ersättning som tillkommer en borgensman eller någon annan med anledning av en förpliktelse som han eller hon har infriat (regressfordran) anses vid tillämpningen av 14 och 15 §§ ha förvärvats när hans eller hennes förpliktelse grundades.

Även om bevakningsförfarande äger rum i insolvensförfarandet, behöver en borgenär som har rätt att kvitta inte bevaka sin fordran i den mån den täcks av gäldenärens fordran. När kvittning inte får

ske, får borgenären trots det på sin skuld avräkna vad som borde ha tillkommit henne eller honom som utdelning i insolvensförfarandet, om hans eller hennes fordran intill skuldbeloppet hade bevakats i rätt tid.

Överlåter boet en fordran så att en borgenär därigenom förlorar rätten till kvittning, ska boet gottgöra borgenären för detta.

6 kap. Gälldenärens skyldigheter

Förbud mot näringsverksamhet under insolvensförfarandet

1 § En gälldenär som är en fysisk person får inte under insolvensförfarandet driva näringsverksamhet som medför bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078). Verksamhet som innebär utövning av rättighet som avses i 2 kap. 1 § regeringsformen eller 1 kap. 1 §, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen eller 1 kap. 1 §, 3 kap. 1, 2 eller 8 § eller 10 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen omfattas dock inte av förbudet. Inte heller omfattas jordbruksverksamhet.

Om näringsförbud efter särskild prövning finns det bestämmelser i lagen (1986:436) om näringsförbud.

Upplysnings- och närvaroplikt under insolvensförfarandet

2 § Gälldenären ska ge rätten, tillsynsmyndigheten, förvaltare och granskningsmän de upplysningar av betydelse för utredningen i insolvensförfarandet som de begär. Upplysningsskyldigheten omfattar även egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands.

Gälldenären ska på begäran av förvaltaren närvara vid bouppteckningsförrättningen. Är gälldenären en juridisk person och finns det flera ställföreträdare, gäller denna skyldighet dock inte för en sådan ställföreträdare vars närvaro förvaltaren anser saknar betydelse för boutredningen.

Vid förlikningssammanträde och sammanträde för prövning av rekonstruktionsplan och ackordsförslag ska gälldenären närvara, om han eller hon inte har laga förfall eller rätten medger att han eller hon uteblir. Att gälldenären uteblir från ett sammanträde hindrar inte att de ärenden som ska förekomma på sammanträdet handläggs.

Bouppteckningssammanträde inför förvaltaren

2 a § Gälldenären ska inställa sig till ett bouppteckningssammanträde inför förvaltaren. Han ska då göra de tillägg till eller ändringar i bouppteckningen som han anser behövs och därefter på heder och samvete bekräfta att bouppteckningens uppgifter om tillgångar, skulder och räkenskapsinformation med gjorda tillägg eller ändringar är riktiga och att det inte enligt hans vetskap har oriktigt utelämnats eller tagits upp någon tillgång eller skuld.

Bouppteckningssammanträdet ska hållas tidigast en och senast två månader efter beslutet att inleda insolvensförfarandet. Sammanträdet får dock hållas senare, om det är nödvändigt med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet. Om gälldenären är förhindrad av laga förfall att inställa sig till bouppteckningssammanträdet eller om bouppteckningen då inte är färdigställd, får förvaltaren bestämma att gälldenären ska bekräfta bouppteckningens riktighet vid något annat tillfälle.

Är gälldenären en juridisk person och finns flera ställföreträdare, bestämmer förvaltaren vilken eller vilka ställföreträdare som ska bekräfta att bouppteckningen är riktig.

Edgångssammanträde inför rätten

3 § Gälldenären ska inför rätten avlägga bouppteckningsed, om det begärs av tillsynsmyndigheten, förvaltaren eller en borgenär. Han ska göra de tillägg till eller ändringar i bouppteckningen som han anser behövs och med ed betyga att bouppteckningens uppgifter om tillgångar, skulder och räkenskapsinformation med gjorda tillägg eller ändringar är riktiga och att det inte enligt hans vetskap har oriktigt utelämnats eller tagits upp någon tillgång eller skuld.

Är gälldenären en juridisk person och finns flera ställföreträdare, behöver bouppteckningsed inte avläggas av en sådan ställföreträdare vars edgång förvaltaren anser sakna betydelse för boutredningen.

4 § Begäran om bouppteckningsed enligt 3 § ska göras hos rätten innan insolvensförfarandet är avslutat. När sådan begäran har kommit in, ska rätten snarast kalla gälldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten, den borgenär som ansökt om inledande av insolvensförfarandet och den borgenär som har begärt att gälldenären ska avlägga ed till edgångssammanträde.

När det finns anledning till det får rätten besluta att gäldenären ska avlägga eden inför en annan tingsrätt. Är gäldenären sjuk får eden avläggas där han vistas.

5 § När det åligger en förmyndare att avlägga bouppteckningsed är även den omyndige, om han eller hon har fyllt femton år, skyldig att på yrkande av tillsynsmyndigheten, förvaltaren eller en borgenär avlägga eden. Detta gäller dock inte om det finns sådana särskilda omständigheter att anledning till edgången saknas. Vad som har sagts nu om skyldighet för en omyndig gäldenär att avlägga bouppteckningsed tillämpas även beträffande den för vilken förvaltarskap har anordnats enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Annan än gäldenären är skyldig att på yrkande av tillsynsmyndigheten, förvaltaren eller en borgenär avlägga bouppteckningsed eller beediga viss uppgift i bouppteckningen, om det kan antas att sådan edgång är av betydelse för boutredningen. Detta gäller inte den som avses i 36 kap. 5 § rättegångsbalken såvitt gäller uppgift beträffande vilken han eller hon inte får höras som vittne, såvida han eller hon inte är närstående till gäldenären.

När ett yrkande om edgång enligt denna paragraf har framställts, ska rätten kalla förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den som avses med yrkandet till förhandling inför rätten. Har yrkandet framställts av en borgenär, ska även denne kallas. Kallelsen till den som avses med yrkandet ska delges.

Bifalls yrkandet, ska edgången fullgöras genast om det lämpligen kan ske eller vid den senare tidpunkt som rätten bestämmer. I fråga om edgångens fullgörande gäller 4 § andra stycket.

Twångsmedel m.m.

6 § Gäldenären får inte efter det att beslutet om att inleda insolvensförfarandet har meddelats och innan han har bekräftat bouppteckningen enligt 2 a § eller genom bouppteckningsed, bege sig utomlands utan rättens medgivande. Om det senare under insolvensförfarandet finns skäl att befara att gäldenären genom att lämna landet undandrar sig skyldighet som föreskrivs i denna lag får förbud meddelas honom att resa utomlands. Byter gäldenären vistelseort, ska han meddela förvaltaren var han vistas.

Om det finns skäl att befara att gäldenären åsidosätter ett förbud att resa utomlands, får gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt

pass till tillsynsmyndigheten. Om gäldenären inte har något pass, får förbud att utfärda pass för honom meddelas.

Om det finns skäl att befara att gäldenären genom att lämna den ort där han är bosatt undandrar sig skyldighet som föreskrivs i denna lag, får förbud meddelas honom att lämna orten.

7 § Ett beslut om reseförbud eller om åläggande för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass eller om förbud att utfärda pass meddelas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten. När det inte längre finns skäl för ett sådant beslut, ska beslutet omedelbart hävas.

Innan rätten meddelar beslut i en fråga som avses i denna paragraf, ska rätten ge gäldenären, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det inte är utan betydelse. Rätten får också hålla förhandling i frågan. Till en sådan förhandling ska tillsynsmyndigheten, förvaltaren och gäldenären kallas. Kallelsen till gäldenären bör delges.

Ett beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass ska delges gäldenären.

8 § Har gäldenären med anledning av ett beslut enligt 2 kap. 12 § lämnat ifrån sig sitt pass, ska rätten omedelbart efter beslutet att inleda insolvensförfarandet pröva om gäldenären ska återfå passet. Om det finns skäl att befara att gäldenären åsidosätter ett förbud att bege sig utomlands, har han inte rätt att återfå passet. En motsvarande omprövning ska ske, om förbud att utfärda pass har meddelats.

9 § Om gäldenären undandrar sig att fullgöra vad som åligger honom enligt 2, 3, 5 eller 6 § eller överträder ett reseförbud enligt 6 §, kan han efter omständigheterna antingen hämtas eller häktas. Detsamma gäller om det finns skäl att befara att gäldenären kommer att undandra sig en skyldighet eller överträda ett förbud som har angetts här.

Om någon annan än gäldenären undandrar sig att fullgöra edgång som har förelagts henne eller honom enligt 5 § kan han eller hon efter omständigheterna föreläggas vite, hämtas eller häktas.

Häktning i de fall som avses i första och andra stycket får ske endast om det finns synnerliga skäl till det. Har gäldenären överträtt ett reseförbud enligt 6 §, ska han dock häktas om det inte är uppenbart att det är onödigt.

Kostnaderna för hämtning eller häktning betalas av staten.

10 § Frågor om åtgärder enligt 9 § eller om utdömande av förelagt vite prövas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten.

Innan rätten beslutar i en fråga som avses i denna paragraf, ska rätten ge den som avses med åtgärden, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det inte är utan betydelse.

Begärs någon häktad, ska rätten på yrkande förordna biträde för honom, om det inte är uppenbart att sådant inte behövs. Biträdet har rätt till ersättning av staten för arbete, tidsspillan och utlägg. Rätten kan ålägga den som häktningssyrkandet riktar sig mot att såsom förlorende part helt eller delvis ersätta statens kostnader för biträdet. Ogillas häktningssyrkandet och beror detta på att sökanden inte har haft godtagbara skäl för yrkandet, ska sökanden ersätta statens kostnader för biträdet.

11 § Rätten får hålla förhandling för att pröva en fråga som avses i 10 §. Har häktning begärts, ska förhandling hållas, om det inte är fara i dröjsmål.

Till förhandlingen ska tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om möjligt, den som avses med åtgärden kallas. Den sistnämndes kallelse ska delges. Han får hämtas till förhandlingen, om det finns skäl till det. Har han kallats till förhandlingen eller kan det antas att han har avvikit eller på annat sätt håller sig undan, hindrar hans utevaro inte att yrkandet prövas.

Har rätten beslutat om häktning av någon som inte var närvarande vid rätten, ska, så snart beslutet har verkställts, anmälan om detta göras hos rätten. När en sådan anmälan har gjorts, ska förhandling i häktningsfrågan hållas snarast och senast fyra dagar efter det att häktningsbeslutet verkställdes.

Rätten ska med högst två veckors mellanrum hålla förhandling för att pröva om den som är intagen i häkte fortfarande ska vara häktad. Finns det inte längre skäl för häktning, ska rätten omedelbart förordna att den häktade ska friges. Ingen får under insolvensförfarandet hållas häktad längre tid än tre månader.

12 § Om någon är häktad med stöd av 2 kap. 12 §, ska rätten i samband med beslutet att inleda insolvensförfarandet pröva om denne fortfarande ska vara häktad. Föreligger skäl till häktning enligt 9 §, ska häktningen bestå. Vid tillämpning av 11 § fjärde stycket

inräknas även tid under vilken gäldenären hållits häktad med stöd av 2 kap. 12 §.

13 § Om gäldenären är en juridisk person, tillämpas 2 § första stycket, 6–8 §§ samt 9 § första, tredje och fjärde styckena även på en styrelseledamot, en verkställande direktör, en bolagsman och en likvidator som har avgått eller entledigats senare än ett år före den dag då ansökningen om att inleda insolvensförfarandet kom in till tingsrätten.

Ersättning för inställelse

14 § Om gäldenären är i behov av det, är han berättigad till skälig ersättning av insolvensboet för resa och uppehälle inom landet, när han till följd av bestämmelserna i 2–5 §§ inställer sig hos rätten eller någon annanstans. Vad som har sagts nu gäller även för en sådan person som avses i 13 §.

Har ett yrkande enligt 5 § andra stycket riktats mot någon annan än den som avses i 13 §, är han berättigad till skälig ersättning av boet för inställelse enligt 5 § tredje och fjärde styckena.

Beslut om ersättning meddelas av rätten.

7 kap. Förvaltning och tillsyn

Förvaltning genom insolvensförvaltare (förvaltarlett förfarande)

Insolvensförvaltare

1 § En insolvensförvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet under insolvensförfarandet får inte vara förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans eller hennes opartiskhet kan rubbas.

Förvaltaren ska omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om omständigheter som kan medföra jäv för henne eller honom.

2 § Förvaltare utses av rätten.

Rätten bestämmer också antalet förvaltare. Flera än en förvaltare får utses om det med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet är behövt att förvaltningen delas eller att den handhas odelad av flera. Om en förvaltare är jävig men det med hänsyn till förhållandena i insolvensförfarandet är olämpligt att entlediga henne eller honom, får rätten utse någon annan att sköta förvaltningen i den del förvaltaren är jävig.

Om boets förvaltning ska vara delad, ska en förvaltare utses för varje del av förvaltningen. Rätten bestämmer efter vilka grunder delningen ska ske.

Särskilda bestämmelser om att ett allmänt ombud ska delta i insolvensförvaltningen finns i försäkringsrörelselagen (1982:713), lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar och lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

3 § Innan rätten utser förvaltare eller fattar beslut om att flera förvaltare ska finnas, ska tillsynsmyndigheten höras.

Frågor om att utse flera förvaltare eller att dela förvaltningen mellan flera förvaltare tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, förvaltare, en granskningsman eller en borgenär. Tillsynsmyndigheten och förvaltaren ska höras. Rätten får, om det behövs, pröva frågan vid en förhandling. Till förhandlingen ska tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om frågan har väckts av någon annan, denne kallas.

4 § Om flera förvaltare handhar förvaltningen odelad, får de endast gemensamt avhända boet någon rättighet eller vidta en åtgärd som kan medföra en förpliktelse för boet.

Finns det två förvaltare och kan de inte enas beträffande en åtgärd eller ett beslut som enligt denna lag ankommer på dem eller är förvaltarna flera än två och finns det inte majoritet för en viss mening, ska den mening gälla som tillsynsmyndigheten biträder.

*Entledigande av förvaltare m.m.***5 §** Om en förvaltare begär att få avgå och visar skäl till det, ska rätten entlediga henne eller honom.

En förvaltare som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget ska entledigas av rätten. Frågor om entledigan-

de tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, en granskningsman, en borgenär eller gäldenären.

En förvaltare får inte entledigas utan att tillsynsmyndigheten har hörts. Om någon annan än förvaltaren själv har begärt att förvaltaren ska entledigas, ska rätten, om det inte av särskilda skäl är onödigt, pröva frågan vid en förhandling. Till förhandlingen ska tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om frågan har väckts av någon annan, denne kallas. Om det är av särskilt intresse att borgenärerna hörs, ska de kallas till förhandlingen genom kungörelse.

Rätten får, om den finner skäl till det, i avvaktan på förhandlingen försätta en förvaltare ur tjänstgöring. Innan det sker ska tillsynsmyndigheten höras. Om en förvaltare försätts ur tjänstgöring, kan rätten utse någon annan att under tiden fullgöra hans eller hennes åligganden.

6 § Om en förvaltare entledigas, ska rätten genast utse en ny förvaltare.

Första stycket gäller inte om det finns flera förvaltare och någon av dem entledigas samt rätten, efter att ha hört tillsynsmyndigheten, finner att det inte är nödvändigt att utse någon annan i den entledigades ställe.

Rådgivare och förlikningsman

7 § Om rätten av särskilda skäl finner det behövligt, får den, efter att ha hört tillsynsmyndigheten, uppdra åt en lämplig person att vara rådgivare åt förvaltaren vid förvaltningen av boet eller att som förlikningsman biträda rätten med utredning och förlikning i en tvistefråga som har uppkommit genom anmärkning mot en bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter.

Den som är anställd vid en domstol får inte vara rådgivare eller förlikningsman.

När uppdraget är slutfört ska det genast anmälas till rätten. Samtidigt ska en redogörelse lämnas för det arbete som uppdraget har medfört.

Rätten ska återkalla uppdraget när anmälan har gjorts eller när det annars finns skäl till återkallelse.

Insolvensförvaltarens allmänna åligganden m.m.

8 § Det åligger förvaltaren att ta till vara borgenärernas gemensamma intresse och vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb handläggning av insolvensförfarandet.

9 § Förvaltaren ska inom två veckor från beslutet om att inleda insolvensförfarandet underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet genom översändande av domstolens kungörelse och samtidigt lämna den information som förvaltaren bedömer vara av intresse för borgenärerna.

Förvaltaren är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän, gäldenären eller tillsynsmyndigheten.

Förvaltaren är dock inte skyldig att lämna borgenärer, granskningsmän eller gäldenärer upplysningar om en anmälan enligt 16 § innan han eller hon avger slutredovisning.

10 § I viktigare frågor ska förvaltaren höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren ska i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske.

11 § Om förvaltaren finner det nödvändigt, får han eller hon anlita ett sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd.

12 § Förvaltaren ska snarast ta hand om gäldenärens bo med det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet. Om gäldenären är eller under det senaste året före ansökningsdagen att inleda insolvensförfarandet har varit bokföringsskyldig, ska förvaltaren i det omhändertagna räkenskapsmaterialet på lämpligt sätt ange dagen för omhändertagandet.

Den som på uppdrag av gäldenären har upprättat räkenskapsmaterial rörande gäldenärens bo är skyldig att lämna ut materialet till förvaltaren i gäldenärens insolvensförfarande.

13 § Förvaltaren ska upprätta en bouppteckning. I denna ska boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade marknadsvärden. Bouppteckningen ska vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Om det finns anledning, ska bouppteckningen också innehålla uppgift om egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands. Har gäldenären uppgivit att sådan egendom saknas ska bouppteckningen innehålla uppgift om detta.

I den utsträckning det behövs ska bouppteckningen också innehålla en förteckning över dels räkenskapsmaterial, dels andra handlingar som rör boet.

Bouppteckningen ska, på sätt som angetts i 6 kap. 2 a §, bekräftas av gäldenären och av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt. Ska edgångssammanträde äga rum ska bouppteckningen ges in senast en vecka före sammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren anser att denna är tillförlitlig. I så fall ska han eller hon snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Ska bevakningsförfarande äga rum och har någon bouppteckning ännu inte getts in till rätten, ska förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om bevakningsförfarandet skicka en förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. Avser insolvensförfarandet en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet ska till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta. Detsamma gäller om insolvensförfarandet avser ett värdepappersbolag om bolaget har tillstånd att ta emot insättningar på konto. Avser insolvensförfarandet ett livförsäkringsbolag ska på motsvarande sätt bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar.

14 § Förvaltaren får, om det behövs, begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att kunna omhänderta eller annars få tillgång till gäldenärens bo med det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet. Detsamma gäller sådant räkenskapsmaterial som avses i 12 § andra stycket. Kronofogdemyndigheten får då genomsöka hus, rum eller förvaringsställen och, om tillträde behövs till något utrymme som är tillslutet, låta öppna lås eller ta sig in på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång i den mån det behövs för det avsedda ändamålet och det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person får dock brukas endast om Kronofogdemyndigheten möter motstånd och i den mån

det med hänsyn till ändamålet med ingripandet kan anses försvarligt.

I fråga om överklagande av Kronofogdemyndighetens beslut eller åtgärd enligt första stycket tillämpas bestämmelserna i utskökningsbalken om talan mot utmätning i allmänhet.

Att förvaltaren hos Kronofogdemyndigheten kan begära utmätning av lön och därmed jämställda förmåner framgår av 3 kap. 4 §.

15 § Förvaltaren ska snarast upprätta en skriftlig berättelse om boets tillstånd och om orsakerna till gäldenärens insolvens, såvitt de har kunnat utrönas, och om möjligt ange vid vilken tidpunkt insolvensen kan antas ha inträtt. Berättelsen ska vidare innehålla

1. en översikt över tillgångar och skulder av olika slag,
2. en uppgift om huruvida det har förekommit något sådant förhållande som kan föranleda återvinning till insolvensboet,
3. en uppgift om huruvida det finns skälig anledning att anta att någon enligt bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551) eller lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är skyldig att återbära olovlig vinstutdelning eller annan olovlig utbetalning eller att enligt dessa lagar eller lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag utge skadestånd till aktiebolag, ekonomisk förening eller handelsbolag,
4. en uppgift i förekommande fall om vid vilken tidpunkt skyldighet enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen att upprätta en kontrollbalansräkning kan antas ha inträtt, om denna tidpunkt kan utrönas,
5. en uppgift om vilket bokföringssystem en gäldenär som är eller under det senaste året före ansökningen om att inleda insolvensförfarandet har varit bokföringsskyldig har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts.

Berättelsen ska snarast och senast sex månader från beslutet att inleda insolvensförfarandet skickas till rätten, tillsynsmyndigheten och varje borgenär som begär det. När det finns särskilda omständigheter får rätten medge anstånd med avlämnandet av berättelsen. Har gäldenären varit bokföringsskyldig, ska den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen bifogas berättelsen.

16 § Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. brottsbalken, ska han eller hon omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under insolvensförvaltningen kommer fram att gäldenären kan

misstänkas för något annat brott av inte ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten.

Kan det misstänkas att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 4 § lagen (1986:436) om näringsförbud har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud kan komma i fråga, ska förvaltaren omedelbart underrätta åklagaren om detta och ange grunden för misstanken.

Förvaltaren ska till den myndighet som enligt 26 kap. miljöbalken har att utöva tillsyn anmäla om han eller hon har anledning att anta att insolvensgäldenären har lämnat kvar kemiska produkter, biotekniska organismer eller farligt avfall som behöver omhändertas. Det samma gäller vid misstanke om mark- eller vattenföroreningar.

17 § Förvaltaren ska till sin slutredovisning bifoga en redogörelse för de åtgärder som han eller hon har vidtagit för att efterforska sådan brottslig gärning som avses i 16 § första stycket och sådant förfarande som avses i andra stycket samma paragraf samt resultatet av dessa efterforskningar.

Förvaltaren ska till sin slutredovisning även bifoga en redogörelse för huruvida han eller hon har anledning att anta att en gäldenär som är en fysisk person är så skuldsatt som avses i 4 § första stycket 1 skuldsaneringslagen (2006:548). Förvaltaren ska dessutom redogöra för sådana omständigheter som kan vara av betydelse vid en bedömning enligt 4 § första stycket 2 skuldsaneringslagen.

Förvaltarens medelsförvaltning m.m.

18 § Pengar som flyter in under förvaltningen av ett insolvensbo ska snarast göras räntebärande genom insättning på boets räkning i bank eller kreditmarknadsföretag. Detta behöver dock inte ske i den mån medlen behövs till betalning av löpande utgifter.

Även sedan insolvensförfarandet har avslutats ska förvaltaren ha boets medel insatta i bank eller kreditmarknadsföretag mot ränta till dess medlen betalas ut enligt 11 kap. Förvaltaren ska underrätta tillsynsmyndigheten om var medlen står inne.

19 § Förvaltaren ska, oavsett vad som gäller i fråga om bokföringskyldighet för gäldenären, löpande bokföra in- och utbetalningar, om inte god redovisningssed kräver att bokföringen sker på något annat sätt.

Förvaltaren ska bevara räkenskapsmaterialet under minst tio år från utgången av det kalenderår då insolvensförfarandet avslutades. I övrigt tillämpas 7 kap. bokföringslagen.

Första stycket medför inte någon inskränkning i den bokförings-skyldighet som kan vara särskilt föreskriven för att möjliggöra kontroll över viss verksamhet.

Beträffande skyldighet att sörja för underlag för deklarations- och uppgiftsskyldighet och för kontroll därav finns särskilda bestämmelser.

20 § Om insolvensförfarandet inte är avslutat då sex månader har förflutit efter bouppteckningssammanträdet eller, om sådant hållits, edgångssammanträdet, ska förvaltaren inom en månad därefter till tillsynsmyndigheten avlämna en berättelse, i vilken alla de åtgärder som har vidtagits för att avsluta insolvensförfarandet ska anges noggrant. Berättelsen ska innehålla uppgifter om in- och utbetalningar under den gångna perioden eller en kronologisk och systematisk sammanställning av boets affärshändelser. Har pengar under någon del av denna period stått inne i bank eller kreditmarknadsföretag, ska till berättelsen bifogas en av banken eller kreditmarknadsföretaget bestyrkt uppgift på de insättningar och uttag som har förekommit.

Senare under insolvensförfarandet ska förvaltaren inom en månad från utgången av varje sexmånadersperiod avge en sådan berättelse som sägs i första stycket för den senaste perioden. Denna ska även innehålla fullständiga upplysningar om orsakerna till att insolvensförfarandet inte har avslutats.

Förvaltaren ska snarast skicka en kopia av berättelsen till rätten.

21 § Också sedan insolvensförfarandet har avslutats ska förvaltaren, så länge boets medel är insatta i bank eller kreditmarknadsföretag, inom en månad från utgången av varje kalenderår till tillsynsmyndigheten lämna sådana uppgifter som sägs i 20 § första stycket andra och tredje meningarna. När några medel inte längre finns att lyfta, ska förvaltaren anmäla det till myndigheten. Förvaltaren ska samtidigt redovisa i vad mån utbetalning av utdelningsmedel skett med stöd av 11 kap. 13 §.

22 § Om det vid insolvensförfarandets avslutande finns några hinder mot att det räkenskapsmaterial och de andra handlingar rörande boet som förvaltaren har tagit hand om återställs till gäldenären, ska de överlämnas till tillsynsmyndigheten, om inte förvaltaren anser att

han eller hon bör bevara dem. Handlingarna ska bevaras i enlighet med vad som i varje särskilt fall gäller om arkivering.

Redovisning av medel till tredje man

23 § Särskilda bestämmelser finns om en kommittents rätt att, när gäldenären såsom kommissionär för kommittentens räkning i eget namn har ingått avtal, mot tredje man göra gällande fordringsrätt på grund av avtalet. Detsamma är fallet i fråga om en kommittents rätt till redovisning för sådana belopp som flutit in till kommissionärens insolvensbo för sålt gods.

Om gäldenären i något annat fall före beslutet att inleda insolvensförfarandet har sålt någon annans egendom, har den vars egendom sålts rätt att, om betalningen helt eller delvis flutit in till insolvensboet efter beslutet att inleda insolvensförfarandet, av förvaltaren få redovisning för vad som har flutit in. I den mån betalningen inte har erlagts av köparen har han dessutom rätt att själv göra fordringsrätten gällande gentemot köparen, om inte köparens rätt därigenom skulle åsidosättas.

Vad som har sagts nu om rätt att få redovisning av förvaltaren ska också gälla om det i något annat fall till insolvensboet flyter in medel för vilka gäldenären skulle haft skyldighet att redovisa till annan.

24 § Om gäldenären vid beslutet att inleda insolvensförfarandet innehade redovisningsmedel som ska vara förbehållna någon annan, ska förvaltaren ta hand om medlen och sedan redovisa dem tillsammans med den ränta som har upplupit från dagen för förfarandebeslutet. När det gäller att fastställa vad som sålunda ska tillkomma en redovisningsborgenär, dennes rätt i övrigt i insolvensförfarandet samt skyldigheten att svara för kostnad med anledning av förfarandet, tillämpas vad som i denna lag sägs om borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt. Ansvaret för sådan kostnad ska dock vila på redovisningsborgenären endast i den mån boet annars inte lämnar tillgång till betalning av kostnaden.

Tillsynen över förvaltningen

25 § Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

26 § I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 11 § förvaltningslagen (1986:223) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande i insolvensförfarandet inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i insolvensförfarandet.

27 § Tillsynsmyndigheten ska övervaka att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i överensstämmelse med denna lag och andra författningar. Den ska då särskilt se till att avvecklingen av insolvensförfarandet inte fördröjs i onödan. Myndigheten får, när den finner det lämpligt, inventera insolvensboets kassa och övriga tillgångar samt begära redovisning av förvaltaren. Om särskilda omständigheter motiverar det, får myndigheten utse en eller flera revisorer för granskning av boets räkenskaper och förvaltningen i övrigt.

28 § Tillsynsmyndigheten ska ha tillgång till det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet.

Tillsynsmyndigheten är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän eller gäldenären.

29 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får inte överklagas i andra fall än de som avses i 3 kap. 6 §.

Granskningsman

30 § Om en borgenär begär det, ska rätten förordna en granskningsman att med de befogenheter som anges i denna lag övervaka förvaltningen på borgenärens vägnar. Till granskningsman ska utses den som borgenären föreslår, om han eller hon är lämplig.

Granskningsmannen ska ha tillgång till det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet.

Om borgenären begär det, ska även en ersättare för granskningsmannen utses. Bestämmelserna om granskningsman gäller även för ersättaren.

Granskningsmannen ska entledigas om denne eller borgenären gör framställning om det eller om han eller hon visar sig inte vara lämplig.

Ersättningen till granskningsmannen ska betalas av borgenären.

Förvaltning genom gäldenären (egenförvaltning)

Vad egenförvaltning innebär

31 § Om rätten beslutar att insolvensförfarandet ska inledas under egenförvaltning, får gäldenären i samråd med en eller flera rekonstruktörer själv förvalta och råda över sina tillgångar under förfarandet med de inskränkningar som följer av 44, 45 och 48–50 §§.

Begäran om egenförvaltning

32 § En begäran om egenförvaltning ska göras i gäldenärens ansökan om att inleda insolvensförfarandet. Till ansökan ska i sådana fall fogas

1. en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag med det innehåll som anges i 12 kap. 4–8 §§, och
2. ett förslag till rekonstruktör och behövliga uppgifter om dennes lämplighet för uppdraget.

33 § Gäldenärens ansökan om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning ska avvisas, om den inte innehåller de uppgifter som anges i 32 § och gäldenären inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för ett beslut om egenförvaltning

34 § Ett beslut om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning förutsätter att

1. gäldenären är insolvent eller illikvid, och
2. det finns anledning att anta att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord efter omröstning vid ett borgenärssammanträde kommer att fastställas av rätten.

Insolvensförfarandet ska inte inledas under egenförvaltning, om det finns anledning att anta att det huvudsakliga syftet med gälde-

närens begäran är att hindra borgenärerna från att genomdriva sina rättigheter eller att fördröja en på sikt oundviklig realisation av gäldenärens tillgångar.

Vad som i 2 kap. 7 och 14 §§ föreskrivs om gäldenärens uppgift om att han är insolvent tillämpas även då gäldenären vid begäran om egenförvaltning uppger att han är illikvid.

35 § Om förutsättningarna för ett beslut om egenförvaltning inte är uppfyllda ska gäldenärens ansökan om att inleda insolvensförfarandet ogillas, om inte gäldenären har begärt att ett förvaltarlett förfarande i stället ska inledas.

Åtgärder vid beslut om egenförvaltning m.m.

36 § När ett beslut om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning meddelas ska rätten samtidigt utse rekonstruktör.

Om gäldenären begär det eller ansökan innehåller ett separat ackordsförslag, ska rätten också bestämma tid för ett borgenärssammanträde inför rätten för röstning om rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget. Sammanträdet ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

37 § Gäldenären har även senare än som avses i 36 § rätt att få till stånd ett borgenärssammanträde inför rätten för röstning om rekonstruktionsplanen, om han begär det inom två månader från beslutet om att inleda insolvensförfarandet och i förekommande fall ger in en aktualiserad version av planen.

Om det föreligger särskilda skäl för anstånd kan rätten förlänga tiden enligt första stycket med ytterligare två månader, om gäldenären begär det innan den ursprungliga tiden löpt ut. Föreligger synnerliga skäl kan rätten under motsvarande förutsättning förlänga tiden med ytterligare två månader.

I 12 kap. 11 § finns bestämmelser om kallelse till de sammanträden som avses i första stycket och 36 § andra stycket.

Konvertering från egenförvaltning till förvaltarlett förfarande

38 § Rätten ska besluta att egenförvaltningen ska upphöra, om

1. gäldenären inte inom föreskriven tid begär att rätten bestämmer tid för ett borgenärssammanträde för röstning om en rekonstruktionsplan,
2. ett separat ackordsförslag inte blir antaget vid borgenärssammanträde eller vägras fastställelse av rätten,
3. gäldenären begär det, eller
4. rekonstruktören eller en borgenär begär det och
 - a) det saknas anledning att anta att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord kommer att fastställas av rätten,
 - b) det finns anledning att anta att borgenärernas rätt äventyras, eller
 - c) det i annat fall finns särskilda skäl för att egenförvaltningen bör upphöra.

39 § Ett beslut enligt 38 § innebär att insolvensförfarandet fortsätter som ett förvaltarlett förfarandet. Beslutet ska vid tillämpningen av bestämmelserna i 2 kap. 24 § samt 3, 6–8 och 13 kap. anses som ett beslut om att inleda insolvensförfarandet. När beslutet fattas ska rätten genast utse den tidigare rekonstruktören till förvaltare, om han eller hon inte av särskilda skäl får anses mindre lämplig för uppdraget.

Första stycket gäller inte om gäldenären visar att han är solvent. Rätten ska då besluta om avskrivning av förfarandet.

Finns det sannolika skäl för bifall till en begäran om att egenförvaltningen ska upphöra och för att insolvensförfarandet då ska fortsätta, får rätten förordna om säkerhetsåtgärder enligt 2 kap. 11–13 §§.

Kungörelser och kommunikation

40 § Rättens beslut och åtgärder enligt 36–38 §§ ska kungöras.

Innan rätten fattar beslut enligt 37 § andra stycket eller 38 § första stycket 3 och 4 ska gäldenären och rekonstruktören ges tillfälle att yttra sig.

Rekonstruktören och dennes uppdrag

41 § Vad som sägs i 1–6 §§ om förvaltare och entledigande av förvaltare, i 9 § om förvaltares underrättelseskyldighet, i 11 § om förvaltares rätt till sakkunnigt biträde och i 17 kap. 1 § om skadeståndsansvar för förvaltare gäller på motsvarande sätt för rekonstruktören.

42 § Rekonstruktören ska undersöka gäldenärens ekonomiska ställning och verksamhet, identifiera de åtgärder som krävs för att komma till rätta med gäldenärens problem samt bistå gäldenären vid utformningen av en rekonstruktionsplan som efter omröstning vid borgenärssammanträde har utsikter att bli fastställd av rätten.

Första stycket gäller inte då gäldenärens ansökan innehåller ett separat ackordsförslag.

43 § Rekonstruktören ska bevaka att egenförvaltningen leder till att syftet med insolvensförfarandet uppfylls och inte medför att förfarandet drar ut på tiden eller att borgenärernas rätt på annat sätt äventyras.

Om rekonstruktören finner att grund för upphörande enligt 38 § 4 föreligger ska han eller hon utan dröjsmål begära att rätten beslutar att egenförvaltningen ska upphöra.

Gäldenärens skyldigheter

44 § Gäldenären är skyldig att under egenförvaltningen lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av gäldenärens verksamhet och för rekonstruktörens uppdrag enligt 41–43 §§.

Gäldenären ska se till att rekonstruktören på begäran

1. bereds tillträde till gäldenärens verksamhetslokaler,
2. får närvara och yttra sig vid möten som hålls av gäldenärens organ, och
3. får tillgång till räkenskapsmaterial och andra handlingar som rör gäldenärens verksamhet.

Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten och egenförvaltningen ska bedrivas.

45 § Gäldenären får inte utan rekonstruktörens samtycke

1. fullgöra förpliktelser som uppkommit före beslutet om att inleda insolvensförfarandet eller ställa säkerhet för sådana förpliktelser,
2. åta sig nya förpliktelser, eller
3. överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet.

Åsidosätter gäldenären vad som föreskrivs i första stycket inverkar detta inte på rättshandlingens giltighet.

Exekutiva åtgärder

46 § Under den tid egenförvaltningen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte äga rum mot gäldenären. Inte heller får beslut om kvarstad eller betalningssäkring meddelas.

Första stycket hindrar inte att verkställighet sker för

1. fordran som avser underhållsbidrag,
2. fordran för vilken sökanden har handpanträtt,
3. egendom till vilken sökanden har äganderätt eller återtaganderätt enligt ett avtal som inte ska fullföljas enligt 49 § 2, och
4. fordringar som enligt 11 kap. 1 § andra stycket 4–6 är massafordringar om insolvensförfarandet enligt 39 § fortsätter som ett förvaltarlett förfarande.

47 § Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten på borgenärens begäran besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa dennes rätt. Bestämmelserna i 46 § hindrar inte verkställighet av ett sådant beslut.

Rättegång om en tillgång

48 § Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om en tillgång som kan tillhöra gäldenären, får gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämma om gäldenären ska vidhålla sin talan.

Om gäldenären inte vidhåller sin talan ska han anses ha tappat målet. Om gäldenären vidhåller sin talan ska motpartens anspråk på ersättning för rättegångskostnad, som belöper på tiden efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet, anses ha uppkommit under egenförvaltningen.

Gäldenärens avtal

49 § Bestämmelserna om gäldenärens avtal i 3 kap. 11–19 §§ gäller vid egenförvaltning med följande ändringar.

1. Med insolvensboet avses gäldenären.
2. Med insolvensboets inträde i ett avtal avses att gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämmer att ett avtal ska fullföljas.
3. Med insolvensförvaltaren avses rekonstruktören.

Vad som i 3 kap. 19 § andra stycket sägs om rättsförhållandets art gäller inte vid egenförvaltning.

Talerätt vid återvinning

50 § Vid egenförvaltning väcks talan om återvinning enligt 4 kap. 19 § första stycket 1 av rekonstruktören eller enligt 4 kap. 19 § andra stycket av en borgenär som omfattas av en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord.

Rekonstruktörens ersättning m.m.

51 § Rekonstruktören har rätt till ersättning för arbete och de utlägg som uppdraget har krävt. Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det utförts samt omfattningen av gäldenärens verksamhet kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Rekonstruktörens rätt till ersättning ska under egenförvaltningen prövas av rätten, om rekonstruktören eller gäldenären begär det. Även en borgenär vars fordran omfattas av skuldregleringen i en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord får begära sådan prövning så länge planen eller ackordet inte har fullgjorts.

52 § Rekonstruktörens ersättning, liksom kostnaderna för handläggningen hos rätten, ska betalas av gäldenären.

Av 11 kap. 1 § andra stycket 4 framgår att obetald ersättning och kostnad enligt första stycket är massaskulder om insolvensförfarandet enligt 39 § fortsätter som ett förvaltarlett förfarande.

8 kap. Realisationsåtgärder

Inledande bestämmelser

1 § Boets egendom ska säljas eller på annat sätt omvandlas till pengar (realiseras) så snart det lämpligen kan ske, om inte något annat följer av bestämmelserna i 2–5 §§, 6 § andra stycket, 8 § andra stycket, 14 § samt 12 kap. 1 § tredje stycket.

2 § Har gäldenären drivit en verksamhet, får förvaltaren, i den mån det motiveras av syftet med insolvensförfarandet, för insolvensboets räkning helt eller delvis

1. fortsätta verksamheten,
2. återuppta verksamheten om den har lagts ned, eller
3. överlåta verksamheten.

Förvaltaren får också ge in en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag enligt bestämmelserna i 12 kap.

Verksamheten får fortsättas längre tid än ett år från bouppteckningssammanträdet endast om det finns särskilda skäl för det.

Om gäldenärens rätt enligt ett avtal överläts i samband med en överlåtelse av hela eller en del av verksamheten, upphör en sådan hävningsrätt som avses i 3 kap. 11 § första stycket, om inte motparten har säkerhet i sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 12 kap. 16 § andra stycket 3 och 4.

3 § Har gäldenären överklagat beslutet att inleda insolvensförfarandet, får inte någon egendom i boet säljas mot hans vilja förrän hovrätten har prövat överklagandet.

Första stycket utgör inte hinder mot

1. sådan försäljning som föranleds av bestämmelserna i 3 kap. 7 och 8 §§ samt 2 och 10 §§ i detta kapitel,
2. försäljning av sådan lös egendom som är utsatt för förskämning eller snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård,
3. försäljning i annat fall av lös egendom, i den mån medel annars skulle saknas till betalning av utgifter för boet.

4 § Om en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag har getts in, får egendomen i boet inte realiseras så länge frågan om rekonstruktion eller ackord inte har avgjorts. Har gäldenären drivit

en verksamhet får den under samma förutsättningar inte läggas ned eller överlåtas.

En åtgärd enligt första stycket får ändå vidtas om

1. den är förenlig med rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget,
2. den föranleds av skäl som sägs i 3 § andra stycket 1 och 2,
3. det behövs för ändamål som anges i 12 kap. 34 § andra stycket eller
4. det finns andra särskilda skäl.

5 § Om en inteckningshavare eller någon annan borgenär som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom yrkar att den egendomen ska säljas genom förvaltarens försorg och om hans eller hennes rätt till betalning ur egendomen har lämnats obestridd eller fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande, får försäljning av egendomen inte uppskjutas. Detta gäller dock inte i fråga om egendom som behövs för en verksamhet under tid då denna fortsätts med stöd av 2 § och inte heller om insolvensförvaltaren anser att anstånd är nödvändigt för att förhindra att insolvensboet tillfogas avsevärd förlust eller att genomförandet av en rekonstruktionsplan eller ett ackord väsentligt försvåras samt anstånd inte är oskäligt mot borgenären.

Försäljning av fast egendom

6 § Om fast egendom finns i boet, får förvaltaren begära att den säljs exekutivt. Egendomen får också säljas på annat sätt, om förvaltaren anser att det är fördelaktigare för boet. Om egendom säljs till gäldenären eller någon denne sådan närstående person som anges i 4 kap. 3 § ska försäljningen ha föregåtts av ett offentligt anbudsförfarande, om särskilda skäl inte gör det obehövligt.

Har en exekutiv auktion hållits på fast egendom som hör till boet utan att någon försäljning har kommit till stånd, behöver förvaltaren inte vidta ytterligare åtgärder för egendomens försäljning. Har någon exekutiv auktion inte ägt rum men finns det anledning att anta att en sådan auktion inte kommer att leda till försäljning, behöver förvaltaren inte vidta någon åtgärd för att sälja egendomen, om samtycke till det har lämnats av de borgenärer som i insolvensförfarandet kan göra gällande fordringar som ska utgå med särskild förmånsrätt ur egendomen.

Har en exekutiv auktion blivit utlyst på boets fasta egendom, ska förvaltaren före bevakningssammanträdet avlämna den behållning som under insolvensförfarandet uppkommit av egendomen. Behållning som inte avlämnas före bevakningssammanträdet ska, om egendomen säljs, avlämnas före tillträdesdagen och i annat fall innan utdelning sker i insolvensförfarandet. Vid försäljning under hand ska behållningen avlämnas före tillträdesdagen.

Förvaltaren ska även senast vid bevakningssammanträdet anmäla arvode, andra kostnader och sådana fordringar som kan göras gällande i insolvensförfarandet och som bör beaktas vid försäljning av egendomen. När förvaltaren gör en anmälan på en borgenärs vägnar, ska han eller hon skriftligen underrätta denne om det.

Försäljning av lös egendom

7 § Försäljning av lös egendom som inte sker genom fortsättande av gäldenärens verksamhet ska ske på auktion eller på annat sätt efter vad förvaltaren anser vara mest fördelaktigt för boet. Om egendom säljs till gäldenären eller någon denne närstående person som anges i 4 kap. 3 § ska försäljningen ha föregåtts av ett offentligt anbudsförfarande, om särskilda skäl inte gör det obehövligt.

Lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt får inte utan hans eller hennes samtycke säljas på annat sätt än på auktion, om hans eller hennes rätt är beroende av försäljningen. Även om samtycke inte lämnas, får egendomen säljas på annat sätt än på auktion, om det är sannolikt att högre pris uppnås därigenom och om tillsynsmyndigheten medger det.

Samtycke enligt andra stycket krävs inte när förvaltaren säljer finansiella instrument, noterade vid en svensk eller utländsk börs, en auktoriserad marknadsplats eller någon annan reglerad marknad, eller valuta till gällande börs- eller marknadspris eller när det är fråga om försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens verksamhet.

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd finns i 14 kap. 26 och 27 §§ försäkringsrörelselagen (1982:713).

8 § När ett fartyg som inte är infört i fartygsregistrets skeppsdel eller i motsvarande utländska register, ett luftfartyg som inte är registrerat, gods i fartyg eller gods i luftfartyg ska säljas, får förvaltaren, om egendomen finns inom landet, begära att den säljs exekutivt.

Uppkommer fråga om att sälja ett registrerat skepp, ett registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg och finns egendomen inom landet, tillämpas 6 § första och andra styckena.

Ska gäldenärens rätt till andel i inteckning som belastar hans luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg säljas, ska förvaltaren före försäljningen skaffa en särskild inteckningshandling på det belopp som tillkommer gäldenären, om det inte finns laga hinder mot det. Ska en inteckningshandling som innehas av gäldenären och för vilken han är personligen ansvarig säljas, är förvaltaren skyldig att, om inte gäldenären medger att handlingen får säljas med bibehållen ansvarighet, förse handlingen med en påskrift som befriar gäldenären från ansvarighet. Något medgivande av gäldenären krävs dock inte, om denne har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

Med fartyg likställs i denna lag ett fartyg under byggnad. Vad som sägs om fartygsregistrets skeppsdel ska då i stället gälla fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel.

9 § Bestämmelserna i 6 § fjärde stycket tillämpas även när lös egendom som tillhör gäldenären ska säljas exekutivt under insolvensförfarandet. I ett sådant fall ska förvaltaren dessutom, i den mån det behövs, i ärendet föra talan för de borgenärer som har förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979) och skriftligen underrätta sådan borgenär om ett yrkande som han eller hon framställer på dennes vägnar.

10 § En borgenär som innehar lös egendom med handpanträtt får själv ombesörja att egendomen säljs på auktion. En sådan försäljning får dock inte utan förvaltarens samtycke äga rum tidigare än fyra veckor efter edgångssammanträdet. Borgenären ska minst en vecka innan han eller hon vidtar åtgärd för egendomens försäljning ge förvaltaren tillfälle att lösa in egendomen. Om det är fråga om ett fartyg eller gods i fartyg eller i luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg, ska egendomen säljas exekutivt.

Borgenären ska minst tre veckor i förväg underrätta förvaltaren om tid och plats för en auktion som inte hålls i exekutiv ordning.

Har egendomen sålts på annat sätt än exekutivt, ska borgenären för förvaltaren redovisa vad som har flutit in.

Vill inte borgenären själv sälja egendomen, får förvaltaren ombesörja försäljningen. En inteckning i luftfartyg eller i reservdelar till luftfartyg eller i reservdelar till luftfartyg som har lämnats som pant av den intecknade egendomens ägare får dock inte säljas av förval-

taren. Han eller hon får bara låta sälja den rätt till andel i in-teckningen som enligt vad som är särskilt föreskrivet kan tillkomma gäldenären.

Kungörande av auktion i vissa fall

11 § Om insolvensboets egendom ska säljas på auktion genom förvaltarens försorg, ska han eller hon låta kungöra auktionen på det sätt och inom den tid som föreskrivs för kungörande av exekutiv auktion på sådan egendom som det är fråga om. Kungörelsen behöver dock inte i något fall införas i Post- och Inrikes Tidningar.

Första stycket tillämpas också beträffande en auktion som enligt 10 § ombesörjs av en borgenär.

12 § Förvaltaren får kungöra en av henne eller honom utsatt auktion i mindre utsträckning än som följer av 11 § första stycket, om han eller hon anser att det är tillräckligt. Detta gäller dock inte i fråga om kungörande av

1. auktion på fast egendom, registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller in-tecknade reservdelar till luftfartyg, om inte gäldenären samtycker till det,

2. auktion på någon annan lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt, om inte borgenären samtycker till det.

Sådant samtycke av gäldenären som sägs i första stycket 1 krävs inte, om gäldenären har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

13 § Förvaltaren bör i god tid före en av henne eller honom utsatt auktion på lös egendom särskilt underrätta varje känd borgenär som har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt i egendomen om auktionen.

Indrivning av fordringar

14 § Förvaltaren ska så snart det lämpligen kan ske vidta åtgärder för att driva in utestående fordringar. Kan en fordran inte drivas in inom rimlig tid, får den säljas som annan lös egendom.

9 kap. Bevaknings- och anmärkningsförfarandet

Bevakning

1 § Förvaltaren får besluta att bevakningsförfarande ska äga rum i insolvensförfarandet. Bevakning bör äga rum, om fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i insolvensförfarandet.

2 § Beslutar förvaltaren att bevakningsförfarande ska äga rum, ska han eller hon bestämma inom vilken tid bevakning ska ske. Tiden för bevakning ska utgöra minst fyra och högst tio veckor från dagen för beslutet att anordna bevakningsförfarandet.

3 § Förvaltaren ska genast kungöra vad som har beslutats enligt 1 och 2 §§.

4 § En borgenär ska inom den tid som har bestämts för bevakning av fordringar skriftligen hos förvaltaren anmäla sin fordran och den förmånsrätt som han eller hon vill göra gällande. Undantag från denna skyldighet följer dock av 4 kap. 21 §, 5 kap. 8 § och 17 § andra stycket samt 5 § i detta kapitel.

Att en fordran som omfattas av lönegarantilagen (1992:497) i vissa fall bevakas genom förvaltaren följer av den lagen.

5 § En borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom behöver inte bevaka fordringen för att få rätt till betalning ur den pantsatta egendomen.

En borgenär som har en fordran hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2002:299) om inlåningsverksamhet på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i ett sådant företags insolvensförfarande, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detsamma gäller beträffande värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot insättningar på konto. En försäkringstagare behöver inte bevaka sin fordran i ett livförsäkringsbolags insolvensförfarande, om uppgift om fordringen har lämnats enligt det angivna lagrummet.

6 § I bevakningsinlagan ska fordringens belopp anges, om det är möjligt. Grunden för fordringen ska framgå tydligt. Om förmånsrätt yrkas, ska borgenären också tydligt ange grunden för den. Inlagan

ska vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller borgenärens ombud.

Vid bevakningsinlagan ska borgenären i original eller bestyrkt kopia bifoga de handlingar som han eller hon vill åberopa till stöd för sitt anspråk.

7 § Förvaltaren ska skyndsamt upprätta en förteckning över de fordringar som har bevakats. För varje fordran anges dess belopp och, om förmånsrätt har yrkats, den åberopade grunden därför samt den plats i förmånsrättsordningen som fordringen får enligt borgenärens yrkande. Kopior av förteckningen ska skickas till rätten och tillsynsmyndigheten.

Anmärkning

8 § När förvaltaren beslutar att bevakning ska äga rum, ska han eller hon samtidigt, efter samråd med rätten, bestämma

1. den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot bevakningarna,
2. var bevakningshandlingarna ska hållas tillgängliga för granskning,
3. tidpunkten för det förlikningssammanträde som ska hållas inför rätten om anmärkningar framställs.

Om det visar sig vara lämpligare, får ett beslut enligt första stycket fattas senare, dock senast vid bevakningstidens utgång.

Anmärkningstiden ska bestämmas så att den utgör minst två och högst fyra veckor räknat från bevakningstidens utgång. Om det behövs med hänsyn till förhållandena i insolvensförfarandet, får en längre anmärkningstid fastställas. Förlikningssammanträdet får inte hållas tidigare än två eller senare än fyra veckor från utgången av anmärkningstiden.

Underrättelser om vad förvaltaren har bestämt enligt denna paragraf ska tillställas rätten, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har bevakat fordringar i insolvensförfarandet.

9 § Förvaltaren ska granska bevakningshandlingarna och, om han eller hon finner anledning till anmärkning mot något yrkande om betalnings- eller förmånsrätt, skriftligen anmäla det till rätten inom den tid som har bestämts enligt 8 § första stycket 1. I anmärknings-

skriften ska grunden för anmärkningen anges tydligt. Skriften ska vara egenhändigt undertecknad av förvaltaren eller dennes ombud.

Även en borgenär som har bevakat en fordran i insolvensförfarandet och gäldenären får framställa anmärkning mot en bevakning. En sådan anmärkning ska framställas inom den tid och på det sätt som anges i första stycket.

Anmärkningsskriften och de handlingar som åberopas till stöd för anmärkningen ska ges in i två exemplar.

10 § Om en anmärkning görs av någon av dem som har rätt till det, gäller den också för de andra, även om de inte har tagit del i anmärkningen.

11 § Den som har rätt att framställa anmärkning mot en bevakning får efter anmärkningstidens utgång till stöd för en gjord anmärkning åberopa även en annan omständighet än sådan som har angetts i anmärkningsskriften. Efter förlikningssammanträdet får dock en ny omständighet som innebär att grunden för anmärkningen ändras åberopas endast om omständigheten varken var eller borde ha varit känd för den anmärkningsberättigade eller om det i övrigt finns särskilda skäl för att ändå tillåta att omständigheten åberopas.

Om en ny omständighet åberopas i ett annat sammanhang än vid förlikningssammanträdet eller vid en förhandling, gäller i fråga om formen för åberopandet vad som föreskrivs om anmärkning i 9 § första stycket.

12 § En borgenär får den betalnings- och förmånsrätt som han eller hon har yrkat i sin bevakning, om det inte på rätt sätt och i rätt tid har framställts någon anmärkning mot den. Att anmärkning inte har framställts hindrar dock inte att talan om återvinning väcks vid domstol.

Har ett yrkande om förmånsrätt lämnats utan anmärkning, får det inte gå ut över dem som enligt lag har företräde till betalning ur viss egendom. Ett yrkande om förmånsrätt som inte avser någon i lag föreskriven förmånsrätt är utan verkan, även om någon anmärkning inte har framställts mot yrkandet.

Tvist angående en bevakad fordran

13 § Tvistefrågor som har uppkommit genom framställda anmärkningar och som inte har förlikts ska handläggas vid ett förlikningssammanträde inför rätten. Vid detta får förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan. Till sammanträdet ska förvaltaren, de borgenärer mot vars bevakningar anmärkningar riktats och de som framställt anmärkningarna kallas.

Förvaltaren ska närvara vid sammanträdet. Att han eller hon uteblir hindrar dock inte att sammanträdet genomförs. Tillsynsmyndigheten har rätt att delta vid sammanträdet.

Rätten ska vid sammanträdet utreda tvistefrågorna och söka åstadkomma förlikning. De närvarande som har rätt att föra talan får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt förvaltaren att ingå förlikning med en borgenär mot vars bevakning en anmärkning har gjorts. Är både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran närvarande och kan de inte enas, gäller borgenärens mening om inte de andra löser ut henne eller honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

14 § Beslut enligt 13 § tredje stycket får överklagas av den som enligt 13 § första stycket är taleberättigad, om han eller hon anser att beslutet inte har tillkommit på lagligt sätt. Beslutet överklagas till hovrätten inom tre veckor från dagen för beslutet. Om inte hovrätten förordnar annat, ska beslutet gälla omedelbart.

15 § Tvistefrågor som inte har blivit förlikta ska prövas av rätten vid en förhandling. Rätten ska vid förlikningssammanträdet förbereda de återstående tvistefrågorna så att de kan behandlas slutligt vid förhandlingen.

Förhandlingen ska om möjligt hållas i omedelbar anslutning till förlikningssammanträdet. Om det inte sker, ska rätten sätta ut förhandlingen till en dag inom fyra veckor efter sammanträdet eller, om det finns särskilda skäl för det, en senare dag. Till en sådan förhandling ska förvaltaren, de borgenärer mot vars bevakningar anmärkningar riktats och de som framställt anmärkningarna kallas.

16 § Tvistefrågor angående fordringar som har bevakats ska prövas snarast och om möjligt avgöras på en gång. Kräver vissa fordringar

längre tid för att utredas och prövas, ska rätten besluta särskilt över de tvistefrågor som kan avgöras tidigare. Beror någon borgenärs anspråk på prövningen i en särskild rättegång, får det inte fördröja avgörandet. I sådant fall ska rätten fastställa hans eller hennes rätt i insolvensförfarandet för det belopp som kan bli bestämt genom dom i den rättegången.

Har en rekonstruktionsplan ingetts i insolvensförfarandet, får rättens prövning av en tvistefråga skjutas upp till dess omröstning har skett om rekonstruktionsplanen, om det är ändamålsenligt.

17 § Förlikning angående en anmärkning som har framställts mot en fordran får inte ingås på något annat sätt än som sägs i 13 §, om inte alla vars rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

18 § Om ett beslut varigenom en anmärkning mot en fordran har ogillats ändras av högre rätt, gäller det även för dem som inte har sökt ändring i beslutet.

19 § Genom ett beslut i en tvist angående en bevakad fordran avgörs endast vilken rätt som tillkommer fordringen i insolvensförfarandet.

Efterbevakning

20 § Om bevakningsförfarande har ägt rum, får en borgenär som efter bevakningstidens utgång vill anmäla en fordran eller yrka förmånsrätt skriftligen göra det på det sätt som föreskrivs i 6 §.

Som ersättning för de kostnader för kungörelse, kallelser och underrättelser som föranleds av efterbevakningen ska borgenären till förvaltaren i förskott erlägga en avgift motsvarande tre procent av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

21 § När en fordran har efterbevakats, ska förvaltaren så snart som avgiften enligt 20 § andra stycket har betalats bestämma

1. den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot bevakningen, och
2. var bevakningshandlingarna ska hållas tillgängliga för granskning.

Anmärkningstiden ska bestämmas så att den utgör minst två och högst fem veckor räknat från den dag då avgiften enligt 20 § andra stycket betalades.

Underrättelser om att en fordran har efterbevakats och vad förvaltaren har bestämt enligt första stycket ska tillställas rätten, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har bevakat fordringar i insolvensförfarandet. Rätten ska därefter bestämma tidpunkt för det förlikningssammanträde som ska hållas inför rätten om anmärkningar framställs. Sammanträdet ska hållas inom fyra veckor från anmärkningstidens utgång.

22 § Utöver bestämmelserna i 20 och 21 §§ gäller beträffande efterbevakning i tillämpliga delar vad som föreskrivs om bevakning.

Om flera efterbevakningar har gjorts, ska de om möjligt handläggas gemensamt.

10 kap. Avskrivning av insolvensförfarandet

1 § Om rätten efter att ha hört förvaltaren finner att insolvensboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade förfarandekostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, ska rätten besluta om avskrivning av insolvensförfarandet.

2 § Insolvensförfarandet får inte avskrivas enligt 1 § förrän bouppteckningen har skriftligen bekräftats eller beedigats och förvaltaren har fullgjort vad som åligger henne eller honom enligt 7 kap. 15 §.

Om det finns något hinder mot att bouppteckningsed avläggs av gäldenären eller någon annan inom skälig tid och om det saknas anledning att anta att det genom edgången skulle visa sig att tillgångar finns till betalning av förfarandekostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, får insolvensförfarandet avskrivas trots att edgången inte har fullgjorts.

3 § Om någon fordran inte görs gällande och inte heller kan antas komma att göras gällande, ska rätten efter anmälan av förvaltaren genast besluta om avskrivning av insolvensförfarandet. Om förvaltaren har beslutat att bevakningsförfarande ska äga rum, får insolvensförfarandet avskrivas först efter bevakningstidens utgång.

4 § Om det återstår tillgångar i boet när förvaltaren har betalat förfarandekostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, ska han eller hon

1. om det i fall som avses i 1 § står klart hur kvarvarande tillgångar ska fördelas och om tillsynsmyndigheten medger det tillstålla berättigad borgenär vad som tillkommer denne,

2. i övriga fall återställa egendomen till gäldenären.

5 § Om ny tillgång blir känd efter det att insolvensförfarandet har avskrivits enligt 1 §, ska 11 kap. 19–21 §§ gälla i tillämpliga delar.

11 kap. Utdelning

Inledande bestämmelser

1 § Om insolvensförfarandet inte avskrivs, ska boets pengar, i den mån medlen inte går åt till betalning av förfarandekostnader och massaskulder, delas ut till borgenärerna i den ordning som föreskrivs i detta kapitel. Utdelning ska äga rum i enlighet med den rätt till betalning som tillkommer borgenärerna.

Vad som avses med förfarandekostnad anges i 14 kap. 1 §. Med massaskulder avses annan skuld som boet ansvarar för och som grundas på

1. avtal som boet ingått eller andra nya förpliktelser som boet har ådragit sig,

2. boets inträde i gäldenärens avtal och rättegångar,

3. boets förfogande över eller utnyttjande av prestationer som boet mottagit under insolvensförfarandet,

4. avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke har ingått eller andra nya förpliktelser som gäldenären har ådragit sig under egenförvaltning i samma insolvensförfarande,

5. talan och avtal som gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämt ska vidhållas respektive fullföljas under egenförvaltning i samma insolvensförfarande, och

6. gäldenärens förfogande över eller utnyttjande av prestationer som han mottagit under egenförvaltning i samma insolvensförfarande.

I den mån alla massaskulder inte kan tas ut ur insolvensboet, ska massaskulderna enligt andra stycket 1–3 utgå ur boet framför massaskulderna enligt andra stycket 4–6.

2 § Utdelning ska ske så snart som all tillgänglig egendom i boet har förvandlats till pengar. Om egendom i sådana fall som avses i 8 kap. 6 § andra stycket eller 8 § andra stycket inte har blivit såld, utgör det inte hinder för utdelning. Har bevakningsförfarande ägt rum, får utdelning inte ske förrän den enligt 9 kap. 8 § bestämda anmärkningstiden har gått ut och, om anmärkning har framställts, förlikningssammanträde har hållits.

3 § Är en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag i ett förvaltarlett förfarande under prövning, ska förvaltaren vänta med utdelning så länge frågan om rekonstruktion eller ackord inte har avgjorts, om frågan motiverar det.

Utdelningsförfarandet

4 § När utdelning ska ske, ska förvaltaren upprätta ett förslag till utdelning. Förvaltaren ska då beakta alla de fordringar och förmånsrätter som dittills har bevakats eller efterbevakats i insolvensförfarandet eller, när bevakning inte har behövts, de fordringar och förmånsrätter som dittills har gjorts gällande eller annars är kända för förvaltaren.

Förslaget ska för varje däri upptagen borgenär ange

1. beloppet av hans eller hennes fordran med den ränta varpå utdelningen ska beräknas,
2. den förmånsrätt som följer med fordringen och
3. den utdelning som belöper på fordringen.

I förslaget ska också anges om det föreligger någon sådan omständighet som enligt 10 § andra eller tredje stycket medför inskränkning i borgenärens rätt att lyfta den utdelning som belöper på fordringen eller om det har betalats ut medel i förskott.

Till förslaget ska bifogas en redogörelse för förvaltningen av den egendom för vilken medel avsedda till utdelning har flutit in. Av redogörelsen ska framgå hur mycket som genom försäljning eller på annat sätt har flutit in för egendomen samt, om inte hela detta belopp enligt förslaget delas ut, för vilka andra ändamål återstoden har tagits i anspråk. Om medel som delas ut har flutit in för egendom vari särskild förmånsrätt har funnits, ska uppgifterna lämnas särskilt för den egendomen.

5 § När ett utdelningsförslag har upprättats, ska förvaltaren genast skicka förslaget med bifogad förvaltningsredogörelse till rätten och tillsynsmyndigheten.

6 § Rätten ska kungöra att ett utdelningsförslag har upprättats, så snart det utlåtande som tillsynsmyndigheten enligt 13 kap. 5 § ska avge över förvaltarens slutredovisning har kommit in till rätten.

Utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen ska hållas tillgängliga hos rätten och tillsynsmyndigheten för den som vill ta del av handlingarna. En uppgift om detta ska tas in i kungörelsen.

Den som vill framställa invändning mot utdelningsförslaget ska göra det hos rätten senast den dag som rätten bestämmer och anger i kungörelsen. Denna dag ska bestämmas så att tre veckor förflyter från den tidpunkt då kungörelsen kan antas bli införd i Post- och Inrikes Tidningar.

7 § När tiden för invändning har gått ut, ska rätten fastställa utdelningen i insolvensförfarandet i enlighet med utdelningsförslaget, om det inte genom invändning eller på något annat sätt framgår att fel eller brist som inverkar på någons rätt föreligger.

Om en fordran eller en förmånsrätt inte har bevakats eller efterbevakats senast då utdelningsförslaget upprättades, fastän bevakningskyldighet har förelegat, är en invändning att fordringen eller förmånsrätten borde ha tagits upp i utdelningsförslaget utan verkan.

Om rätten finner att utdelning inte bör fastställas enligt förslaget, ska rätten antingen göra behövliga ändringar i det och fastställa det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren. Att ett nytt utdelningsförslag har upprättats ska kungöras endast om det finns skäl till det. Om kungörelse inte utfärdas, ska de borgenärer som berörs av ändringarna i utdelningsförslaget underrettas om det. I sådant fall ska invändning mot förslaget framställas inom tre veckor från dagen efter den då underrättelserna sändes ut. Slutdagen ska anges i underrättelserna.

8 § Om rätten anser att det finns anledning att inte fastställa utdelning enligt förslaget, ska den genom underrättelser bereda förvaltaren och den för vilken en ifrågasatt ändring skulle vara till nackdel tillfälle att yttra sig, om det inte är uppenbart obehövligt. Den som har framställt invändning mot utdelningsförslaget ska få tillfälle att ta del av ett yttrande, om det inte är obehövligt.

Rätten får hålla förhandling för att pröva en fråga om att fastställa utdelningsförslaget. Förhandling ska hållas, om det begärs av den som har framställt invändning mot förslaget, den för vilken en ifrågasatt ändring skulle vara till nackdel eller, i fråga om återvinning, förvaltaren. Till förhandlingen ska nu nämnda personer alltid kallas.

Utbetalning av utdelningsmedel

9 § När beslutet att fastställa utdelningen och beslut att bestämma arvode till förvaltaren har vunnit laga kraft, ska förvaltaren snarast till borgenärerna skicka de medel som tillkommer dem, om inte hinder mot utbetalning enligt 10 § andra eller tredje stycket föreligger.

Har förvaltaren skickat medlen till en borgenär under dennes senast kända adress, behöver förvaltaren inte vidta någon ytterligare åtgärd för att verkställa betalningen. När medlen har skickats till borgenärerna, ska förvaltaren anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

10 § Innan besluten att fastställa utdelning och att bestämma arvode till förvaltaren har vunnit laga kraft, får medel som tillagts en borgenär betalas ut endast om borgenären ställer säkerhet. Har tiden för överklagande av besluten löpt ut, får dock, utan att säkerhet ställs, utbetalning ske till borgenär som inte till sin nackdel berörs av ett överklagande av något av besluten.

Är en fordran beroende av något sådant villkor som avses i 5 kap. 10 §, får utdelningen för fordringen inte betalas ut förrän villkoret uppfyllts. Detsamma gäller i fråga om en tvistig fordran innan den har fastställts av domstol. När fordringen har fastställts men innan fastställelsebeslutet har vunnit laga kraft, får medlen betalas ut endast om borgenären ställer säkerhet.

Om bevakningsförfarande har ägt rum, får utdelning för en fordran som har efterbevakats inte betalas ut under den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot efterbevakningen.

Om en borgenär som har lyft utdelning blir skyldig att till insolvensboet betala tillbaka vad han eller hon har fått, ska han eller hon betala ränta på beloppet. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då medlen betalades ut till och med den dag

då skyldigheten att återbära medlen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

11 § Säkerhet enligt 10 § ska bestå av pant eller borgen. Borgen ska ställas såsom för egen skuld och, om den ingås av två eller flera personer gemensamt, vara solidarisk.

Om en bank eller något annat jämförbart kreditinstitut ska ställa säkerhet, får förvaltaren godta en utfästelse av institutet att infria den förpliktelse som säkerheten ska avse.

Staten, kommun, landstingskommun och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

12 § En borgenär förlorar sin rätt till utdelning, om han eller hon inte gör anspråk på medlen inom två år räknat från

1. dagen då beslutet att fastställa utdelningen vann laga kraft, eller
2. den senare dag då borgenären blev berättigad att lyfta medlen utan att ställa säkerhet.

De medel som borgenär har förlorat sin rätt till ska fördelas mellan de borgenärer som har bevarat sin rätt och i andra hand överlämnas till gäldenären.

13 § När medel som har tillagts en borgenär i ett förslag till utdelning betalas ut, har borgenären rätt också till den ränta som har upplupit på medlen från den dag då utdelningsförslaget upprättades.

Om det sammanlagda beloppet som tillkommer en borgenär understiger 100 kronor ska, såvida särskilda skäl inte föranleder annat, beloppet inte betalas ut till henne eller honom, utan fördelas på övriga utdelningsberättigade som inte tillgodosetts fullt ut.

Förskottsbetalning

14 § Om en bank eller något annat jämförbart kreditinstitut ska ställa säkerhet, får förvaltaren godta en utfästelse av institutet att infria den förpliktelse som säkerheten ska avse.

Även om en borgenär har fått betalt i förskott för sin fordran, ska den tas upp i utdelningsförslaget.

15 § Förskottsbetalning ska utgå för en fordran med förmånsrätt, om det lämpligen kan ske.

Förskottsbetalning ska utgå för en fordran utan förmånsrätt, om det är uppenbart att tillgångarna räcker till betalning av tio procent av sådana fordringar och det inte finns särskilda skäl mot det.

Förskottsbetalning för en fordran utgår endast i den mån det kan antas att utdelning kommer att belöpa på denna. Är fordringen beroende av villkor eller tvistig, får förskott inte betalas ut. När bevakningsskyldighet föreligger, får förskottsbetalning ske endast till en borgenär som har bevakat sin fordran i insolvensförfarandet.

16 § Har en borgenär begärt förskottsbetalning, kan förvaltaren kräva att borgenären ställer säkerhet för att medlen återbetalas, om det visar sig att borgenären saknar rätt att behålla vad som betalas till honom. I fråga om sådan säkerhet gäller 11 §.

Vad som föreskrivs i 10 § fjärde stycket om skyldighet att betala ränta ska tillämpas även vid återbetalning av medel som har betalats ut i förskott.

17 § Om förvaltaren vägrar förskottsbetalning med begärt belopp, får borgenären hänskjuta frågan till rättens prövning.

När insolvensförfarandet anses avslutat m.m.

18 § Insolvensförfarandet anses avslutat när tingsrätten har fastställt utdelning enligt 7 §. Detta gäller även om en tvist angående en fordran som har gjorts gällande i insolvensförfarandet eller en fråga om underhåll åt gäldenären ännu inte är slutligt avgjord eller någon ytterligare tillgång till följd av rättegång eller på något annat sätt senare kan komma att tillföras insolvensboet.

Även om insolvensförfarandet är avslutat enligt första stycket, får en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag som getts in tidigare prövas enligt bestämmelserna i 12 kap.

Efterutdelning

19 § Blir medel tillgängliga för utdelning efter det att utdelningsförslag enligt 4 § har upprättats, ska förvaltaren dela ut dem till borgenärerna.

20 § Om det är oklart hur medlen ska fördelas, ska ett förslag till efterutdelning upprättas. I sådant fall tillämpas bestämmelserna i detta kapitel om utdelning, utbetalning av utdelningsmetod och förskotts-betalning.

I förslaget till efterutdelning kan utdelning beräknas även för en fordran som har blivit känd efter det att utdelningsförslag enligt 4 § upprättades. En fordran får beaktas utan bevakning trots att bevakningsförfarande förut har varit anordnat i insolvensförfarandet. Har så inte varit fallet, får rätten emellertid besluta om bevakningsförfarande inför efterutdelningen.

Av nytillkomna medel ska en borgenär för en fordran som inte har tagits upp i utdelningsförslag enligt 4 § först så långt medlen räcker tilldelas så mycket som skulle ha tillagts fordringen, om denna hade beaktats i utdelningsförslaget. Därefter får han eller hon tillsammans med övriga borgenärer ta del i vad som kan återstå.

21 § Om förvaltaren anser att de nytillkomna medlen kan fördelas utan att förslag till efterutdelning upprättas och om tillsynsmyndigheten medger det, får han eller hon dela ut medlen till berättigade borgenärer utan att föreskrifterna i det föregående i detta kapitel iakttas. För utbetalningen gäller dock 9 § andra stycket och 13 §. En borgenär förlorar sin rätt till utdelning, om han eller hon inte gör anspråk på medlen inom två år räknat från det att förvaltaren har anmält till rätten att han eller hon har skickat medlen till borgenären.

Första stycket tillämpas också för det fall att det finns skäl att upprätta ett utdelningsförslag men medlen inte förslår till betalning av de därmed förenade kostnaderna.

Viss anmälningsskyldighet m.m.

22 § Om utdelning eller efterutdelning har utfallit på ett företags-inteckningsbrevs belopp, ska förvaltaren anmäla detta till inskrivningsmyndigheten. Anmälan ska göras sedan beslutet att fastställa utdelningen eller efterutdelningen har vunnit laga kraft eller, i fall som avses i 21 §, när utbetalningen har ägt rum. Tillsammans med anmälingen ska förvaltaren sända in utdelningsförslaget eller någon annan handling som visar fördelningen.

När inteckningsborgenären lyfter betalning, ska detta antecknas på inteckningsbrevet.

12 kap. Uppgörelse, rekonstruktionsplan och separat ackord

Uppgörelse

1 § Visar gäldenären att han kommit överens om betalning av sina skulder eller på annat sätt träffat uppgörelse med de borgenärer vars fordringar har bevakats eller, när bevakningsförfarande inte har beslutats eller bevakning inte behövs, vars fordringar är kända för förvaltaren eller rekonstruktören, ska rätten på ansökan av gäldenären besluta om nedläggning av insolvensförfarandet. Innan beslut meddelas ska förvaltaren eller rekonstruktören höras.

Om bevakningsförfarande har beslutats, får beslut om att lägga ned insolvensförfarandet inte meddelas före bevakningstidens utgång.

Rätten kan i ett förvaltarlett förfarande besluta att boets egendom inte får säljas innan ansökningen har prövats, om egendomen inte behöver säljas av någon sådan anledning som avses i 8 kap. 3 § andra stycket 2 och 3.

2 § Ett beslut om att lägga ned insolvensförfarandet ska kungöras.

Innan egendomen i boet i ett förvaltarlett förfarande återställs till gäldenären, ska förfarandekostnaderna och massaskulderna tas ut ur egendomen.

Är någon kostnad eller skuld tvistig ska förvaltaren sätta in behövliga medel till betalning av kostnaden eller skulden i det kreditinstitut som parterna enas om. Räntan ska tillkomma den som slutligen får rätt till medlen.

Rekonstruktionsplan

3 § I ett förvaltarlett insolvensförfarande får insolvensförvaltaren lägga fram en rekonstruktionsplan för omröstning vid ett borgenärs-sammanträde och fastställelse av rätten. Vid egenförvaltning har gäldenären samma rätt.

En rekonstruktionsplans innehåll

4 § En rekonstruktionsplan ska innehålla det förslag till ackord och de övriga åtgärder som krävs för att komma till rätta med gäldenärens problem och för att en verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av denne eller någon annan.

En rekonstruktionsplan ska dessutom innehålla redogörelser för

1. viktigare åtgärder som vidtagits efter att insolvensförfarandet inleddes och som återstår att vidta innan planen fastställs,
2. gäldenärens verksamhet och en analys av orsakerna till den uppkomna ekonomiska situationen,
3. hur verksamheten i fortsättningen ska bedrivas, och
4. hur den fortsatta verksamheten och planen ska finansieras.

5 § Då gäldenären är ett aktiebolag kan en åtgärd enligt 4 § bland annat innebära att

1. ett eller flera bolag bildas till vilka boets tillgångar överförs som betalning för aktier som behålls av gäldenären eller säljs för borgenärernas räkning,
2. bolagsordningen ändras som ett led i en åtgärd enligt 3 eller 5,
3. gäldenärens aktiekapital ökas genom nyemission av aktier eller emission av teckningsoptioner eller konvertibler,
4. gäldenären tar upp lån där räntan eller det belopp som ska återbetalas är beroende av gäldenärens vinst eller utdelningen till aktieägarna, eller
5. gäldenärens aktiekapital minskas som ett led i en emission enligt 3.

En åtgärd enligt första stycket ska läggas fram på det sätt och med det innehåll som föreskrivs i tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser.

I ett förvaltarlett insolvensförfarande får insolvensförvaltaren lägga fram en rekonstruktionsplan med en åtgärd enligt första stycket även om styrelsen eller aktieägarna motsätter sig det. Vid tillämpningen av aktiebolagsrättsliga bestämmelser om sådana åtgärder ska förvaltaren anses som styrelsen.

6 § Till en rekonstruktionsplan ska fogas

1. en bouppteckning enligt 13 § och den senaste årsredovisningen,
2. ett intyg av den föreslagna eller utsedda rekonstruktören att minst två femtedelar av de borgenärer som tas upp i bouppteckningen

och enligt 16 § har rätt att rösta om planen har förklarat att de anser att planen är godtagbar,

3. en uppgift av förvaltaren eller den föreslagna eller utsedda rekonstruktören om det ekonomiska utfall som borgenärerna och, då gäldenären är ett aktiebolag, aktieägarna kan räkna med om realisation sker enligt 8 kap.,

4. i förekommande fall, de handlingar som enligt tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser krävs för att genomföra en åtgärd som avses i 5 §, och

5. upplysningar av förvaltaren eller den föreslagna eller utsedda rekonstruktören om

a) egendom har frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning,

b) det finns skälig anledning anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för det, och

c) hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet.

De handlingar, uppgifter och upplysningar som anges i första stycket och i 4 § behöver inte ges in, i den mån de redan har tillställts rätten och borgenärerna i insolvensärendet.

Vad ett ackord får avse

7 § Ett ackord får avse att fordringar som innehas av de borgenärer som enligt 16 § har rätt att rösta om rekonstruktionsplanen sätts ned och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet ska ge lika berättigade borgenärer lika rätt. Utdelningen ska betalas inom ett år efter det att rekonstruktionsplanen har fastställts, om inte samtliga nämnda borgenärer godkänner en längre betalningstid.

Utan hinder av första stycket får ett ackord innehålla villkor att borgenärer får full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skälig med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. En avvikelse till nackdel för viss borgenär får också ske, om han eller hon har medgett det.

Ett ackord får även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Första och andra styckena ska då tillämpas.

Ett ackordsförslags innehåll

8 § Ett förslag till ackord ska ange hur mycket som bjuds i betalning och när betalningen ska ske samt om tredje man har ställt säkerhet för ackordet och vad säkerheten i så fall består av.

Ingivande och avvisning

9 § En rekonstruktionsplan som läggs fram för omröstning och fastställelse ska ges in till rätten.

I ett förvaltarlett förfarande ska planen ha kommit in till rätten före den dag då kungörelsen om utdelningsförslaget är införd i Post- och Inrikes Tidningar eller, när utbyte enligt 15 kap. 2 § sker, före den dag då underrättelsen sändes ut.

I 7 kap. 32 och 37 §§ finns bestämmelser om när planen senast ska ges in vid egenförvaltning.

10 § Rekonstruktionsplanen ska avvisas, om bestämmelserna i 4–9 §§ inte har uppfyllts och ingivaren inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

I 7 kap. 33 § finns bestämmelser om att en ansökan om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning ska avvisas under de förutsättningar som anges i första stycket.

Åtgärder då en rekonstruktionsplan tas upp

11 § Om rekonstruktionsplanen tas upp ska rätten bestämma tid för ett borgenärssammanträde inför rätten för röstning om planen. Till sammanträdet ska rätten kalla gäldenären, förvaltaren eller rekonstruktören och borgenärerna. Kallelsen ska kungöras.

I ett förvaltarlett insolvensförfarande får borgenärssammanträdet hållas tidigast tre veckor efter det att planen togs upp. Har förvaltaren beslutat om bevakningsförfarande får sammanträdet inte heller hållas innan tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar har handlagts vid ett förlikningssammanträde enligt 9 kap. 13 §.

Vid egenförvaltning bestämmer rätten tid för borgenärssammanträdet enligt bestämmelserna i 7 kap. 36 och 37 §§.

Bouppteckning

12 § Den bouppteckning som avses i 6 § första stycket 1 ska vara upprättad av förvaltaren eller den föreslagna eller utsedda rekonstruktören och får inte grundas på förhållanden som förelåg tidigare än två månader från det att rekonstruktionsplanen enligt 9 § gavs in till rätten.

I bouppteckningen ska tillgångarna tas upp till noggrant uppskattade marknadsvärden. I den mån rekonstruktionsplanen förutsätter att en verksamhet fortsätts av gäldenären, ska ett värde bestämmas med denna utgångspunkt. Dessutom ska ett värde alltid bestämmas med utgångspunkt från vad tillgångarna och i förekommande fall verksamheten kan antas inbringa vid en försäljning.

Bedöms värdet av egendom till vilken en borgenär har särskild förmånsrätt eller sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 16 § andra stycket 3 och 4 understiga dennes fordran, ska bouppteckningen ange hur stor del av fordringen som kan antas vara osäkrad. Om olika värden på egendomen har bestämts enligt andra stycket, ska borgenären tillgodoräknas det högsta av dem.

Om möjligt ska det i bouppteckningen också lämnas specificerad uppgift om de värden till vilka tillgångarna har upptagits i bokföringen eller, när detta inte har skett, om anskaffningskostnaden.

Fordran i utländskt myntslag ska beräknas efter den kurs som gällde nämnda dag.

Har en borgenär förmånsrätt, ska det anges jämte grunden till det.

Om anmärkning har gjorts mot en fordran, ska också det anges.

Har en bouppteckning i ett förvaltarlett förfarande tidigare getts in enligt 7 kap. 13 §, gäller denna paragraf endast för sådana uppgifter som inte redan har tillställts rätten.

Senare anmäld fordran

13 § Vill någon delta i omröstningen med en fordran som inte har upptagits i bouppteckningen och inte heller senare blivit känd, bör han eller hon skriftligen anmäla fordringen hos förvaltaren eller rekonstruktören senast en vecka före borgenärssammanträdet. Anmäls en fordran senare, får det inte föranleda att borgenärernas prövning av rekonstruktionsplanen skjuts upp.

Om förvaltaren har beslutat om bevakningsförfarande gäller 9 kap. i stället för första stycket.

Anmärkning mot fordran

14 § Om gäldenären eller en borgenär vill anmärka mot en fordran som skulle omfattas av ett ackord, ska han eller hon göra det skriftligen hos förvaltaren eller rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid borgenärssammanträdet.

Finner förvaltaren eller rekonstruktören anledning att anmärka mot en fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller en borgenär en sådan anmärkning hos förvaltaren eller rekonstruktören, ska han eller hon skyndsamt underrätta den borgenär vars fordran avses med anmärkningen. Detsamma gäller i sådana fall som avses i 16 § fjärde stycket.

Har förvaltaren beslutat om bevakningsförfarande gäller 9 kap. 8–12 §§ i stället för första och andra styckena.

Fastställelse av säkerhetsbrist

15 § Om en anmärkning avser att en fordran till viss del är osäkrad på sådant sätt som avses i 12 § tredje stycket, får förvaltaren, rekonstruktören, gäldenären eller en borgenär begära att rätten fastställer hur stor del av fordringen som ska anses osäkrad. Rätten ska vid sin prövning tillämpa de värderingsprinciper som anges i 12 §.

Har en anmärkning mot en yrkad särskild förmånsrätt prövats i ett förvaltarlett förfarande enligt 9 kap. 16 §, ska rättens avgörande i den tvisten dock tillämpas vid röstningen om rekonstruktionsplanen, om det inte dessförinnan visas att avgörandet har ändrats av högre rätt.

Rösträtt

16 § Rösträtt vid borgenärssammanträdet får utövas för en fordran som kan göras gällande i insolvensförfarandet. Dessutom krävs att fordringen har bevakats, om förvaltaren har beslutat om bevakningsförfarande och bevakningsplikt för fordringen föreligger enligt denna lag, eller att fordringen har upptagits i bouppteckningen enligt 12 § eller senare blivit känd eller anmäld enligt 13 §.

Rösträtt föreligger dock inte för en borgenär som

1. har rätt att kvitta i insolvensförfarandet,
2. har en fordran som är förenad med förmånsrätt,

3. har gjort förbehåll om återtaganderätt till säkerhet för sin fordran,

4. har äganderätt enligt ett avtal om finansiell leasing till säkerhet för sin fordran,

5. enligt det framlagda ackordet ska få full betalning intill visst belopp, eller

6. enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, om inte övriga borgenärer som deltar i omröstningen medger det.

Om en borgenär som avses i andra stycket 1–4 helt eller delvis avstår från sin säkrade rätt, deltar han eller hon i omröstningen i motsvarande mån.

Kan borgenärens fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom till vilken borgenären enligt andra stycket 2–4 har en säkrad rätt dennes fordran, deltar borgenären i omröstningen med återstående del av fordringen. Detsamma gäller för en borgenär vars fordran är förenad med allmän förmånsrätt, om ett förslaget ackord inte ger borgenärer utan förmånsrätt någon utdelning och borgenären inte kan bedömas få full täckning om realisation sker enligt 8 kap.

En svarande som med anledning av en återvinningstalan har fått eller kan få en fordran mot gäldenären, får alltid delta med fordringen i omröstningen.

Borgenärssammanträdet

17 § Vid borgenärssammanträdet bör förvaltaren eller rekonstruktören närvara. Gäldenären bör inställa sig personligen eller genom behörig ställföreträdare.

Förvaltaren eller rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de borgenärer som har rätt att rösta om rekonstruktionsplanen, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. Har det mot någon fordran framställts en anmärkning som inte har prövats eller, om efterbevakning skett i ett förvaltarlett förfarande, har anmärkningstiden ännu inte gått ut, ska även det anges i förteckningen.

Om gäldenären i ett förvaltarlett förfarande inte har bekräftat bouppteckningen enligt 6 kap. 2 a § eller avlagt ed enligt 6 kap. 3 §, ska anledningen till detta uppges vid sammanträdet.

18 § Om en borgenär begär det och det tidigare inte gjorts under förfarandet, ska gäldenären vid borgenärssammanträdet avlägga bouppteckningsed. Han ska då göra de tillägg till eller ändringar i bouppteckningen som han anser behövas och med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det inte enligt hans vetskap oriktigt har utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

Är gäldenären en juridisk person och finns flera ställföreträdare, behöver bouppteckningsed inte avläggas av en sådan ställföreträdare vars edgång måste antas sakna betydelse för utredningen av gäldenärens ekonomiska ställning.

När det finns anledning till det, får rätten besluta att gäldenären ska avlägga eden inför någon annan tingsrätt. Är gäldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

Om gäldenären vägrar att avlägga ed i ett förvaltarlett förfarande, kan 6 kap. 9–13 §§ tillämpas. Vid egenförvaltning medför underlåtenheten att rättens beslut att ta upp rekonstruktionsplanen förfaller, om det inte finns synnerliga skäl för att prövningen ska fortsätta.

19 § Att en anmärkning har framställts mot en fordran hindrar inte att borgenären deltar med fordringen i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen ska beaktas eller inte, ska rätten utreda tvistefrågan och försöka få till stånd en förlikning. De närvarande vid sammanträdet får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt förvaltaren eller rekonstruktören att ingå förlikning med borgenären.

Kan förlikning inte träffas, ska rätten fastställa till vilket belopp borgenären ska få delta med fordringen i omröstningen. Rätten ska samtidigt förelägga den part som har bevisbördan att inom en utsatt tid från det att föreläggandet delgavs henne eller honom väcka talan om gäldenärens slutliga betalningsskyldighet i en särskild rättegång. Har en anmärkning mot en yrkad fordran eller förmånsrätt i ett förvaltarlett förfarande prövats enligt 9 kap. 16 §, tillämpas dock vad som sägs 15 § andra stycket.

En förlikning angående en framställd anmärkning får inte ingås på något annat sätt än som anges i första stycket, om inte alla vilkas rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

20 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta

för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas gäller borgenärens mening, om de andra inte löser ut henne eller honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

21 § När rekonstruktionsplanen tagits upp får den inte återtas eller ändras utan rättens medgivande. Ett yrkande om detta ska framställas senast vid sammanträdet och innan omröstningen sker. Rätten får medge yrkandet endast om beaktansvärda skäl föreligger och borgenärernas intresse av att planen fastställs inte talar mot det.

Om en ändring av planen medges, får prövningen skjutas upp till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att planen blir sämre för borgenärerna, får prövningen skjutas upp endast om det finns särskilda skäl för det.

Antagande av en rekonstruktionsplan

22 § En rekonstruktionsplan ska anses antagen av borgenärerna, om minst två tredjedelar av de röstande har godtagit planen och att deras fordringar uppgår till två tredjedelar av det sammanlagda beloppet av de fordringar för vilka rösträtt får utövas.

23 § Även om en erforderlig borgenärsmajoritet inte har uppnåtts enligt 22 § ska rekonstruktionsplanen anses antagen, om gäldenären är ett aktiebolag och

1. den betalning som planen erbjuder inte understiger den utdelning som borgenären kan räkna med om realisation sker enligt 8 kap., och

2. aktieägarna enligt planen inte erhåller eller ska behålla något förmögenhetsvärde som överstiger aktiernas sannolika värde vid en realisation enligt 8 kap.

24 § Om gäldenären är ett aktiebolag och rekonstruktionsplanen innehåller en åtgärd som enligt aktiebolagsrättsliga bestämmelser kräver att beslut fattas eller godkänns av bolagsstämman, kan planen inte antas utan att ett sådant beslut eller godkännande föreligger.

Är en åtgärd enligt första stycket av sådant slag som anges i 5 § ska rekonstruktionsplanen dock ändå anses antagen, om planen innehåller ett ackordsförslag och det inte är sannolikt att aktierna har något värde om realisation sker enligt 8 kap.

25 § Anser en borgenär eller gäldenären att ett beslut genom vilket en rekonstruktionsplan har förkastats av borgenärerna inte har tillkommit på lagligt sätt, får han eller hon överklaga beslutet till hovrätten inom tre veckor från beslutet. Gäldenären får dock överklaga beslutet endast om hans rätt kan vara beroende av det. Beslutet tillämpas omedelbart, om inte något annat bestäms.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan

26 § En rekonstruktionsplan som har antagits vid borgenärssammanträdet ska fastställas av rätten, om inte annat följer av 27–30 §§.

27 § Om rekonstruktionsplanen är villkorad av att gäldenären, dennes ägare eller någon annan före planens fastställelse fattar ett visst beslut, fullgör en viss prestation eller vidtar någon annan åtgärd, får planen inte fastställas förrän villkoret är uppfyllt. Blir villkoret inte heller uppfyllt inom en av rätten utsatt tilläggstid, ska rätten vägra att fastställa planen.

28 § En rekonstruktionsplan får inte fastställas, om

1. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan antas ha inverkat på utgången av omröstningen,
2. planens innehåll inte uppfyller kraven i 4 och 7 §§,
3. en borgenär som har röstat mot planen gör sannolikt, att den betalning som planen erbjuder är beaktansvärt lägre än den utdelning som borgenären kan räkna med om realisation sker enligt 8 kap.,
4. en aktieägare som har motsatt sig en plan som avses i 24 § gör sannolikt, att aktierna har ett beaktansvärt värde om realisation sker enligt 8 kap., eller
5. det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på omröstningen eller något annat illojalt handlande har förekommit.

Vägras fastställelse enligt första stycket 1 och är förslaget inte förkastat av borgenärerna eller förfallet, ska borgenärerna på nytt pröva planen och ett sammanträde sättas ut för detta. Borgenärerna ska kallas till sammanträdet. Kallelsen ska kungöras.

29 § Även om 28 § inte är tillämplig får rätten vägra att fastställa rekonstruktionsplanen, om en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för fordringen har bestritt fastställelse på grund av att

1. det inte finns betryggande säkerhet för fullgörelsen av planen och det finns starka skäl att anta att gäldenären inte kommer att uppfylla sina förpliktelser enligt denna,
2. planen är till skada för borgenärerna, eller
3. planen av någon annan särskild anledning inte bör medges.

30 § Finns det enligt 27–29 §§ anledning att inte fastställa en rekonstruktionsplan som har antagits vid borgenärssammanträdet, ska frågan om fastställelse prövas av rätten vid en förhandling.

Förhandlingen ska hållas så snart som möjligt. Till förhandlingen ska rätten kalla förvaltaren eller rekonstruktören, gäldenären och de borgenärer som var närvarande vid borgenärssammanträdet.

Beslut i fastställelsefrågan ska meddelas inom en vecka efter förhandlingen, om inte längre tid är nödvändig på grund av särskilda omständigheter.

Den rättsliga betydelsen av en fastställd rekonstruktionsplan

31 § Genom fastställelsen av en rekonstruktionsplan bestäms de rättsförhållanden som planen reglerar enligt denna.

Första stycket innebär bland annat att

1. planen blir bindande för alla borgenärer, såväl kända som okända, som enligt 16 § hade rätt att rösta vid borgenärssammanträdet,
2. en borgenär med särskild förmånsrätt eller sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 16 § andra stycket 3 och 4 blir bunden av planen för en så stor del av sin fordran som enligt 15 § första stycket har ansetts osäkrad,
3. en borgenär som har rätt till betalning först efter övriga borgenärer förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som avses i 1 tillgodoses fullt ut, och
4. då gäldenären är ett aktiebolag och planen har antagits enligt 24 §, ett i behörig ordning fattat beslut av bolagsstämman ska anses föreligga med den verkan som följer av tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser.

32 § När rekonstruktionsplanen fastställs upphör en sådan hävningsrätt som avses i 3 kap. 11 § första stycket, om inte annat anges i planen eller motparten har säkerhet i sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 16 § andra stycket 3 och 4.

33 § En borgenär som har godkänt rekonstruktionsplanen förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot en borgensman eller andra som förutom gäldenären ansvarar för fordringen.

34 § Insolvensförfarandet anses avslutat när rekonstruktionsplanen har fastställts av rätten. Gäldenären återfår då rätten att fritt förfoga över sina tillgångar, i den mån annat inte följer av planen.

Innan egendomen i boet i ett förvaltarlett förfarande återställs till gäldenären, ska förfarandekostnaderna och massaskulderna tas ur egendomen. Är någon kostnad eller skuld tvistig tillämpas 2 § tredje stycket.

35 § När insolvensförfarandet har avslutats får talan om återvinning inte väckas av någon borgenär som omfattas av rekonstruktionsplanen. En talan som har väckts i behörig ordning får prövas trots att förfarandet har avslutats.

Vad som vinnns genom återvinningstalan och i ett förvaltarlett förfarande inte behövs för sådant ändamål som avses i 34 § andra stycket ska, sedan kärandens kostnader har ersatts, delas ut till de borgenärer som omfattas av planen.

En svarande som med anledning av kärandens talan får en fordran mot gäldenären har rätt att avräkna den utdelning som svaranden har rätt till mot vad han eller hon annars skulle ha betalat.

Om det i återvinningsmålet begärs av en borgenär som avses i första stycket eller av gäldenären, kan rätten besluta om särskild förvaltning av det som vinnns genom återvinningstalan.

Tillsyn över en rekonstruktionsplan

36 § Om det anges i rekonstruktionsplanen ska rätten besluta om tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden och att övriga åtgärder enligt planen blir genomförda. Om det finns skäl för det kan sådan tillsyn beslutas även på begäran av en borgenär som omfattas av planen.

Tillsynen ska utövas av förvaltaren eller rekonstruktören eller någon annan lämplig person. Om det behövs ska även en ersättare för tillsynspersonen utses.

Gäldenären ska ge tillsynspersonen de uppgifter som han eller hon begär och följa de anvisningar som tillsynspersonen lämnar. Om gäldenären inte fullgör sina skyldigheter eller någon annan grund för att förverka rekonstruktionsplanen enligt 37 § visar sig föreligga, ska tillsynspersonen utan dröjsmål anmäla detta förhållande till rätten.

Vad som i 7 kap. 5 och 6 §§ sägs om entledigande av förvaltare gäller på motsvarande sätt för tillsynspersonen.

Förverkande av en rekonstruktionsplan

37 § Efter anmälan av tillsynspersonen eller på ansökan av en borgenär som omfattas av rekonstruktionsplanen kan rätten besluta att planen ska vara förverkad, om

1. gäldenären

- a) har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
- b) har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av insolvensförfarandet eller exekutiv förrättning, eller
- c) i hemlighet har gynnat någon borgenär i syfte att inverka på frågan om planens antagande eller fastställelse,

2. gäldenären inte har fullgjort sina skyldigheter enligt 36 § tredje stycket,

3. planen är villkorad av att gäldenären, dennes ägare eller någon annan inom viss tid efter planens fastställelse fattar ett visst beslut, fullgör en viss prestation eller vidtar någon annan åtgärd och villkoret inte har blivit uppfyllt, eller

4. gäldenären på något annat sätt väsentligt har försummat sina åtaganden enligt planen.

Att rekonstruktionsplanen förverkas innebär att de eftergifter som gäldenären genom planen har medgetts förfaller. Borgenärerna får göra planen i övrigt gällande mot gäldenären eller mot den som har gått i borgen för planen. Förverkandet inverkar inte på giltigheten av rättshandlingar som har företagits efter fastställelsen.

Förlikning är inte tillåten i en fråga som avses i första stycket.

38 § I 5 kap. 14 § finns bestämmelser om verkan av att gäldenären blir föremål för ett nytt insolvensförfarande enligt denna lag innan ett ackord har fullgjorts.

Att ett nytt insolvensförfarande inleds medför att rekonstruktionsplanen i övriga delar ska anses förverkad, i den mån inte annat har angetts i planen.

Separat ackord

39 § Vad som i 3–38 §§ sägs om en rekonstruktionsplan gäller på motsvarande sätt för ett separat ackord, med undantag för bestämmelserna i 4, 5, 24 och 27 §§ samt 28 § första stycket 4 och 31 § andra stycket 4.

13 kap. Insolvensförvaltarens slutredovisning

Avgivande av slutredovisningen

1 § Insolvensförvaltaren ska avge slutredovisning för sin förvaltning i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel. En förvaltare som avgår innan insolvensförfarandet är avslutat ska avge slutredovisning, även om han eller hon har haft hand om förvaltningen tillsammans med andra förvaltare. Har förvaltningen varit delad, behöver redovisningen omfatta endast den del av förvaltningen som har ankommit på den avgående förvaltaren ensam.

Om förvaltarens skyldighet att under insolvensförfarandet redovisa medelsförvaltningen m.m. finns det bestämmelser i 7 kap. 18–21 §§.

2 § Slutredovisning ska avges

1. om beslutet att inleda insolvensförfarandet hävs av högre rätt,
2. om förvaltaren avgår före insolvensförfarandets slut,
3. om insolvensförfarandet avskrivs på grund av otillräckliga tillgångar,
4. om insolvensförfarandet avskrivs därför att ingen fordran har gjorts gällande i förfarandet,
5. vid utdelning och vid efterutdelning enligt 11 kap. 20 §,
6. vid efterutdelning enligt 11 kap. 21 §,
7. om insolvensförfarandet läggs ned efter frivillig uppgörelse,
8. om egendomen i boet återställs till gäldenären till följd av att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord har fastställts.

3 § Slutredovisningen ska avges till tillsynsmyndigheten. Till slutredovisningen ska förvaltaren bifoga de handlingar som är av betydelse för kontroll av redovisningen. Förvaltaren ska ge in en kopia av redovisningen till rätten. I fall som avses i 2 § 1, 4 och 7 ska en kopia samtidigt lämnas till gäldenären.

4 § I fall som avses i 2 § 5 ska slutredovisningen avges samtidigt som utdelningsförslaget ges in till rätten. I övriga i 2 § avsedda fall ska förvaltaren avge redovisningen så snart som möjligt.

Granskning av slutredovisningen

5 § Tillsynsmyndigheten ska i de fall som avses i 2 § 2, 3, 5, 6 och 8 granska slutredovisningen samt i de fall som avses i 2 § 2, 5 och 8 avge utlåtande över densamma. Tillsynsmyndigheten ska skicka utlåtandet till rätten. Redovisningen och utlåtandet ska hållas tillgängliga hos rätten och tillsynsmyndigheten för dem som vill ta del av handlingarna.

6 § I fall som avses i 2 § 5 ska av den kungörelse som rätten utfärdar enligt 11 kap. 6 § framgå att slutredovisningen och utlåtandet är tillgängliga för granskning och var handlingarna finns.

I fall som avses i 2 § 2 och 8 ska rätten, när tillsynsmyndigheten har lämnat sitt utlåtande, kungöra att slutredovisningen och utlåtandet har avgetts samt var handlingarna är tillgängliga för granskning.

I de kungörelser som nämns i första och andra styckena ska det anges vad den som vill klandra redovisningen måste göra.

Klander av slutredovisningen

7 § Förvaltarens slutredovisning får klandras av tillsynsmyndigheten och gäldenären. Även en borgenär får klandra redovisningen, om hans eller hennes rätt kan vara beroende av den.

Talan om klander av slutredovisning väcks genom stämning vid den tingsrätt där insolvensförfarandet är eller har varit anhängigt.

I fall som avses i 2 § 2, 5 och 8 ska talan väckas senast den dag som rätten bestämmer och anger i kungörelsen. Denna dag ska bestämmas så att tre månader förflyter från den tidpunkt då kungörelsen

kan antas bli införd i Post- och Inrikes Tidningar. I övriga fall ska talan väckas inom tre månader från den dag då kopian av redovisningen kom in till rätten.

8 § En borgenär som har väckt klandertalan har rätt att av insolvensboet få ersättning för sina rättegångskostnader i den mån de täcks av vad som genom rättegången har kommit boet till godo.

14 kap. Kostnader för insolvensförfarandet

Allmänna bestämmelser

1 § Med kostnad för insolvensförfarandet (förfarandekostnad) avses

1. arvode och kostnadsersättning till insolvensförvaltare,
2. arvode och kostnadsersättning till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 §,
3. ersättning till ett sakkunnigt biträde som förvaltaren har anlitat med stöd av 7 kap. 11 §,
4. ersättning till staten för tillsynen över förvaltningen,
5. kostnad för kungörande av beslut eller åtgärd rörande insolvensförfarandet,
6. kostnad för de skriftliga kallelser och underrättelser till borgenärerna som utfärdas i insolvensförfarandet,
7. ersättning enligt 6 kap. 14 § till gäldenären eller någon annan för inställelse.

Som förfarandekostnad anses inte de kostnader för kungörelsen, kallelser och underrättelser som föranleds av efterbevakning.

Avslutas ett förvaltarlett förfarande genom att en rekonstruktionsplan fastställs med stöd av 12 kap. 24 §, ska i fråga om ersättning till förvaltaren tillämpas bestämmelserna i 7 kap. 50–51 §§.

2 § Förfarandekostnaderna ska utgå ur insolvensboet framför andra skulder som boet har ådragit sig. I den mån förfarandekostnaderna inte kan tas ut ur boet, ska de betalas av staten, om inte något annat följer av 3 §.

Om förvaltaren har haft kostnader för försäljning av fast egendom och de inte kan tas ut ur egendomens avkastning och köpeskilling eller annars ur boet, ska de betalas av staten.

3 § Om ett insolvensförfarande har uppstått på ansökan av någon annan borgenär än staten och om förfarandet avskrivs enligt 10 kap. 1 §, ska, i den mån förfarandekostnaderna inte kan tas ut ur boet, borgenären svara för dessa, dock högst med ett belopp som motsvarar en tiondel av det vid tiden för förfarandebeslutet gällande basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Är flera borgenärer betalningsskyldiga, svarar de solidariskt. I beslutet om avskrivning ska ansvarig borgenär åläggas att betala förfarandekostnaderna med den angivna begränsningen. Kan kostnaderna inte heller tas ut av borgenären, ska de betalas av staten.

Förvaltarens arvode

4 § Arvodet till förvaltaren bestäms av rätten. Om det har utsetts flera förvaltare, ska särskilt arvode bestämmas för var och en av dem.

Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som ska tillämpas vid bestämmande av arvode till förvaltaren om insolvensförfarandet avskrivs enligt 10 kap. 1 §.

5 § Arvodet ska bestämmas till ett visst belopp i ett för allt, om inte enligt 18 § ett särskilt arvode behöver beräknas för egendom som avses där. Ett sådant särskilt arvode får bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgörs.

När ett särskilt arvode bestäms för viss egendom, tillämpas de grunder för arvodesberäkningen som anges i 4 §.

6 § Arvodet bestäms efter framställning av förvaltaren. Har det utsetts flera förvaltare, bör deras arvoden bestämmas på en gång, om det lämpligen kan ske.

I arvodesframställningen ska förvaltaren ange det belopp som han eller hon begär och, om det kan komma i fråga att bestämma ett särskilt arvode för viss egendom, även det beloppet. Till framställningen ska bifogas en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltaren anlitat

ett sådant biträde som avses i 7 kap. 11 § och har biträdet erhållit gottgörelse eller har förvaltaren tillgodoförts ersättning för utgifter, ska det anges i redogörelsen.

Om det finns anledning att bestämma ett särskilt arvode för viss egendom, ska förvaltaren tillhandahålla rätten en förteckning över de kända rättsägare som har särskild förmånsrätt i egendomen.

7 § Avser en arvodesframställning endast att ett särskilt arvode ska bestämmas för viss egendom, får rätten avgöra om det finns skäl att ta upp yrkandet till prövning innan arvode i övrigt bestäms.

8 § I andra fall än de som avses i 9 § tredje stycket och 10 § ska rätten, innan arvodesframställningen prövas, inhämta yttrande i arvodesfrågan av tillsynsmyndigheten samt ge gäldenären och de borgenärer som hos rätten har begärt det tillfälle att yttra sig över framställningen inom viss tid, minst två och högst fyra veckor. I fall som sägs i 6 § tredje stycket ska varje känd borgenär som har särskild förmånsrätt i egendomen ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Om ett beslut att inleda ett insolvensförfarande har upphävts, ska den borgenär vars ansökan lagts till grund för beslutet ges tillfälle att yttra sig över framställningen.

Rätten får hålla förhandling i arvodesfrågan, om den finner skäl till det. Till förhandlingen ska förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har begärt att få yttra sig över arvodesframställningen kallas. I fall som avses i 6 § tredje stycket ska varje känd borgenär som har särskild förmånsrätt i egendomen kallas. Om ett beslut att inleda insolvensförfarande upphävts, ska den borgenär vars ansökan lagts till grund för beslutet kallas.

9 § I fall då tingsrätten har att fastställa utdelning eller efterutdelning i insolvensförfarandet ska beslut i arvodesfrågan meddelas samtidigt med beslutet om fastställelse, när inte något annat följer av 7 §.

Oberoende av om talan har förts mot ett beslut om att fastställa utdelning eller efterutdelning får högre rätt som ändrar lägre rätts beslut i arvodesfrågan göra den ändring i beslutet om fastställelse som föranleds därav eller, om det behövs, återförvisa utdelningsfrågan till förvaltaren.

Den domstol som har att pröva en fråga om utdelning eller efterutdelning får bestämma tilläggsarvode till förvaltaren för arbete i anledning av handläggningen av frågan vid domstolen.

10 § Om insolvensförfarandet avskrivs eller läggs ned eller om efterutdelning enligt 11 kap. 21 § äger rum, ska rätten höra tillsynsmyndigheten innan arvode till förvaltaren bestäms.

11 § En förvaltare får inte lyfta sitt arvode förrän han eller hon har avgett slutredovisningen för sin förvaltning. När arvodesframställningen lämnats in till rätten får dock förvaltaren, utan särskilt beslut av rätten, lyfta den del av det begärda arvodet som motsvarar den mervärdesskatt som beräknats för arvodet.

Förskott på förvaltarens arvode

12 § Rätten får tillerkänna förvaltaren skäligt belopp att utgå i förskott innan slutligt arvode bestäms, om det är rimligt med hänsyn till omfattningen av det arbete som uppdraget har medfört, den tid under vilken insolvensförfarandet har varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden.

En framställning om förskott ska ange det belopp som begärs och de skäl som åberopas för förskottsbetalningen. Till framställningen ska bifogas en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört och en uppgift om boets ekonomiska ställning. Rätten ska inhämta yttrande i förskottsfrågan av tillsynsmyndigheten.

Förvaltarens ersättning för kostnader

13 § Förvaltaren får under förvaltningens gång ur insolvensboet ta ut medel för att betala de kostnader som uppdraget medför. Uttagen ska anges i förvaltarens slutredovisning.

14 § Avskrivs insolvensförfarandet enligt 10 kap. 1 §, ska rätten bestämma kostnadsersättningen och ersättningen enligt 2 § andra stycket till förvaltaren samtidigt som arvodet bestäms. Tillsynsmyndigheten ska höras också över begäran om ersättning för kostnader.

Övriga förfarandekostnader

15 § Rätten bestämmer arvodet till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § efter att ha hört tillsyns-

myndigheten och förvaltaren. Härvid tillämpas 4 § andra stycket och 5 §.

16 § Ersättningen till ett sakkunnigt biträde som har anlitats med stöd av 7 kap. 11 § bestäms av förvaltaren.

17 § Ersättningen till staten för tillsynen över förvaltningen utgår enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Ersättningen till staten för sådana förfarandekostnader som avses i 1 § första stycket 6 utgår enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Fördelning av förfarandekostnaderna på olika slag av egendom

18 § Av arvodet till förvaltaren eller sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § ska, om det i boet finns egendom i vilken särskild förmånsrätt äger rum och i den mån det inverkar på de borgenärers rätt som inte har sådan förmånsrätt i egendomen eller på statens ansvar för förfarandekostnaderna, den del som avser egendomen i fråga fastställas att betalas ur egendomens avkastning och köpeskilling.

Då särskild förmånsrätt äger rum i boet tillhörig egendom, får inte till skada för någon med samma eller bättre förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskilling betalas någon annan förfarandekostnad än som har sagts i första stycket.

Med arvode som sägs i första stycket jämställs vid tillämpningen av denna paragraf insolvensboets kostnader för vård och försäljning av egendomen i fråga.

15 kap. Information om beslut och åtgärder under insolvensförfarandet

Formen för kungörande

1 § Kungörelsen om beslutet att inleda insolvensförfarande ska införas i Post- och Inrikes Tidningar och, enligt vad som föreskrivs i 3 § lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m., i ortstidning.

När ett beslut eller en åtgärd i något annat fall än som sägs i första stycket eller i 8 kap. 11 § ska kungöras enligt denna lag, ska kun-

görelsen införs i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som rätten eller, när det gäller åtgärd som avses i 9 kap. 3 § eller motsvarande åtgärd vid efterbevakning, förvaltaren bestämmer.

När ett beslut eller en åtgärd i något annat fall än som sägs i första stycket eller i 8 kap. 11 § ska kungöras enligt denna lag, ska kungörelsen införs i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som rätten bestämmer.

Utbyte av kungörelse mot skriftliga underrättelser till borgenärerna

2 § I ett insolvensförfarande i vilket bevakningsförfarande har ägt rum ska följande kungörelser ersättas med skriftliga underrättelser till borgenärerna, om det saknas anledning att anta att kostnaden för tillkännagivandet med kungörelse blir lägre eller att kungörelse i övrigt är lämpligare, nämligen

1. kungörelse med kallelse till förhandling angående entledigande av förvaltare,

2. kungörelse med information om att ett förslag till utdelning eller efterutdelning har upprättats samt att slutredovisningen och tillsynsmyndighetens utlåtande över den finns tillgängliga för granskning,

3. kungörelse av beslut om att lägga ned insolvensförfarandet på grund av frivillig uppgörelse,

4. kungörelse med information om att slutredovisningen och tillsynsmyndighetens utlåtande över den finns tillgängliga för granskning i fall då förvaltare avgår före insolvensförfarandets slut.

Om utbyte sker i de fall som anges i första stycket 2, 3 eller 4 ska tid som avses i 11 kap. 6 § tredje stycket, 13 kap. 7 § tredje stycket och 16 kap. 9 § första stycket i stället räknas från dagen efter den då underrättelserna sändes ut.

Utbyte av underrättelser och kallelser till borgenärerna mot kungörelse

3 § Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer och sådana kallelser till dem som inte behöver delges ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse.

Formen för kallelser och underrättelser m.m.

4 § Skriftliga kallelser och underrättelser enligt denna lag sänds med posten i vanligt brev till mottagaren under hans eller hennes senaste kända postadress, om inte något annat följer av särskilda föreskrifter om delgivning.

Ska någon enligt en föreskrift i lagen beredas tillfälle att yttra sig i en viss fråga, får delgivning äga rum.

Register över insolvensförfaranden

5 § Hos Bolagsverket ska, för de ändamål som anges i 6 §, med hjälp av automatisk databehandling föras ett för hela landet gemensamt register över fysiska personers och dödsbors insolvensförfaranden.

I handelsregisterlagen (1974:157), aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar finns bestämmelser om registrering av juridiska personers insolvensförfaranden.

6 § Det register som avses i 5 § första stycket får användas för uppgifter till den som begär uppgifter om fysiska personers och dödsbors insolvensförfaranden. Bolagsverket får använda registret för uppföljning av och tillsyn över de övriga register som förs hos verket samt för utfärdande av bevis om att en person eller ett dödsbo inte är föremål för ett insolvensförfarande vid någon domstol i landet.

7 § Registret får innehålla uppgifter om:

1. insolvensgäldenärens namn, personnummer och adress,
2. datum för beslutet att inleda insolvensförfarandet,
3. datum för insolvensförfarandets avslutande,
4. den domstol som fattat beslutet om insolvensförfarandet och domstolens målnummer,
5. beslut genom vilket högre rätt har upphävt beslutet att inleda insolvensförfarandet,
6. förvaltarens namn och adress samt
7. namn och adress på den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förvaltningen.

Uppgifterna i registret ska gallras fem år efter utgången av det kalenderår då insolvensförfarandet avslutades.

8 § Om insolvensförfarandet inleds beträffande en fysisk person eller ett dödsbo, ska tingsrätten samma dag till Bolagsverket sända en underrättelse om beslutet. Underrättelsen ska innehålla de uppgifter som anges i 7 § 1, 2, 4, 6 och 7. Tingsrätten ska även underrätta verket när ett sådant insolvensförfarande har avslutats eller när högre rätt har upphävt ett beslut om att inleda insolvensförfarandet.

16 kap. Bestämmelser om handläggning och överklagande m.m.

Handläggning av insolvensärenden

1 § Prövningen av en ansökan om att inleda ett insolvensförfarande sker som ett insolvensärende hos tingsrätten. Som insolvensärende handläggs inte sådan talan enligt denna lag som ska väckas genom stämning.

2 § I insolvensärenden gäller lagen (1996:242) om domstolsärendens bestämmelser i tillämpliga delar, om inte något annat sägs i denna lag.

Om den som har kallats till en förhandling uteblir, hindrar det inte att den fråga som förhandlingen gäller prövas och avgörs.

Rättens avgörande sker genom beslut.

3 § En tingsrätt ska vid handläggningen av ett insolvensärende bestå av en lagfaren domare. Vid en förhandling får dock rätten bestå av tre lagfarna domare.

Verkställighet av beslut i insolvensärenden

4 § Ett beslut att inleda ett insolvensförfarande och om upphävande av ett sådant beslut går i verkställighet omedelbart. Detsamma gäller andra beslut av rätten under handläggningen av ett insolvensärende i en fråga som enligt denna lag ska prövas av rätten, om inte något annat förordnas eller följer av andra stycket.

Beslut under handläggningen av ett insolvensärende går i verkställighet först sedan det har vunnit laga kraft, om beslutet avser

1. arvode eller kostnadsersättning till förvaltare,
2. arvode till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 §,

3. arvode eller kostnadsersättning till en sådan tillsynsman som har utsetts enligt 12 kap. 26 §,

4. utdömande av förelagt vite.

Angående verkställighet av beslut att fastställa utdelning finns det bestämmelser i 11 kap. 9 och 10 §§.

Överklagande av rättsens beslut i insolvensärenden m.m.

5 § Varje tingsrättsens beslut i ett insolvensärende i en fråga som enligt denna lag ska prövas av rätten får överklagas för sig, om inte något annat följer av 6 eller 7 §§.

Har ett beslut meddelats utan att förhandling har hållits, ska de som beslutet har gått emot genast underrättas om tiden för beslutet, i den mån det med hänsyn till omständigheterna är motiverat. När det är lämpligt, bör i underrättelsen ges besked om utgången av den prövade frågan.

6 § Ett beslut enligt 9 kap. 1 § att bevakning ska äga rum får inte överklagas. Inte heller får ett beslut av tingsrätten enligt 11 kap. 7 § tredje stycket som innefattar återförvisning av ett utdelningsförslag till förvaltaren överklagas.

Rättsens beslut i fråga om utdelning får överklagas endast av den som i rätt tid har framställt invändning mot utdelningsförslaget eller, om rätten beslutar fastställa utdelning som avviker från förslaget, den vars rätt påverkas av ändringen. Förvaltaren får fullfölja talan i en fråga som gäller återvinning.

7 § Mot beslut om till vilket belopp en borgenär ska få delta i omröstningen enligt 12 kap. 19 § andra stycket får talan inte föras.

Mot följande beslut får talan inte föras särskilt, nämligen

1. beslut om hur stor del av en fordran som ska anses osäkrad enligt 12 kap. 15 § första stycket,

2. beslut om återtagande av eller ändring i en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag enligt 12 kap. 21 och 39 §§, eller

3. beslut att borgenärerna på nytt ska pröva rekonstruktionsplanen eller det separata ackordsförslaget enligt 12 kap. 28 § andra stycket och 39 §.

8 § Tillsynsmyndigheten får överklaga tingsrättsens beslut, om beslutet rör

1. utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare eller delning av förvaltningen mellan flera förvaltare,
2. arvode, kostnadsersättning eller förskott till förvaltare,
3. reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass, förbud att utfärda pass, hämtning eller häktning eller föreläggande eller utdömande av vite,
4. uppdrag som eller arvode till rådgivare eller förlikningsman,
5. avskrivning av insolvensförfarande enligt 10 kap. 1 §.

9 § Ett sådant beslut av tingsrätten som avses i 5 § får överklagas hos hovrätten. Överklagandet ska ske inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Är det fråga om ett beslut om att inleda insolvensförfarandet eller ett beslut om nedläggning av ett insolvensförfarande på grund av frivillig uppgörelse, räknas dock tiden för överklagande från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

Beslut om åläggande av reseförbud, om skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass, om förbud att utfärda pass samt om någons häktande eller kvarhållande i häkte får överklagas utan inskränkning till viss tid. Detsamma gäller klagan mot ett beslut på den grunden att förfarandet onödigt uppehålls genom beslutet.

17 kap. Skadestånd och straff

Skadestånd

1 § En förvaltare ska ersätta de skador som han eller hon vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar boet, en borgenär i insolvensförfarandet eller gäldenären. Skadeståndet kan jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Ska flera förvaltare ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har betalt i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

2 § Talan om skadestånd mot en förvaltare enligt 1 § som inte grundas på brott ska föras genom klander av förvaltarens slutredovisning.

En skadeståndstalan enligt första stycket som riktas mot en rekonstruktör ska väckas vid allmän domstol inom tre månader från den dag då beslutet att fastställa rekonstruktionsplanen vann laga kraft eller beslutet att avskriva insolvensförfarandet enligt 7 kap. 39 § andra stycket vann laga kraft. Detsamma gäller skadeståndstalan som riktas mot en förvaltare i ett förvaltarlett förfarande där en rekonstruktionsplan har fastställts med stöd av 12 kap. 26 §.

3 § Om en borgenärs ansökan om att inleda insolvensförfarande inte bifalls och om borgenären när han eller hon gav in sin ansökan saknade skälig anledning att anta att gäldenären var på obestånd, ska borgenären ersätta gäldenären den skada som skäligen kan anses ha orsakats denne genom ansökningen och dess handläggning.

Om ett beslut om insolvensförfarande upphävs, ska den borgenär vars ansökan lagts till grund för förfarandebeslutet ersätta gäldenären för förfarandekostnader som utgått ur insolvensboet. Detta gäller dock inte om insolvensförfarandet upphävs på grund av att gäldenären har åberopat en ny omständighet eller ett nytt bevis. Borgenären svarar inte heller för kostnader i insolvensförfarandet som gäldenären har orsakat av vårdslöshet. Om flera borgenärer är ersättningsskyldiga, svarar de solidariskt för ersättningen.

Talan om skadestånd enligt första eller ersättning enligt andra stycket ska väckas vid den tingsrätt där ärendet om inledande av insolvensförfarande beträffande gäldenären är eller har varit anhängigt. I detta ärende får sådan talan väckas utan stämning.

Straff m.m.

4 § En gäldenär som i strid mot förbudet i 6 kap. 1 § första stycket driver näringsverksamhet under ett förvaltarlett förfarande döms till böter.

5 § En borgenär som för sin röst vid ett sammanträde i samband med en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord i insolvensförfarandet har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

6 § Åtal mot en gäldenär för brott som avses i 11 kap. brottsbalken och åtal mot en borgenär för brott som sägs i 5 § får väckas vid den tingsrätt där insolvensförfarandet är eller har varit anhängigt.

7 § Allmän åklagare och polismyndighet ska ha tillgång till alla handlingar som rör boet och som kan lämna upplysning om huruvida gäldenären har gjort sig skyldig till brottsligt förfarande mot sina borgenärer.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2012. Genom lagen upphävs, med de begränsningar som anges nedan, konkurslagen (1987:672) och lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en konkurs eller en företagsrekonstruktion i vilket beslutet att inleda ett sådant förfarande har meddelats före ikraftträdandet av denna lag.
3. Är en ansökan om konkurs eller företagsrekonstruktion anhängig vid ikraftträdandet av denna lag, tillämpas äldre föreskrifter vid prövningen av ansökningen.
4. Förekommer i lag eller annan författning någon hänvisning till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.

2 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs i fråga om skattebetalningslagen (1997:483) att det i 12 kap. ska införas nya bestämmelser, 6 c § och 6 d §, med följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 c §

När företrädare för en juridisk person vidtar sådana åtgärder som krävs för att få till stånd en samlad avveckling av den juridiska personens skulder med hänsyn till samtliga borgenärs intressen senast inom en månad från skattens och avgiftens förfallodag ska betalningsskyldighet enligt denna lag för dessa skatter och avgifter inte inträda.

6 d §

Företrädare för en juridisk person, vars skulder avseende skatter och avgifter ned- eller avskrivits genom ett fastställt ackord eller en fastställd rekonstruktionsplan, ska inte kunna bli betalningsskyldig enligt denna lag för belopp som ned- eller avskrivits.

13 Författningskommentar

Uppdraget har varit mycket omfattande och tiden för uppdragets utförande knapp. Av tidsskäl har därför författningskommentaren begränsats till att omfatta de mer genomgripande förändringar som insolvenslagen innehåller i förhållande till konkurslagen (1987:672) och lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Kommentaren omfattar därför i huvudsak bestämmelserna i första, tredje, sjunde och tolfte kapitlet. De redaktionella förändringar som insolvenslagen innehåller i förhållande till konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion redovisas inte. Inte heller mer perifera förändringar kommenteras. Läsaren hänvisas därvid till de olika avsnitten i kapitel 8–10 av betänkandet, där de materiella förändringarna av det insolvensrättsliga systemet redovisas i detalj. Som bilaga 4 till betänkandet återfinns en uppställning över vilka paragrafer i insolvenslagen som i förekommande fall motsvaras av bestämmelser i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion.

Min uppgift, så som den anges i direktiven, är att samordna de båda instituten konkurs och företagsrekonstruktion. Lagtekniskt innebär min lösning, som redovisats i kapitel 5–7, att bestämmelserna i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion har sammanförts i en enda lag, som getts benämningen *insolvenslagen*.

Den nu gällande konkurslagen, som infördes år 1987, anses allmänt sett präglas av en väl genomförd systematisering. Många av bestämmelserna härrör från tidigare gällande konkurslagstiftning. Den materiella konkursrättens grundprinciper har således gällt i svensk rätt under många år. Detta innebär att man, vid övervägande av obeståndsrättslig problematik, alltjämt kan ha god ledning av även äldre konkursrättslig litteratur och rättsfall. Som anförts i kapitel 5 har jag inte funnit några tungt vägande skäl som talar för att man bör göra några genomgripande ändringar i de principer som således gäller sedan länge i svensk rätt. Det har tvärtom tydligt framgått att konkurslagen är en välfungerande lagstiftning och att det

inte är den lagen som är anledningen till de brister som påtalats i insolvenshanteringen. Konkurslagen har därför lagts till grund för den nya lagen. Bestämmelserna i lagen om företagsrekonstruktion har därefter övervägts och arbetats in i den nya lagen. I förhållande till bestämmelserna i den senare lagen har vissa förändringar föreslagits. Detta har i merparten av fallen föranletts av den i dag bristande samordningen mellan konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion. I de flesta av dessa fall har konkurslagens bestämmelser getts företräde, men i något fall har jag ansett att bestämmelserna i lagen om företagsrekonstruktion istället bör överföras till insolvenslagen.

Insolvenslagen följer, så långt möjligt är, konkurslagens disposition och systematik. Det innebär att kapitelindelningen motsvarar konkurslagens. Dock har vissa enskilda paragrafer lagts samman, för att i den nya lagen undvika s.k. a)-paragrafer. I något enstaka fall har det emellertid inte gått att undvika att överföra en sådan paragraf till den nya lagen eftersom numreringen av de efterföljande bestämmelserna i kapitlet i annat fall hade förskjutits i förhållande till vad som gäller i konkurslagen.

Systematiken att följa konkurslagens kapitelindelning har flera fördelar. De nyheter som presenteras i lagen kan sättas in i ett sammanhang och snabbt göras begripliga när lagstiftningsramen är densamma som tidigare. Därtill kommer att beredningen och granskningen av förslagen underlättas om samma systematik som i konkurslagen används.

I fråga om kapitelindelningen har överväganden gjorts när det gäller systematiken för infogandet av de särregler som gäller den särskilda förvaltningsformen egenförvaltning. För att ge en tydlig överblick över bestämmelserna och i avsikt att behålla konkurslagens kapitelindelning har så gott som samtliga bestämmelser rörande egenförvaltningen placerats i en andra avdelning av det sjunde kapitlet, som rör förvaltningen under ett insolvensförfarande. Denna lösning har valts i stället för att särskilda bestämmelser för egenförvaltningen infogats i alla insolvenslagens kapitel eller placerats i ett eget kapitel.

När det gäller formuleringar i insolvenslagen kan följande anmärkas. De rättssubjekt som förekommer som gäldenärer i insolvensförfaranden kan vara såväl fysiska som juridiska personer. Det kan dock förutsättas att det stora flertalet gäldenärer kommer att vara juridiska personer. En naturlig lösning vore således att använda begreppet "den" eller "det" om gäldenären, istället för begreppen "han" eller "hon", som vanligen används i modern författnings-

skrivning. För att även täcka in de gäldenärer som är fysiska personer har jag emellertid valt att genomgående använda benämningen "han", "hans" och "honom" när jag talar om gäldenärer. Detta är en teknik som vanligen används när man talar om rättssubjekt som kan vara både fysiska och juridiska personer. När det gäller andra aktörer som är fysiska personer och som förekommer inom insolvenshanteringen (förvaltare, rekonstruktörer och borge-närer) har dessa på sedvanligt sätt benämnts "han" eller "hon".

Konkurslagen är drygt 20 år gammal. Även om lagen i grunden är välfungerande vore möjligen en viss språklig modernisering önskvärd när den nu läggs till grund för en helt ny insolvensrättslig lagstiftning. Den knappa tiden för uppdragets utförande har förhindrat en större språklig uppfräschning av lagtexten. Dessutom har jag inte ansett det befogat att göra större språkliga förändringar i den mån de inte motsvaras av materiella ändringar av bestämmelserna. Sådana ändringar skulle kunna bidra till osäkerhet kring rättsläget och i vad mån tidigare uttalanden i doktrin och praxis alltjämt är tillämpliga. I de delar materiella förändringar har gjorts har emellertid ett modernt språkbruk använts.

Som en stor begreppsmässig nyhet kan konstateras att begreppen företagsrekonstruktion och konkurs utmönstrats ur lagstiftningen. En redogörelse för övervägandena i denna del återfinns i kapitel 6.3. Det kan konstateras att förslaget medför förändringar i ett mycket stort antal paragrafer, men att dessa i merparten av fallen inte innebär någon förändring i sak. Utmönstrandet av konkurs och företagsrekonstruktion innebär vidare följdändringar i ett mycket stort antal författningar. I bilaga 5 till betänkandet återfinns en förteckning över vilka författningar där terminologiska förändringar behöver göras om förändringarna som här föreslagits genomförs. Vissa rekommendationer när det gäller följdändringar i annan lagstiftning lämnas i avsnitt 10.7.4. Även om det vore önskvärt att alla förslag till ändringar i dessa författningar hade lämnats i detta betänkande, har detta av tidsskäl varit omöjligt att genomföra. Man bör emellertid inte låta sig förskräckas av antalet författningar i den angivna förteckningen. Som sagt innebär de ändringar som kan behöva göras i flertalet fall endast att ordet "konkurs" eller "företagsrekonstruktion" ersätts med ordet "insolvensförfarande". I några andra fall, exempelvis i fråga om olika behörighetsregler, kan det vara så att åtskillnad kan behöva göras mellan gäldenärer som är föremål för ett förvaltarlett förfarande och gäldenärer som hanteras inom ramen för ett insolvensförfarande under egenförvaltning. Det

torde emellertid stå klart vilka dessa fall är och de bör inte föranleda några svårigheter i den fortsatta hanteringen.

Hänvisningar lämnas vid varje paragraf till de bestämmelser i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion som i förekommande fall motsvarar bestämmelsen i insolvenslagen. Det bör därvid noteras att det inte i samtliga fall är fråga om en fullständig motsvarighet. I vissa fall är det enbart en del av bestämmelsen som har överförts. I andra fall kan bestämmelsen i insolvenslagen endast anses inspirerad av den angivna bestämmelsen i konkurslagen eller lagen om företagsrekonstruktion.

13.1 Förslaget till insolvenslag (0000:0000)

1 kap. Inledande bestämmelser

Liksom i konkurslagen (KL) och lagen om företagsrekonstruktion (FREKL) ges i lagen först några grundläggande bestämmelser av portalkaraktär. Dessa är inte avsedda att ha självständig betydelse i olika tillämpningsfrågor utan upplyser allmänt om

- det enhetliga insolvensförfarande som lagen reglerar och vad detta innebär (1 §),
- syftet med förfarandet (2 §),
- de sätt på vilket ett insolvensförfarande kan bedrivas och på vilket sätt bestämmelserna tillämpas (3 §),
- inledandegrunden för ett insolvensförfarande och vad insolvens och illikviditet betyder (4 §),
- insolvensbokkonstruktionen i ett förvaltarlett förfarande, vem som får förvalta boet och om tillsynen över förfarandet samt vad ett förvaltarlett förfarande kan resultera i (5 §),
- vad förvaltningsformen egenförvaltning innebär och vad ett egenförvaltad insolvensförfarande kan resultera i (6 §), och
- vad en rekonstruktionsplan och ett separat ackord innebär (7 §).

Därutöver har till kapitlet överförts bestämmelser som tidigare återfunnits i 1 kap. konkurslagen, nämligen förslagets 8 § (som motsvaras av 1 kap. 4 § KL), 9 § (som motsvaras av 1 kap. 5 § KL) och 10 § (som motsvaras av 1 kap. 6 § KL).

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om ett förfarande genom vilket en gäldenärs samlade tillgångar i ett sammanhang kan tas i anspråk för betalning av borgenärsfordringar, gäldenären kan träffa en samlad ekonomisk uppgörelse med sina borgenärer eller en verksamhet som gäldenären bedriver kan rekonstrueras.

Förfarandet kallas insolvensförfarandet och beslutas av domstol efter ansökan av gäldenären eller en borgenär.

Förslaget behandlas i avsnitt 6.1.

Bestämmelsen, som har hämtat inspiration från 1 kap. 1 § KL, är en portalparagraf, i vilken huvuddragen för det samlade insolvensförfarandet anges. Omhändertagandet av gäldenärens egendom omnämns i första ledet. Detta sker som huvudregel i ett insolvensförfarande (jfr 5 §), såvida inte rätten beslutar om egenförvaltning (jfr 6 §).

Bestämmelsen är avsedd att helt allmänt ange de handlingsalternativ som föreligger under ett insolvensförfarande, vilket som begrepp presenteras för första gången här. Dessa alternativ anges i lagtexten som att egendomen tas i anspråk för betalning av borgenärernas fordringar eller att gäldenären kan träffa en samlad ekonomisk uppgörelse med borgenärerna eller att en verksamhet som gäldenären bedriver kan rekonstrueras. Formuleringarna markerar att det samlade insolvensförfarandet utgör en sammanslagning av instituten konkurs och företagsrekonstruktion.

Ett ackord kan genomföras antingen som en del av en rekonstruktionsplan som antas av borgenärerna och fastställs av rätten, eller genom att en motsvarande uppgörelse sker med ett separat ackordsförslag (se 7 § och avsnitt 6.1.2). Det kan emellertid också genomföras på sätt som inte särskilt definieras i lagen, nämligen genom underhandsuppgörelser och olika former av nedskrivningar av fordringar. Bestämmelsen i 12 kap. 1 § KL om nedläggning på grund av frivillig uppgörelse har överförs till 12 kap. 1 § IL. Att gäldenären träffar en sådan uppgörelse kan i sin tur resultera såväl i att gäldenären avvecklas, om den är en juridisk person, som att den överlever förfarandet inom ramen för samma juridiska person (s.k. gäldenärsrekonstruktion).

Rekonstruktion av gäldenärens verksamhet (s.k. verksamhetsrekonstruktion) anges som ytterligare ett handlingsalternativ. Detta sker liksom i dag som regel i samband med försäljning av hela eller delar av verksamheten.

Liksom i konkurslagen markeras i första paragrafen att förfarandet beslutas av domstol och kan inledas efter ansökan av gäldenären själv eller en borgenär.

Bestämmelser om ansökan och åtgärder i anledning av beslut om insolvensförfarandet behandlas i 2 kap.

2 § Syftet med insolvensförfarandet är att tillgodose borgenärernas gemensamma intresse. Detta hindrar inte att intresset av att långsiktigt främja sysselsättningen beaktas, om det kan ske utan att borgenärernas intresse nämnvärt förringas.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 7 kap. 8 § KL och 1 kap. 2 § första stycket FReKL och har behandlats i kapitel 2.

Syftet med det samlade insolvensförfarandet anges i denna bestämmelse. Den närmaste motsvarigheten finns i dag i beskrivningen i 7 kap. 8 § KL av förvaltarens allmänna åligganden (jfr. ”ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa...”). Med hänsyn till den nya formuleringen i 1 kap. 2 § har även den formulering som återfinns i 7 kap. 8 § omformulerats. Bestämmelsen i 7 kap. 8 § andra stycket KL om sysselsättningsintresset har på motsvarande sätt flyttats fram till 1 kap. 2 § IL utan att någon saklig skillnad åsyftas.

Av bestämmelsen framgår att det är borgenärernas gemensamma intresse som ska vara styrande såväl vid avveckling som vid rekonstruktion. Inriktningen på insolvensförfarandet bör således bestämmas utifrån vad som enligt förvaltarens bedömning kan ge borgenärskollektivet bästa möjliga utfall. I 12 kap. finns bestämmelser med innebörd att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord i princip inte mot en borgenärs vilja ska kunna genomdrivas, om det medför att borgenären får mindre betalt än om gäldenärens egendom hade realiserats. Att rekonstruktionsintresset kan få försteg om borgenärerna *samtycker* till att få ett sämre utfall är en annan sak. Ställt på sin spets har emellertid borgenärsintresset alltid försteg framför rekonstruktionsintresset.

3 § Insolvensförfarandet inleds och genomförs som ett förvaltarlett förfarande om inte rätten på gäldenärens begäran beslutar att det ska inledas under dennes egenförvaltning.

Lagens allmänna bestämmelser om insolvensförfarandet är tillämpliga på det förvaltarledda förfarandet. Vid egenförvaltning tillämpas de allmänna bestämmelserna om inte annat följer av 7 kap. 31–52 §§.

Bestämmelserna om egenförvaltning gäller inte då gäldenären är bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, kreditmarknadsföretag, understödsförening, försäkringsbolag, värdepappersbolag, clearingorganisation eller central värdepappershanterare.

Bestämmelserna avser inte heller sådana gäldenärer i vars verksamhet staten, en kommun, ett landsting, ett kommunalförbund, en församling eller en kyrklig samfällighet har ett bestämmande inflytande.

I bestämmelsen, som kommenterats i avsnitt 6.2, presenteras de båda förvaltningsformer under vilka ett insolvensförfarande kan bedrivas, nämligen förvaltarlett förfarande eller egenförvaltning.

Av bestämmelsen framgår vidare att huvudregeln för handläggningen av ett insolvensförfarande är de regler som gäller för det förvaltarledda förfarandet. Detta markerar att det förvaltarledda förfarandet och egenförvaltningen inte ska ses som två parallella förfaranden, utan som ett huvudförfarande (det förvaltarledda förfarandet) vars bestämmelser i vissa fall tillämpas med ett antal undantagsregler (egenförvaltningen).

Förvaltningsformen egenförvaltning regleras närmare i 6 §. Detta undantag från huvudregeln innebär att något insolvensbo inte bildas och att rådigheten över gäldenärens egendom alltjämt tillkommer denne och att gäldenären själv, i samråd med den rekonstruktör som rätten förordnar i samband med inledandet av förfarandet, ansvarar för att bedriva insolvensförfarandet. Styrande för förfarandet är, precis som vid förvaltarledda förfaranden, borgenärernas intressen. Ett insolvensförfarande som inleds under egenförvaltning kan komma att övergå eller *konverteras* till ett förvaltarlett förfarande. Den närmare regleringen av detta finns i 7 kap. 38 §. Konvertering sker i de fall gäldenären inte längre uppfyller kraven för egenförvaltning.

Hänvisningen i *andra stycket* till bestämmelserna i 7 kap. avser att redan inledningsvis klargöra det som anges ovan, nämligen att lagens utgångspunkt är det förvaltarledda alternativet och att egenförvaltningen i sjunde kapitlets andra avdelning lagtekniskt regleras som en särskild påbyggnad på den allmänna regleringen.

Att lagens regler för det förvaltarledda förfarandet ska tillämpas ”om inte något annat följer av bestämmelserna i 7 kap. 31–52 §§” innebär att följande regler tillämpas även vid egenförvaltning.

- 2 kap. om förfarandeansökan och dess handläggning gäller med de tillägg och justeringar som anges i 7 kap. 32–34 §§,

- 3 kap. om verkningar av insolvensförfarandet gäller utom reglerna om gäldenärens rådighetsförlust (1 och 2 §§) samt om egendom som ingår i ett insolvensbo (3–6 §§),
- 4 kap. om återvinning gäller med det tillägg som framgår av 7 kap. 50 §,
- 5 kap. om fordringar i insolvensförfarandet gäller,
- 12 kap. om gäldenärsrekonstruktion och ackord gäller,
- 15 kap. om information och åtgärder under insolvensförfarandet gäller i de delar som egenförvaltningen aktualiserar,
- 16 kap. med bestämmelser om handläggning och överklaganden m.m. gäller på motsvarande sätt som 15 kap.,
- 17 kap. gäller endast såvitt avser 1, 5 och 6 §§ samt den nya bestämmelsen i 2 § andra stycket om skadeståndsskyldighet för rekonstruktören.

Vid egenförvaltning undantas ett antal av de bestämmelser som gäller för de förvaltarledda förfarandena redan på den grunden att någon rådighetsförlust för gäldenären inte sker och ett insolvensbo inte bildas. Dessutom är följande bestämmelser *inte* tillämpliga vid egenförvaltning, nämligen

- 6 kap. om gäldenärens skyldigheter,
- 7 kap. 1–24 §§ i fall då reglerna bygger på att en förvaltare finns,
- 8 kap. om realisationsåtgärder, m.m.,
- 9 kap. om bevaknings- och anmärkningsförfarandet,
- 10 kap. om avskrivning av insolvensförfarandet,
- 11 kap. om utdelning,
- 13 kap. om förvaltarens slutredovisning, samt
- 14 kap. om kostnader för insolvensförfarandet.

Sker konvertering av ett insolvensförfarande som bedrivs under egenförvaltning blir bestämmelserna för det förvaltarledda förfarandet direkt tillämpliga på insolvensförfarandet. Detta gäller exempelvis bestämmelsen i 3 kap. 3 § IL om att insolvensboet omfattar all egendom som tillhörde gäldenären vid förfarandebeslutet och som tillfaller gäldenären under förfarandet.

I *tredje och fjärde styckena* görs undantag från tillämpningsområdet när det gäller egenförvaltning för olika sorters banker, försäkringsbolag och kreditmarknadsinstitut samt för sådana gäldenärer där ett offentligt organ har ett bestämmande inflytande. Bestämmelserna motsvarar de undantag som återfinns i 1 kap. 3 § FRekL.

4 § Att gäldenären är insolvent gäller som allmän grund för att inleda insolvensförfarandet. Att gäldenären är illikvid är en alternativ grund för att inleda förfarandet under egenförvaltning.

Med insolvens avses att gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och att denna oförmåga inte bara är tillfällig.

Med illikviditet avses att gäldenären inte kan betala sina förfallna skulder eller att sådan oförmåga inträder inom kort.

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.3.4 och motsvaras av 1 kap. 2 § KL och 2 kap. 6 § FRekL.

I paragrafens första stycke slås fast att insolvens är den allmänna grund på vilken ett insolvensförfarande alltid kan inledas. Det anges vidare, i första styckets andra mening, att en alternativ grund för att inleda ett insolvensförfarande är illikviditet. I ett sådant fall kan emellertid insolvensförfarandet endast bedrivas under egenförvaltning. Beträffande ansökan och beslut om sådan förvaltningsform, se avsnitt 8.3.2. Bevisregler om insolvens respektive illikviditet återfinns i likhet med vad som gäller i konkurslagen i 2 kap. 7–9 §§ IL.

Eftersom begreppet ”insolvens” anges både i lagens titel och som del av det förfarande som regleras i lagen – insolvensförfarandet – är det lämpligt att det definieras redan i första kapitlet. Begreppet ”obestånd” som synonym till insolvens framstår som något ålderdomligt och har här utmönstrats. För att lagen ska göras mer stringent används genomgående begreppet insolvens.

Paragrafen innebär i princip en överföring av bestämmelserna om inledandegrund i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion till insolvenslagen. Ett undantag från huvudregeln om insolvens har gjorts vid gäldenärens ansökan om egenförvaltning. Ett sådant insolvensförfarande kan öppnas även vid illikviditet.

Tredje stycket innehåller en definition av begreppet ”illikviditet” och korresponderar med 2 kap. 6 § FRekL.

5 § Under ett förvaltarlett insolvensförfarande omhändertas gäldenärens samlade tillgångar tvångsvis av insolvensboet, som företräds och förvaltas av en eller flera insolvensförvaltare. Förvaltningen av boet står under tillsyn av tillsynsmyndigheten.

Ett förvaltarlett insolvensförfarande kan medföra att

- 1. gäldenärens egendom eller verksamhet säljs för betalning av borgenärernas fordringar,*

2. *gäldenärens verksamhet under en tid fortsätts av insolvensboet innan den läggs ned eller säljs för betalning av borgenärernas fordringar, eller*
3. *förvaltaren lägger fram en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag för omröstning vid borgenärssammanträde och fastställelse av rätten.*

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 1 kap. 1 § och 3 § första stycket KL och har kommenterats i avsnitt 6.2.

Egendomsbeslaget och förvaltningsorganisationen vid det förvaltarledda förfarandet har utformats i nära anslutning till konkurslagen (1 kap. 1 § andra meningen och 3 § första stycket KL). Som i konkurslagen anges att omhändertagandet sker tvångsvis. Av paragrafen framgår att insolvensboet i ett förvaltarlett förfarande, på samma sätt ett konkursbo, inte bara betecknar en förmögenhetsmassa utan också en från gäldenären skild juridisk person som förvaltaren företräder och förvaltar. Eftersom det i rättstillämpningen inte sällan förekommer att konkursgäldenären och konkursboet blandas ihop i olika avseenden, kan detta ha ett visst värde.

Insolvensbokkonstruktionen tillämpas inte vid egenförvaltning. Övervägandena kring denna särreglering framgår av avsnitten 7.2 och 8.4.

På motsvarande sätt som i gällande rätt täcker den offentliga tillsynen en förvaltares boförvaltning. Tillsynen täcker inte gäldenärens förvaltning av sin egen egendom vid egenförvaltning, eftersom den alltså står under gäldenärens rådighet. Eftersom rekonstruktören vid egenförvaltning inte har förmögenhetsförvaltning, har tillsyn inte ansetts behövligt beträffande denne.

I *andra stycket* har allmänt angetts vad ett förvaltarlett förfarande kan resultera i, nämligen avveckling eller rekonstruktion av gäldenären eller dennes verksamhet genom fastställelse av en rekonstruktionsplan eller genom ett separat ackord. Dessa möjligheter motsvarar, med undantag för det separata ackordet, de handlingsalternativ som finns enligt konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion. Förvaltarens möjlighet att enligt den nya lagen lägga fram en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag utgör dock en nyhet.

Bestämmelsen innehåller ingen uttömmande uppräkningslista av vad insolvensförfarandet kan utmynna i. Det kan även inträffa att gäldenären träffar en underhandsuppgörelse med sina borgenärer varvid insolvensförfarandet läggs ned enligt 12 kap. 1 § eller att förfarandet

avskrivs. Avslutandet av ett insolvensförfarande har närmare behandlats i avsnitt 8.14.

I punkten 3 anges att förvaltaren under ett insolvensförfarande där gäldenären har fråntagits rådigheten kan lägga fram en rekonstruktionsplan för omröstning vid borgenärssammanträde och fastställelse av rätten. Förvaltaren kan även presentera ett separat ackordsförslag för borgenärerna. Förslaget i denna del har närmare kommenterats i avsnitten 9.5 och 9.16.

6 § *Under en egenförvaltning får gäldenären själv förvalta och råda över sina tillgångar i samråd med en eller flera rekonstruktörer. Insolvensförfarandet kan i detta fall medföra att*

- 1. gäldenären lägger fram en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag för omröstning vid borgenärssammanträde och fastställelse av rätten, eller*
- 2. egenförvaltningen upphör och förfarandet fortsätter som ett förvaltarlett förfarande eller avslutas.*

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 6.2. Av 1 kap. 2 § FRekL framgår vad företagsrekonstruktion innebär. Bestämmelsen kan sägas utgöra en motsvarighet till denna reglering.

I paragrafen presenteras förvaltningsformen egenförvaltning, vilken har stora likheter med dagens företagsrekonstruktion. Egenförvaltning innebär, kort sagt, att gäldenären under egen rådighet söker rekonstruera sin verksamhet, antingen i den befintliga juridiska personen eller genom en överlåtelse av verksamheten.

Förutsättningarna för att egenförvaltning ska beslutas framgår av 7 kap. 34 §. De särskilda kraven på ansökans innehåll framgår av 7 kap. 32 §.

Till skillnad från vad som gäller vid ett förvaltarlett förfarande, har gäldenären således alltjämt rådigheten över sin egendom vid egenförvaltning. Detta innebär i sin tur att något insolvensbo inte bildas (jfr. 3 kap. 3 §). Gäldenären har med andra ord som utgångspunkt oförändrad rätt och möjlighet att förvalta egendomen och har den rättsliga makten att förfoga över denna. Genom beslutet att inleda insolvensförfarande under egenförvaltning beträffande gäldenären och förordnandet av en rekonstruktör, följer emellertid vissa skyldigheter som gäldenären har att iaktta, framför allt i förhållande till rekonstruktören (jfr. 7 kap. 44–45 §§). Denne har i sin tur i uppgift att tillse att insolvensförfarandet bedrivs i borgenärernas

intresse. Skulle så inte vara fallet har förvaltaren en skyldighet att anmäla egenförvaltningen för konvertering (jfr. 7 kap. 38 §).

De båda alternativ som anges som resultat av egenförvaltningen är i *första* punkten att gäldenären lägger fram en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag för fastställelse och att insolvensförfarandet avslutas härigenom, eller att egenförvaltningen enligt *andra* punkten upphör genom att insolvensförfarandet konverteras till ett förvaltarlett förfarande. Hela förfarandet kan alternativt avslutas genom att gäldenären visar sig vara solvent, varvid förfarandet ska avskrivas. Insolvensförfarandet som sådant kan emellertid, i likhet med vad som gäller vid förvaltarledda förfaranden, dessutom avslutas genom nedläggning efter det att en frivillig uppgörelse har träffats med borgenärerna (12 kap. 1 §).

Gäldenärens handlingsalternativ under en egenförvaltning kan jämföras med förvaltarens under ett förvaltarlett förfarande. Gäldenären har dock inte rätt att tvångsvis företa realisation och utdelning enligt lagens 8 kap. under förfarandet. Den rekonstruktionsplan som gäldenären enligt p 1 ska inge under en egenförvaltning ska syfta antingen till rekonstruktion av gäldenären eller av verksamheten. Dessa åtgärder kräver att rekonstruktionsplanen fastställs. Det bör här anmärkas att om förvaltaren har lagt fram en rekonstruktionsplan, någon försäljning av egendomen inte får ske så länge frågan om rekonstruktionsplanen inte har prövats (jfr. 8 kap. 4 § II).

Konvertering av egenförvaltning till ett förvaltarlett förfarande regleras i 7 kap. 38 §.

7 § En rekonstruktionsplan anger den samlade ekonomiska uppgörelse med borgenärerna (ackord) och de övriga åtgärder som krävs för att en verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av denne eller någon annan.

Ett separat ackordsförslag är ett förslag till ackord som läggs fram utan samband med en rekonstruktionsplan.

I 12 kap. finns närmare bestämmelser om rekonstruktionsplanen och det separata ackordet.

Bestämmelsen har kommenterats i kapitel 9.

En rekonstruktionsplan är ett instrument för att reglera beståndsdelarna i gäldenärens rekonstruktion. 12 kap. 4–5 §§ innehåller bestämmelser om rekonstruktionsplanens innehåll. Det framgår där vilka moment i en rekonstruktionsplan som är obligatoriska

och vilka som är frivilliga. I likhet med ett civilrättsligt avtal bör en rekonstruktionsplan, utöver de obligatoriska momenten, kunna innehålla vilka åtgärder som helst som krävs för att åstadkomma en stabil rekonstruktion och som tillgodoser borgenärsintresset.

Det separata ackordet presenteras här som en med rekonstruktionsplanefallet sidoordnad väg mot en balansmässig rekonstruktion i insolvensförfarandet. Som framgår av 5 § och 6 § är ett sådant ackord ett alternativ till rekonstruktionsplanen såväl vid det förvaltarledda förfarandet som vid egenförvaltning för det fall förvaltaren eller gäldenären avser att genomföra en i vart fall balansmässig rekonstruktion. För det fall gäldenären väljer att inge ett separat ackordsförslag under en egenförvaltning behöver han inte inge rekonstruktionsplan. Av bestämmelserna om borgenärssammanträde i 7 kap. 36 § andra stycket framgår att sådant sammanträde då ska sättas ut omedelbart i samband med beslutet om egenförvaltning. Bestämmelserna om rekonstruktionsplanen tillämpas, med de undantag som framgår av 12 kap. 39 §, även för det separata ackordet.

Ordalydelsen i första stycket ("för att en verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av denne eller någon annan") är vald för att markera att resultatet av att en rekonstruktionsplan fastställs normalt är gäldenärsrekonstruktion, men att även verksamhetsrekonstruktion kan bli resultatet av såväl det förvaltarledda förfarandet som egenförvaltning. Rekonstruktion är således inte förbehållet de insolvensförfaranden som bedrivs under gäldenärens egen rådighet utan kan även förekomma under ett förvaltarlett förfarande.

10 § Om det i någon annan lag har meddelats någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Angående tillämpligheten av lagen (1996:242) om domstolsärenden ges bestämmelser i det följande.

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.21.

Ordalydelsen i *första stycket* innebär att exempelvis bestämmelser om gäldenärens avtal i annan lagstiftning gäller utan att det särskilt behöver anmärkas.

Andra stycket motsvarar 1 kap. 6 § KL, dock med den skillnaden att den reglering som pekas ut som alternativ till insolvenslagen är lagen om domstolsärenden (ärendelagen) och inte rättegångsbalken, vilket var fallet i konkurslagen.

Ärendelagen har valts som tvistlösningsmodell mot bakgrund av att de ärenden som lagen kan ge upphov till huvudsakligen är av mer expeditionell karaktär, såsom att ett förfarande ska inledas och bestämmande av arvode till förvaltare eller rekonstruktör. Ärendelagen har därvid en något enklare processordning och har ansetts bättre lämpad för ärenden av det slag som här kan komma i fråga. Bestämmelserna i rättegångsbalken kommer trots regleringen att bli tillämpliga i vissa avseenden, exempelvis i fråga om återvinnings-talan enligt 4 kap. 19 § IL.

3 kap. Verknningar av insolvensförfarandet

3 § Till ett insolvensbo räknas, i den mån inte något annat följer av 2 §, all egendom som tillhörde gäldenären när beslutet om att inleda insolvensförfarandet meddelades eller som tillfaller honom under förfarandet och som är sådan att den kan utmätas.

Till insolvensboet räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning enligt 4 kap.

Om insolvensförvaltaren meddelar gäldenären att insolvensboet avstår från viss egendom som annars skulle ha räknats till boet, kan egendomen därefter inte tas i anspråk i insolvensförfarandet.

Tredje stycket innehåller en allmän regel om förvaltarens rätt att för insolvensboets räkning avstå från tillgångar som annars skulle ingå i boets förmögenhetsmassa. Regeln har berörts i avsnitt 10.7.3.8.

Bortsett från den särskilda regeln i 3 kap. 9 § första stycket andra meningen KL, om verkan av att boet avstår från att överta en pågående tillgångsprocess, har bestämmelsen ingen direkt motsvarighet i gällande svensk lagstiftning. Frågan är dock mer eller mindre utförligt reglerad i flera andra länder. Den särskilda rättsfigur som boets avstående kan anses utgöra går där under olika beteckningar. Exempelvis talar man i USA om "Abandonment", i England om "Disclaimer", i Tyskland om "Freigabe", i Österrike om "Ausscheidung" och Norge om "Abandonering". I svensk doktrin och praxis har en motsvarighet till den norska terminologin kommit att användas.

Tanken med abandonering är att, i linje med det generalexekutiva förfarandets huvudfunktion (1 kap. 1 § KL) och förvaltarens huvuduppgift (7 kap. 8 § KL), upphäva egendomsbeslaget (eller inte till fullo utöva beslagsrätten) för egendom som har ett negativt

värde, som är förenade med utgifter eller som kan befaras medföra framtida kostnader för boet. Om egendomen av sådana skäl bedöms vara en belastning i stället för en tillgång för borgenärskollektivet, eller i vart fall inte representerar ett värde som motiverar de förvaltnings- och försäljningskostnader som är förknippade med egendomen, ska ett avstående kunna ske med effekten att framtida utgifter och kostnader inte kommer att belasta boet. I de länder där frågan regleras eller institutet erkänns, är huvudregeln också att sådan befrielse kan uppnås. Eftersom detta utgör själva grunden för abandoneringsrätten, skulle motsatt utgångspunkt naturligtvis göra rätten mer eller mindre meningslös. Det hindrar dock inte att man för vissa typer av förpliktelser kan göra särskilda undantag. I vad mån och i vilka fall detta kan ske är omstritt inte minst vad gäller offentligt rättsliga förpliktelser.

För svensk del har Högsta domstolen i rättsfallet NJA 2004 s. 777 allmänt bekräftat förvaltarens rätt att som en förvaltningsåtgärd bland andra abandonera egendom i boet till gäldenären. På liknande skäl och sätt som framhållits i rättsfallet NJA 1996 s. 46, som gällde återkallelse av en förklaring att boet inte övertar en rättgång enligt 3 kap. 9 § första stycket KL, ansåg HD i 2004 års fall emellertid också att förvaltaren har rätt att för boets räkning *fritt återkalla* sin abandoneringsförklaring så länge konkursen pågår. Avgörandet och dess grunder har i denna del blivit föremål för mycket kritik i den insolvensrättsliga diskussionen, och har medfört osäkerhet i många grundläggande frågor om och kring institutet abandonering. Boets fria återkallelserätt medför exempelvis att det inte längre kan anses givet att en huvudprincip om abandoneringens befriande verkan gäller. Detta gäller inte minst för förpliktelser som grundas på den rättsliga möjligheten att kunna disponera viss egendom. Därtill kan slutpunkten på återkallelserätten diskuteras med hänsyn till att en konkurs i princip varar för evigt, liksom frågan om den gäldenär som lagt ned kostnader på egendomen när boet återkallar sin förklaring ska ha rätt till ersättning. Frågan hänger samman med den spekulationsmöjlighet för förvaltaren som återkallelserätten innebär. Vidare är det oklart vilken verkan återkallelserätten har mot en tredje man till vilken gäldenären hunnit överlåta egendomen när återkallelse ske, vilket bland annat beror på att det enligt HD:s beslutsskäl framstår som ovisst om boets abandoneringsförklaring ska anses vara behäftad med ursprunglig ogiltighet eller åstadkommer en verksam rättshandling så länge återkallelse inte skett. Även vid tillämpningen av den särskilda bestämmelsen i 12 kap.

31 § femte stycket JB om boets ansvar för hyra kan återkallelserätten medföra komplikationer, t.ex. om boet inom den föreskrivna månadsfristen från hyresvärdens uppmaning förklarar sig avstå från lösöre som finns i lokalen men efter utgången av fristen åter gör anspråk på detta. Vilket ansvar har boet i detta fall om lösöret vid återkallelsen finns kvar i lokalen? Ådrar sig boet genom återkallelsen retroaktivt ansvar för hyra från konkursbeslutet eller gäller ansvaret från återkallelsen?

De komplikationer som nu har berörts talar starkt för att man i svensk rätt bör ändra ståndpunkt i frågan om boets återkallelserätt och närma sig de principer som på denna punkt förefaller dominera utomlands.¹ En sådan ändring har omedelbar betydelse för den reviderade bestämmelse om vederlagsansvar för nyttjande av gäldenärens lokaler som föreslås i detta betänkande, men bör också generellt skapa bättre förutsättningar att hantera och i rättspraxis utveckla olika frågor som knyter an till institutet abandonering. Inom ramen för denna utredning har det inte funnits utrymme att överväga andra frågor.

I det *nya tredje stycket* i 3 kap. 3 § markeras dels att boets avstående av egendom till gäldenären utgör en ensidig viljeförklaring riktad till gäldenären, dels att boet är bundet av denna rättshandling, om inte annat följer av allmänna avtalsrättsliga regler om exempelvis svek eller bristande förutsättningar. Bundenheten bör inträda när förklaringen kommer gäldenären till handa. Förklaring kräver dock ingen särskild form utan kan avges både uttryckligen och konkludent enligt allmänna principer. Med hänsyn till den stora betydelse som förklaringen kan ha även för andra intressenter än gäldenären, bör dock relativt höga krav på tydlighet uppställas. Av samma skäl bör man i tillämpningen vara något återhållsam med att underförstå eller intolka avståenden utifrån omständigheter som typiskt sett inte kan anses ge uttryck för en avståendevilja hos boet.

Förvaltaren har exklusiv beslutanderätt i abandoneringsfrågan såsom vid andra förvaltningsbeslut. Är det fråga om exempelvis egendom med ett högt bruttovärde eller som utgör en betydande del av boets samlade tillgångsmassa, kan tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer behöva höras enligt 7 kap. 10 §.

¹ Även den i Sverige ofta åberopade norska regleringen framstår vid en bredare internationell jämförelse som säregen. Jfr. §117 b norska konkursloven med exempelvis § 554 amerikanska Bankruptcy Code och de principer om "*Freigabe*" som med utgångspunkt i (numera) § 32 (3) Insolvenzordnung har utvecklats i tysk rätt (se t.ex. Jaeger, *Insolvenzordnung*, 2004, s. 760 f och Smid, *Praxishandbuch Insolvenzrecht*, 5. Aufl. 2007, s. 184 ff).

Den egendom som avstås kan utgöras av fastigheter, lösa saker, fordringar, immaterialrätter, andra rättigheter och i princip varje annat förmögenhetsföremål som är av beskaffenhet att kunna ingå i boet enligt första och andra styckena i paragrafen. När boet enligt 8 kap. 6 § andra stycket har fått rätt att lämna en fastighet osåld, kan boet välja att också avstå från den och därmed i förväg avskilja egendomen från boet i stället för att vänta till konkursens avslutande.

Vilken verkan den föreslagna regeln får vid boets avstående från att överta en tillgångsprocess enligt 3 kap. 9 § första stycket, lämnas här öppet. Jag nöjer mig med att konstatera dels att det framlagda förslaget utgår från en principiellt annorlunda syn på relationen mellan boet och gäldenären än den som HD lagt till grund för sina ställningstaganden i de fall som nämnts ovan, dels att det faktum att en processhandling i allmänhet anses kunna återkallas eller ändras i den instans den angetts inte nödvändigtvis behöver betyda att handlingen får motsvarande verkan på det civilrättsliga planet.

Gäldenärens avtal

I 3 kap. 11–19 § ges bestämmelser om gäldenärens avtal vid primärt ett förvaltarlett insolvensförfarande. Genom 7 kap. 49 § görs bestämmelserna emellertid med ett undantag tillämpliga också när ett insolvensförfarande bedrivs under egenförvaltning, med de övriga justeringar som följer av att det vid egenförvaltningen inte förekommer något insolvensbo och att gäldenären där själv får råda över och förvalta sina tillgångar i samråd med en rekonstruktör. Dessa egentliga bestämmelser om gäldenärens avtal kompletteras i lagförslaget av *dels* 11 kap. 1 § andra stycket, som anger vad som är att hänföra till massaskulder i ett förvaltarlett förfarande, *dels* 7 kap. 46 § andra stycket 4, som vid egenförvaltning undantar bland annat fordringar som grundas på avtal som begärts fullföljda och tillgodogörande av mottagna prestationer från förbudet mot exekutiva åtgärder, samt *dels* 12 kap. 16 §, 31 § andra stycket 1 och 39 § varav följer att angivna fordringar inte ska omfattas av ett ackord i eller utom en rekonstruktionsplan.

Till förslaget hör också följdändringar i andra lagbestämmelser om verkan av parts konkurs, offentliga ackord eller företagsrekonstruktion vid vissa särskilda avtalstyper. I denna del lägger jag av tidsskäl inte fram några konkreta lagförslag. I avsnitt 10.7.4 anvisas däremot hur dessa följdändringar enligt min mening bör utformas.

Som framgår av de överväganden som redovisas i kapitel 10, bygger de regler som här föreslås i hög grad på de förslag som Förmånsrättskommittén (FRK) tidigare lagt fram i slutbetänkandet Gälldenärens avtal vid insolvensförfaranden (SOU 2001:80). De sakliga ändringar som har gjorts i förhållande till FRK:s förslag grundas främst på synpunkter som framförts i remiss- och andra yttranden över FRK:s förslag samt vad som föranleds av att reglerna om konkurs och företagsrekonstruktion förs samman i ett samlat förfarande med nuvarande konkurslag som lagteknisk utgångspunkt. Härutöver har FRK:s förslag gjorts till föremål för en rätts-teknisk och redaktionell bearbetning där målet varit bland annat att göra reglerna mera överskådliga.

Även den författningskommentar som följer nedan bygger i hög grad på FRK:s slutbetänkande. Jag har valt att sammansmälta de delar av FRK:s texter som fortfarande är relevanta med nyskrivna kommentarer, i stället för att utöver nyskrivna partier göra svårtydda hänvisningar till FRK:s betänkande. Kommentarererna kan därmed ge en samlad bild av hur det nya regelverket är avsett att uppfattas, utan att det tidigare betänkandet ska behöva konsulteras annat än i detaljer.

De föreslagna reglerna är i 3 kap. samlade under fyra under-rubriker: Hinder att häva på grund av dröjsmål före förfarandet (11 §), Insolvensboets inträde i gälldenärens avtal (12–15 §§), Insolvensboets ansvar för mottagna prestationer (16–18 §§) och Avvikande avtalsvillkor och regler (19 §). De enskilda bestämmelserna behandlar i huvudsak följande frågor:

- Hinder för motparten att efter ansökan om att inleda förfarandet häva avtalet på grund av gälldenärens dröjsmål eller anteciperade dröjsmål (11 §).
- Insolvensboets rätt att inträda i gälldenärens avtal, motpartens rätt att få besked av boet i inträdesfrågan och inträdets innebörd vad gäller motpartens och boets prestationsskyldighet (12 §).
- Insolvensboets rätt att vid vissa avtal begränsa inträdet till viss tid eller mängd av återstående prestationer enligt avtalet (13 §).
- Insolvensboets skyldighet att vid inträde i vissa fall ställa säkerhet på motpartens begäran (14 §).
- Motpartens rätt att häva då boet inte inträder eller ställer säkerhet samt boets rätt att avbeställa avtal som gälldenären med rekon-

struktörens samtycke begärt ska fullföljas under en föregående egenförvaltning i samma insolvensförfarande (15 §).

- Insolvensboets skyldighet att när det inte inträder återlämna prestationer som det mottar och boets vederlagsansvar för prestationer som det förfogar över eller utnyttjar (16 §).
- Insolvensboets vederlagsansvar för nyttjande vid lokalhyresavtal (17 §).
- Insolvensboets vederlagsansvar för mottaget arbete vid anställningsavtal (18 §).
- Reglernas tvingande karaktär samt undantag från reglerna om hävningshinder och inträdesrätt till följd av "rättsförhållandets art" och för anställningsavtal (19 §).

Hinder att häva på grund av dröjsmål före förfarandet

11 § Efter ansökan om att inleda insolvensförfarandet får en motpart i gäldenärens avtal inte häva avtalet på grund av dröjsmål med betalning eller annan prestation, om dröjsmålet inträffat eller befarats inträffa före beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

En hävning som företas i strid mot första stycket ska ändå gälla, om det av omständigheterna framgår att motparten var i god tro och det skulle vara uppenbart oskäligt om hävningen inte blev gällande.

Första stycket i bestämmelsen motsvaras av 2 kap. 20 § första stycket första meningen FReKL och båda styckena av 3 kap. 11 § KL i FRK:s förslag. Andra stycket motsvaras av 3 kap. 2 § andra stycket andra meningen KL.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 10.7.3.2.

Enligt *första stycket* hindras motparten, sedan ansökan gjorts om att inleda insolvensförfarandet, att häva avtal på grund av gäldenärens dröjsmål med betalning eller annan prestation som inträffat eller befarats inträffa före beslutet om att inleda samma förfarande. Härigenom ges insolvensboet möjlighet att inträda enligt bestämmelserna i 12–15 §§. Om motparten med fog hävt avtalet före förfarandansökan gäller dock hävningen. Enligt 19 § första stycket är ett avtalsvillkor, som är mindre förmånligt för boet, utan verkan. Det betyder att hävningsklausuler, vare sig de kräver en hävnings-

förklaring eller verkar automatiskt, inte hindrar att boet kan ha rätt att inträda.

Bestämmelsen siktar på kontraktsbrott som orsakats av insolvensen. Typiskt sett leder denna till dröjsmål med betalning men den kan också leda till dröjsmål med leverans och annan naturaprestation. Båda situationerna omfattas av bestämmelsen. Även om insolvensen ibland kan ha medfört att en av gäldenären avlämnad prestation är kvalitativt undermålig, får motparten trots förfarandansökan häva avtalet på grund av fel, om tillämpliga kontraktsrättsliga regler medger det.

Vad gäller motpartens möjligheter att utnyttja en hävningsrätt som avses i 11 § sedan förfarandet avslutats med att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord fastställts, ges en särskild bestämmelse i 12 kap. 32 §. För det fall rätten enligt avtalet på boets sida på ett tillåtet sätt överläts jämte hela eller en del av en verksamhet, ges motsvarande bestämmelse i 8 kap. 4 § fjärde stycket.

I *andra stycket* regleras följderna av att motparten i god tro om förfarandansökan avger en hävningsförklaring. Även sedan förfarandebeslutet fattats och kungjorts kan motparten utan vetskap om beslutet avge en hävningsförklaring och inrätta sig efter den. Motparten får då enligt *andra stycket* ett skydd som motsvarar det som ges den som i god tro häver ett avtal genom en rättshandling riktad till insolvensgäldenären (se 3 kap. 2 § *andra stycket*). Vid oskälighetsbedömningen ska främst fästas avseende vid om motparten inrättat sig efter rättshandlingen, t.ex. genom att hyra ut en lokal eller sälja en vara till en annan person. Om gäldenären erbjuder kompensation för motpartens skada, kan oskäligheten bortfalla.

Den föreslagna 11 § fyller en funktion endast när motparten efter en hävning skulle kunna undandra boet en prestation. Detta förutsätter att motparten ännu inte utgett alla sina prestationer, dvs. har en sakrättsligt skyddad innehållanderätt (detentionsrätt) eller har en sakrättsligt skyddad rätt att återta egendom som han eller hon överlämnat till gäldenären. En sådan återtaganderätt föreligger exempelvis vid kreditförsäljning och nyttjanderättsupplåtelser. Om motparten däremot fullgjort alla sina prestationer utan att ha gjort ett sakrättsligt giltigt återtagandeförbehåll och utan att det är fråga om nyttjanderätt, saknar motparten i allmänhet hävningsrätt enligt tillämpliga kontraktsrättsliga regler (se 54 § köplagen om varor som kommit i köparens besittning), eller så saknar

motparten i vart fall rätt att återta sina utgivna prestationer (se NJA 1996 s. 410 om överlåtna pengar vid hävt penninglån).

Av angivna skäl skulle kunna övervägas att göra 11 och 12 §§ tillämpliga endast på avtal som inte är helt fullgjorda av någon av parterna. En sådan avgränsning skulle emellertid kunna medföra tillämpningsproblem, samtidigt som det inte skadar att låta hävningsbegränsningen gälla även då hävning inte kan ske eller då motparten i vart fall inte kan återta något. Både 11 och 12 §§ är därför tillämpliga på alla slags avtal, om inte annat följer av undantagen i 19 § andra stycket eller av annan lagstiftning.

Insolvensboets inträde i gäldenärens avtal

12 § *Insolvensboet får välja om det ska inträda i gäldenärens avtal. Motparten får begära att boet inom skälig tid ger besked om det vill inträda.*

Första stycket gäller även om gäldenären under egenförvaltning i samma insolvensförfarande med rekonstruktörens samtycke har begärt att avtalet ska fullföljas.

Insolvensboets inträde innebär att motparten ska fullgöra sina återstående prestationer enligt avtalet och att boet ska utge vederlaget för dessa. I den mån gäldenärens prestationer enligt avtalet inte kan uppdelas utan väsentlig olägenhet för motparten, ska boet utge vederlag även för sådana prestationer som motparten kan ha fullgjort före insolvensförfarandet.

Första stycket i bestämmelsen motsvaras av 63 § första stycket köplagen, 9 kap. 30 § första stycket och 12 kap. 31 § tredje stycket JB samt av 3 kap. 12 § första och tredje styckena KL i FRK:s förslag. Andra stycket har en motsvarighet i § 7–3 första stycket norska *dekningsloven*. Tredje stycket motsvaras av 2 kap. 20 § andra stycket 1 FReKL och 3 kap. 13 § 1 och 2 KL i FRK:s förslag.

Bestämmelsens första och andra stycke har behandlats i avsnitt 10.7.3.3 och tredje stycket i avsnitt 10.7.3.4.

Bestämmelsen gäller alla avtal med undantag för de fall som anges i 19 § andra stycket och som följer av annan lagstiftning. I praktiken blir bestämmelsen emellertid endast tillämplig på avtal som är ömsesidigt förpliktande och ofullgjorda. Om motparten redan har fullgjort alla sina prestationer, kan boet ta dem i anspråk eller dra nytta av dem utan att inträde behöver ske.

Första stycket ger tillsammans med 15 § första stycket grundstrukturen i reglerna om gäldenärens avtal. Den allmänna utgångspunkten är liksom i gällande rätt att ett avtal fortsätter att gälla trots att insolvensförfarandet inleds. Däremot får motparten häva avtalet, och därmed befria sig från skyldighet att fullgöra nya prestationer, om inte förvaltaren på motpartens begäran förklarar att insolvensboet inträder i avtalet. Det är således boet som bestämmer om avtalet ska upprätthållas eller lämnas till motparten att häva. Inträdet ger motparten säkerhet genom att hans eller hennes fordran på vederlag enligt avtalet blir en massafordran i den utsträckning som framgår av tredje stycket.

Motpartens rätt att begära besked gäller oavsett om dröjsmål har ägt rum före förfarandet och hävning hindrats enligt 11 §. Om insolvensboet inte inom skälig tid från motpartens förfrågan förklarar att det inträder, får dock motparten häva, se 15 § första stycket. Motparten ska således inte behöva vänta till det att tiden för fullgörelse av någon av prestationerna är inne och först då eventuellt få beskedet att boet inte avser att inträda. Vad som är en skälig tid för boets besked beror på förhållandena i det enskilda fallet. Insolvensboet måste ges rimlig tid att överväga vilka avtal det ska inträda i, samtidigt som hänsyn måste tas till motpartens behov av att få veta vad som ska komma att gälla. Faktorer som bör beaktas är bl.a. avtalets omfattning och den typ av vara eller tjänst som det avser (se prop. 1995/96:5 s. 198; jfr. prop. 1988/89:76 s. 183).

Enligt *andra stycket* gäller insolvensboets rätt att välja mellan att inträda och att avstå därifrån även för avtal som gäldenären under en egenförvaltning, som enligt 7 kap. 38 och 39 §§ har konverterats till det förvaltarledda förfarandet, med rekonstruktörens samtycke begärt ska fullföljas. Boet är i sådant fall således inte bundet av egenförvaltningsgäldenärens fullföljdsval på så sätt, att boet måste fullfölja avtalet in natura. Gäldenärens föregående val ger dock motparten ett ekonomiskt skydd genom att hans eller hennes ersättningskrav vid hävning är en massafordran av andra rang. Detta framgår av 15 § andra stycket och 11 kap. 1 § andra stycket 5.

Bestämmelsens *tredje stycke* innebär enligt *första meningen* att insolvensboets inträde som huvudregel gäller bara för de prestationer som ömsesidigt återstår att utge när förfarandet beslutas. Boet behöver således utge fullt vederlag endast för de prestationer som motparten fullgör under insolvensförfarandet. Det betyder exempelvis att en leverantör av vatten eller telefontjänster ska tillhandahålla återstående nyttigheter mot fullt vederlag för dessa, även om

gäldenären inte har betalat tidigare mottagna leveranser. Vid hyra av lokal ska hyresvärden på motsvarande sätt fortsätta att tillhandahålla lokalen, om boet under massaansvar betalar den hyra som belöper på det fortsatta nyttjandet. Som framhållits i avsnitt 10.7.3.4 bör regeln vid kreditköp (inklusive avbetalningsköp) med återtagandeförbehåll och finansiell leasing uppfattas så, att boets inträde omfattar de poster som förfaller till betalning efter förfarandebeslutet.²

I tredje styckets *andra mening* behandlas fallet att boet ska prestera in natura, dvs. när det som gäldenären åtagit sig att utge enligt avtalet inte alltid låter sig uppdelas utan att motparten drabbas av det. Också i detta fall är dock utgångspunkten att boet inte behöver utge full prestation i den mån denna utgör vederlag för en betalning som motparten fullgjort före insolvensförfarandet. Vid successiva leveranser ska boet således kunna kräva betalning av leverans B, även om motparten tidigare betalat leverans A utan att få den (jfr. 44 § köplagen). På samma sätt ska boet, efter att ha mottagit en förskottsbetalning före förfarandet för en viss kvantitet varor (t.ex. olja) som utan väsentlig olägenhet för motparten låter sig uppdelas, kunna leverera en mängd som svarar mot den återstående betalningen (jfr. 43 § köplagen). I den mån gäldenärens åtagna prestation inte låter sig uppdelas utan väsentlig olägenhet för motparten, måste denne dock utge vederlag så att olägenheten upphör, även om det betyder att motparten får vederlag för en oprioriterad prestation som han eller hon fullgjort före rekonstruktionen. Som exempel kan nämnas att boets inträde avser en maskin som inte låter sig uppdelas eller en entreprenad som också utgör en enhet.

13 § Om avtalet gäller fortlöpande eller delbara prestationer får insolvensboet begränsa sitt inträde till viss tid eller mängd av återstoden, om boet på eget initiativ eller efter motpartens begäran enligt 12 § inom skälig tid ger besked om den begränsning av inträdet som boet önskar.

² Med finansiell leasing avses här ett hyresavtal där uthyrarens behållna äganderätt fungerar som säkerhet för dennes hela fordran på hyra och hyran inte beräknas efter nyttjad tid utan för att täcka uthyrarens kapitalinvestering. Härmed avses samma typ av avtal som FRK beskrev som ett hyresavtal där nyttjanderättshavaren i form av hyra ska betala uthyrarens inköpskostnad, ränta och vinst samt bär den ekonomiska risken för att egendomens värde minskar under avtalstiden och normalt har rätt att köpa egendomen vid avtalstidens slut mot en mindre köpeskillning.

Första stycket gäller inte om ett begränsat inträde skulle medföra väsentlig olägenhet för motparten. Detsamma gäller om motparten har sakrättsligt skydd till gäldenärens prestationer.

Bestämmelsen motsvaras av 3 kap. 12 § andra stycket KL i FRK:s förslag. Den har behandlats i avsnitt 10.7.3.6.

Bestämmelsen tillgodoser enligt *första stycket* insolvensboets intresse av att kunna inträda för en begränsad tid av långvarigt avtal eller för en mindre mängd av ett mera omfattande åtagande. Samtidigt får motparten omedelbart visshet under vilken tid eller till vilken mängd boet inträder med massaansvar, och kan tidigt planera hur företagets resurser ska användas därefter. I sak motsvarar denna lösning, på ett för motparten mer förutsebart sätt, en rätt för boet att säga upp ett avtal som massaförpliktelse.

Förslaget innebär exempelvis att boet får inträda för ett år när det återstår fem år av ett hyresavtal. Ska endera parten successivt leverera tre poster, kan boet inträda för en post. På samma sätt kan boet göra ett partiellt framtida inträde när endera parten ska leverera en viss kvantitet av en fungibel vara, exempelvis olja, även om successiv leverans inte är avtalad.

Om en framtida begränsning av inträdet skulle medföra väsentliga olägenheter för motparten, har boet enligt *andra stycket* inte rätt till partiellt framtida inträde. Boet får inte färdigställa en entreprenad till hälften, om den bör betraktas som en enhet. Vid bedömningen av när en uppdelning skulle medföra väsentlig olägenhet för motparten, kan ledning hämtas från bestämmelserna i 43 och 44 §§ köplagen.

Avtal om kreditköp med återtagandeförbehåll och finansiell leasing bör inte anses delbara i andra styckets mening, eftersom återtaganderespektive äganderätten i dessa avtal fungerar som säkerhet för hela finansiärens fordran. Med hänsyn till att vederlaget inte beräknas efter nyttjad tid utan som täckning för motpartens kapitalinvestering, kan avtalen inte heller betraktas som fortlöpande.

När motparten har sakrättsligt skydd till gäldenärens framtida prestationer enligt ett avtal, har boet inte rätt att begränsa sitt inträde. Detta gäller exempelvis när motparten är en hyresgäst som redan genom avtalet har sakrättsligt skydd mot hyresvärdens bo. Å andra sidan har boet i ett sådant fall sällan någon anledning att inträda, eftersom hyresgästen inte heller å sin sida har någon särskild uppsägningsrätt med anledning av förfarandet och dessutom normalt önskar sitta kvar och betala hyra till boet.

När boet inträder för återstående prestationer, hindras motparten ibland att acceptera ett anbud från en tredje man som hade gett motparten större vinst för den framtida fullgörelsen. Detta är emellertid en följd av det ursprungliga avtalet. Detsamma gäller om boet inträder för en begränsad tid. Även om detta medför att motparten går miste om en alternativ affär, är detta en följd av den ursprungliga avtalsbundenheten snarare än av att inträdet begränsats. Ett förmånligare alternativt anbud medför således ingen plikt för boet att anpassa sitt inträde till detta, och anbudet utgör inte heller någon rätt för motparten att kräva ersättning.

14 § Är motparten enligt avtalet skyldig att utge en prestation innan insolvensboet måste utge vederlaget, och är tiden för motpartens fullgörelse inne, får motparten begära att boet utan oskäligt uppehåll ställer säkerhet. Är tiden för motpartens fullgörelse inte inne, får motparten begära säkerhet endast om det av särskild anledning är nödvändigt för att skydda honom eller henne mot förlust.

Bestämmelsen motsvaras av 63 § andra stycket köplagen, 2 kap. 20 § andra stycket FRekL och 3 kap. 13 § 3 KL i FRK:s förslag. Den har nämnts i avsnitt 10.7.3.3.

I bestämmelsen behandlas motpartens rätt till säkerhet för vederlaget, när boet enligt avtalet ska utge vederlaget först efter det att motparten ska utge sin återstående prestation. Bestämmelsen utgår från att motparten ska fullgöra sina återstående prestationer vid tidpunkter som följer av avtalet. Har gäldenären inte fått anstånd med vederlaget, ska boet enligt *första meningen* utge detta när boet mottar motpartens prestation. Om gäldenären medgetts anstånd i avtalet, ska boet på motpartens begäran utan oskäligt uppehåll ställa säkerhet för sin motprestation.

Om tiden för motpartens fullgörelse inte är inne, har motparten enligt *andra meningen* normalt ingen rätt att kräva att boet ställer säkerhet för vederlaget. Ofta har motparten säkerhet i sin egen framtida prestation. När det av särskild anledning behövs för att skydda motparten mot förlust, kan han eller hon dock kräva att boet genast ställer fullgod säkerhet mot denna förlust.

15 § Om insolvensboet inte inom skälig tid efter motpartens begäran förklarar att det inträder i avtalet enligt 12 § eller ställer säkerhet enligt 14 §, får motparten häva avtalet.

I de fall som avses i 12 § andra stycket innebär insolvensboets underlåtenhet i stället att boet ska anses ha avbeställt motpartens återstående prestationer. Motparten får då inte hålla fast vid avtalet men har rätt till ersättning för skada med anledning av avbeställningen.

Första stycket i bestämmelsen motsvarar 63 § tredje stycket köplagen, 2 kap. 20 § tredje stycket FReKL och 3 kap. 15 § KL i FRK:s förslag. Det har nämnts i avsnitt 10.7.3.3, där också andra stycket har behandlats.

Bestämmelsens *första stycke* reglerar motpartens rätt att häva avtalet om inte insolvensboet inträder i avtalet eller i förekommande fall ställer säkerhet. Att boet inte inom skälig begär att få begränsa sitt inträde enligt 13 §, innebär däremot inte att motparten får häva utan endast att boet förlorar rätten till begränsat inträde. Bestämmelsen innebär motsatsvis att motparten inte har hävningsrätt under förfarandet om boet inträder, i förekommande fall ställer säkerhet och sedan avtalsenligt fullgör de skyldigheter som omfattas av inträdet.

Motpartens möjligheter att utöva en hävningsrätt som avses i 11 § sedan förfarandet avslutats med att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord fastställts, regleras särskilt i 12 kap. 32 §. En motsvarande bestämmelse ges i 8 kap. 4 § fjärde stycket för fallet att insolvensboet på ett tillåtet sätt överlåter gäldenärens rätt enligt avtalet i samband med en överlåtelse av hela eller en del av en verksamhet.

Motpartens rätt till skadestånd efter hävning enligt 15 § regleras inte i insolvenslagen, utan följer av tillämpliga kontraktsrättsliga regler. Fordringen är en insolvensfordran.

I *andra stycket* behandlas verkan av att insolvensboet inte inom skälig tid från motpartens begäran inträder eller ställer säkerhet när det förvaltarledda förfarandet har föregåtts av ett egenförvaltad förfarande vari gäldenären med rekonstruktörens samtycke begärt att avtalet ska fullföljas. Reglerna innebär att boet i sådant fall ska anses ha avbeställt motpartens återstående prestationer enligt gäldenärens val med den effekt som anges i stycket. Motpartens kontraktuella ersättningskrav med anledning av denna avbeställning är en massafordran av sådant slag som anges i 11 kap. 1 § tredje stycket (jfr. andra stycket 5). Reglerna i detta stycke ska läsas ihop med det som står i 12 § andra stycket.

Insolvensboets ansvar för mottagna prestationer

16 § Om insolvensboet mottar en prestation från en motpart i gäldenärens avtal och boet väljer att inte inträda i avtalet, ska prestationen lämnas tillbaka.

Förfogar insolvensboet över prestationen så att den inte kan återlämnas väsentligt oförändrad eller oförminskad, ansvarar boet för det avtalade vederlaget för denna prestation. Detsamma gäller om boet utnyttjar en prestation som är sådan att den inte kan återlämnas.

Ett förfogande eller utnyttjande enligt andra stycket ska inte anses föreligga förrän insolvensförvaltaren fått eller borde ha fått kännedom om att en prestation har mottagits eller om det avtal som prestationen avser.

Bestämmelsens första och andra stycken motsvarar 63 § fjärde och femte styckena köplagen och 3 kap. 17 § första och andra styckena KL i FRK:s förslag. Hela bestämmelsen har behandlats i avsnitt 10.7.8.

Till skillnad från köplagens regler gäller bestämmelsen inte bara återtagande av en vara som levererats till en köpare som försatts i konkurs, utan är i insolvensförfarandet i princip generellt tillämplig på alla avtalstyper där ett återtagande är möjligt. Motparten har enligt *första stycket* således även rätt att återfå förskottsbetalningar som han eller hon har fullgjort under förfarandet. Att motparten har en rätt att återfå sin prestation i förhållande till insolvensboet innebär att motparten har separationsrätt. Förskottsbetalningar motas med redovisningsskyldighet, varvid motparten har separationsrätt även om boet har sammanblandat förskottsbetalningen med andra medel (se 7 kap. 23 §).

Rättsföljden av att insolvensboet enligt *andra stycket* förfogar över eller utnyttjar en mottagen prestation är att motpartens fordran på överenskommet vederlag enligt gäldenärens avtal blir en massafordran, se 11 kap. 1 § andra stycket 3. Om boet är en nyttjanderättshavare eller om boet mottagit en vara eller en tjänst som är sådan att den över huvud taget inte kan återställas efter mottagandet, blir andra meningen i *andra stycket* tillämplig. I sådana fall ska boet anses ha krävt fullföljd i den mån det utnyttjat prestationen. Även detta fall skulle möjligen kunna rymmas under ordalydelsen i första meningen, men för tydlighets skull nämns fallet särskilt.

Vad gäller nyttjanderätt till immaterialrätter innebär andra stycket att boet blir massaansvarigt att betala royalty och licensavgift på den försäljning som sker efter att förfarandet har inletts. Detta innebär en ändring i förhållande till gällande rätt (se NJA 1966 s. 241 och 2005 s.510).³

Enligt *tredje stycket* ska ett förfogande eller utnyttjande enligt andra stycket inte anses föreligga förrän förvaltaren fått eller borde ha fått kännedom om en mottagen prestation eller om det avtal som förfogandet eller utnyttjandet avser. Regeln avser att förebygga att boet från första dagen i förfarandet börjar att ådra sig massaskulder innan förvaltaren hunnit inventera gäldenärens tillgångar och fått överblick över dennes affärsförhållanden. Detta kan vara av särskild betydelse för avtal som rör egendom som inte naturligt finns i gäldenärens rörelselokaler eller som inte kan besittas, såsom leasingbilar och immateriella rättigheter. Med hänsyn till förvaltarens skyldighet att omhänderta och utreda boet, får regeln tillämpas med allt större restriktivitet allt eftersom tiden går. När man kommit tre-fyra veckor in i förfarandet bör det således vara svårt för förvaltaren att med framgång göra gällande att han eller hon inte borde ha känt till att viss egendom eller ett visst avtal existerade, om inte speciella förhållanden kan påvisas.

17 § Fortsätter en hyresvärd att tillhandahålla en lokal enligt ett hyresavtal med gäldenären, ansvarar insolvensboet för hyresvärdens fordran på hyra för nyttjande som sker senare än en månad från beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Om det i lokalen finns föremål som ingår i insolvensboet, ska ett nyttjande enligt första stycket anses föreligga så länge insolvensboet inte har avstått från eller avlägsnat föremålet.

Första stycket i bestämmelsen motsvarar 12 kap. 31 § femte stycket JB och 3 kap. 17 § tredje stycket i FRK:s förslag.

Bestämmelsen har, förutom i anslutning till redogörelserna för nyttillkommen lagstiftning i 10.3.2 och rättspraxis i 10.3.3, ingående kommenterats i avsnitt 10.7.3.8, vartill hänvisas. Abandoneringsmomentet i *andra stycket* har härutöver belysts i kommentaren till 3 kap. 3 § tredje stycket.

³ Se närmare avsnitt 10.3.3.

18 § Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal med gäldenären, ansvarar insolvensboet för arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än två månader efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 18 § KL och 3 kap. 17 § tredje stycket i FRK:s förslag. Den har behandlats i avsnitt 10.7.3.9.

Förslaget innebär i förhållande till 5 kap. 18 § KL att boets vederlagsansvar förlängs med en månad. I övrigt innebär det ingen ändring.

19 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i 11–18 §§ är till nackdel för insolvensboet är utan verkan.

Bestämmelserna om hävningshinder i 11 § och om insolvensboets rätt till inträde i 12 § gäller inte om annat följer av rättsförhållandets art. Dessa bestämmelser gäller inte heller för anställningsavtal.

Bestämmelsens första stycke motsvarar 2 kap. 20 § fjärde stycket och 3 kap. 18 § KL i FRK:s förslag. Det har berörts i avsnitt 10.7.3.10. Andra stycket motsvaras av 3 kap. 12 § tredje stycket i FRK:s förslag och har nämnts avsnitt 10.7.3.1.

Första stycket innebär att samtliga regler i 3 kap. 11–18 § är tvingande till insolvensboets förmån. Detsamma gäller för det kvittningsskydd vid inträde som föreslås i 5 kap. 15 § första stycket.

Hänvisningen till "rättsförhållandets art" i andra stycket är samma reservation som finns i den danska konkurslagen och norska dekningsloven. Det avgörande är inte om avtalet är överlåtbart. Det kan finnas skäl att ge insolvensboet en ensidig inträdesrätt, även om inträdet får effekt endast under förfarandet och insolvensboet är beroende av motpartens samtycke för att avtalet ska kunna överlåtas på den som eventuellt förvärvar tillgångarna i gäldenärens rörelse. Insolvensboets inträdesrätt motiveras delvis redan av att insolvensboet kan behöva utnyttja avtalet under förfarandet.

Av betydelse för om rättsförhållandets art påkallar ett undantag från insolvensboets inträdesrätt enligt 12 § och från hävningshindret enligt 11 §, är främst i vad mån det kan antas ha varit en avgörande förutsättning för avtalet att gäldenären själv skulle utföra sina prestationer eller leda verksamheten. Bedömningen ska göras med beaktande av vilken typ av avtal det är fråga om men också med beaktande av hur gäldenärens plikter har utformats i det

enskilda avtalet. Om gäldenären där ålagts personlig prestationsplikt, är det normalt tillräckligt för att inträde ska vara uteslutet. Viss vikt kan också fästas vid om en väsentlig plikt på gäldenärens sida avser arbete på lång sikt, något som ett insolvensbo kan förmodas ägna mindre uppmärksamhet åt.

Bedömningen sammanfaller i någon mån med en bedömning av om det föreligger sådant anteciperat kontraktsbrott på insolvensboets sida att motparten hade varit berättigad att häva avtalet om inträde hade skett. Genom hänvisningen till rättsförhållandets art kan inträde i vissa fall uteslutas utan att man behöver gå in på insolvensboets möjlighet i det enskilda fallet att prestera kontraktsenligt. Det bör också beaktas att reglerna om anteciperat kontraktsbrott sätter ribban mycket högt, eftersom hävning av denna anledning kräver att det ska stå klart att ett hävningsgrundande kontraktsbrott kommer att inträffa (jfr. 62 § köplagen).

Särdragen i de avtalstyper där det finns särskild lagstiftning som utesluter inträdesrätt för boet kan beaktas vid bedömningen.

Jag övergår nu till att kommentera vad rättsförhållandets art kan innebära i vissa särskilda fall.⁴

Konsultuppdrag, arkitektuppdrag och liknande, där gäldenärens person kan förmodas ha spelat en viss roll för uppdraget, kan inte övertas av insolvensboet.

Enligt gällande branschvillkor för entreprenad (AB 04) kan ett konkursbo inträda i gäldenärens ställe som både beställare och entreprenör, men konkursboet är skyldigt att ställa säkerhet för konkursboets framtida prestationer oavsett om motparten står i begrepp att prestera i förskott. Ett konkursbo får enligt 63 § köplagen inträda i ett avtal, där gäldenären ska tillverka och leverera specialvaror. Detta utgör ett argument för att ett insolvensbo ska ha rätt att inträda även i en entreprenörs plikter. Emellertid får det antas att lagstiftaren i köplagen varit angelägen om en enhetlig reglering och att stor hänsyn då tagits till att säljarens person har liten betydelse vid de flesta köpavtal. Vid entreprenad har entreprenörens person ofta betydelse, och vid större entreprenader, där mycket återstår att utföra, får boet normalt stora svårigheter att självt slutföra entreprenaden. Samtidigt har boet ofta ett intresse av att nå en uppgörelse om ansvarsfrihet för fel mot en rabatt på entreprenadsumman, inte minst därför att ansvarstiden är längre än vid köp vilket hindrar en definitiv slututdelning dessförinnan (se 5 kap.

⁴ En generell hänvisning kan här göras till Möller, Konkurs och kontrakt, 1988, s. 246 ff.

15 § andra stycket KL). Detta leder till att boet och motparten under alla förhållanden kommer att sträva efter en frivillig uppgörelse. En inträdesrätt på de villkor som framgår av AB 04 är svår att utnyttja för boet, eftersom boet på en gång och utan att ha mottagit prestationer från motparten ska ställa säkerhet. Såvida inte det arbete som återstår att utföra på entreprenaden är av enkel och kortvarig beskaffenhet, bör rättsförhållandets art därför anses påkalla att inträdesrätt är utesluten för entreprenörens insolvensbo.

Ett konkursbo har enligt 12 kap. 31 § JB rätt att inträda i ett lokalhyresavtal, fastän hyresgästen har en vårdplikt. Skiftet i företagsledningen har inte ansetts vara tillräckligt betydelsefullt för att väga upp konkursboets stora behov av att kunna behålla sina affärs- och produktionslokaler under konkursen. Man bör här jämföra med 12 kap. 36 § JB, som ger lokalhyresgästen själv rätt att överlåta hyresrätten i samband med rörelsen, om hyresvärden inte har befogad anledning att motsätta sig överlåtelsen. Lokalhyresavtal bör således inte undantas från insolvensboets inträdesrätt.

Vid förlagsavtal har det diskuterats om författaren har rätt att häva därför att förlaget gått i konkurs. Frågan är inte reglerad i upphovsrättslagen. I dess 28 § föreskrivs emellertid att, om förlagsrätten ingår i en rörelse, rätten får överlåtas tillsammans med rörelsen. Detta talar för att utgångspunkten bör vara att insolvensboet får inträda i ett förlagsavtal. Är gäldenärens personliga insatser av vikt, kan bedömningen dock bli en annan (jfr. NOU 1972:20 s. 327).

Även ett patent- eller varumärkeslicensavtal är ett slags nyttjanderättsavtal. Här kan tillverkningskvaliteten ha stor betydelse för licensgivarens egen försäljning. Även marknadsföring och hemlighållandet av produktionsmetoder kan vara viktiga plikter för licensstagaren. Förhållandena kan emellertid skilja sig avsevärt mellan olika licensavtal. Licensavtalets art bör därför inte motivera ett generellt undantag. Utgångspunkten bör alltså vara att insolvensboet har inträdesrätt.

Leasetagarens insolvensbo bör ha rätt att inträda i finansiella leasingavtal, liksom konkursboet enligt 63 § köplagen har rätt att inträda i avbetalningsköp. Vid operationell leasing (rena nyttjanderättsavtal) kan gäldenärens person dock ibland tänkas ha sådan betydelse att inträdesrätt är utesluten.

7 kap. Förvaltning och tillsyn

Kapitlet har delats upp i två avdelningar, nämligen dels förvaltning genom förvaltare (1–30 §§), dels förvaltning genom gäldenären (31–52 §§).

I den nya avdelningen av sjunde kapitlet (31–52 §§) ges bestämmelser om egenförvaltningens innebörd och upphörande, om rekonstruktören samt dennes uppdrag och rättigheter, om gäldenärens skyldigheter samt om rekonstruktörens samtycke till vissa rättshandlingar. Den innehåller också ett förtydligande av hur de allmänna reglerna om gäldenärens processer och avtal ska hanteras vid egenförvaltning, om rekonstruktörens talerätt vid återvinning och vinståterbäring samt motsvarande klargörande reglering för fall där det undantagsvis blir fråga om realisation, nedläggning eller utdelning under egenförvaltningen. Slutligen innehåller den andra avdelningen av 7 kap. bestämmelser om rekonstruktörens ersättning.

Förvaltning genom insolvensförvaltare (förvaltarlett förfarande)

Insolvensförvaltare

1 § *En insolvensförvaltare ska ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver, ha borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.*

Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet under insolvensförfarandet får inte vara förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans eller hennes opartiskhet kan rubbas.

Förvaltaren ska omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om omständigheter som kan medföra jäv för henne eller honom.

Bestämmelsen har en motsvarighet i 7 kap. 1 § KL och 2 kap. 11 § FRekL. Ett krav på att förvaltaren ska ha borgenärernas förtroende har förts in. Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.7.

Genom att kravet att förvaltaren ska ha borgenärernas förtroende har förts in i bestämmelsen återställs rättsläget till det som gällde före år 1989 och görs kvalifikationskraven formellt identiska för förvaltare och rekonstruktörer.

Av 7 kap 41 § framgår att bestämmelsen även gäller för en rekonstruktör vid egenförvaltning.

Kraven på en förvaltare och en rekonstruktör kan antas skilja sig åt, framför allt beroende på vilken inriktning insolvensförfarandet tar. Det kan antas att en förvaltare eller rekonstruktör som har för avsikt att presentera respektive medverka till att en rekonstruktionsplan framtas, kan behöva ha en något annorlunda kompetens än en förvaltare som har att handha en avveckling av gäldenärens verksamhet. Det kan däremot heller inte bortses från att det i vissa ärenden kan behövas specifik branschkunskap. Det har av denna anledning inte ansetts nödvändigt att i detalj specificera vilken kompetens en förvaltare eller en rekonstruktör bör ha. Det bör i varje enskilt fall avgöras om huruvida den enskilde förvaltaren eller rekonstruktören är lämplig.

Av 39 § första stycket framgår att den person som varit förordnad som rekonstruktör som huvudregel ska utses till förvaltare för det fall en egenförvaltning konverteras till ett förvaltarlett förfarande. Detta kan sägas innebära en förändring i förhållande till praxis, genom vilken en person som varit förordnad som rekonstruktör i gäldenärens företagsrekonstruktion i princip har betraktats som jävig att förordnas som förvaltare i en efterföljande konkurs.

Att den tidigare rekonstruktören kan komma att förordnas som förvaltare för det fall en inledd egenförvaltning konverteras till förvaltarlett förfarande skulle kunna antas medföra att kvalifikationskraven för en rekonstruktör skärps upp i förhållande till vad som gäller i lagen om företagsrekonstruktion. Avsikten måste emellertid vara att en egenförvaltning inleds med ambitionen att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord ska kunna fastställas och inte med brasklappen att egenförvaltningen sedermera ska konverteras till ett förvaltarlett förfarande. Kvalifikationskraven för den som ska förordnas, antingen som förvaltare i ett förvaltarlett förfarande eller som rekonstruktör i en egenförvaltning, måste därför bedömas utifrån de föreliggande omständigheterna i det enskilda fallet och inte vad som möjligen kan komma att inträffa senare under förfarandet.

Bestämmelsen i *andra* stycket om jäv har direkt överförts från bestämmelsen i 7 kap. 1 § tredje stycket KL.

Bestämmelsen i 7 kap. 1 § andra stycket KL har inte getts någon motsvarighet i insolvenslagen. Detta innebär att förbudet för en person som är anställd vid Kronofogdemyndigheten att förordnas som förvaltare har tagits bort. Avsikten är emellertid inte att öppna upp för förordnanden av sådana personer. Detsamma kan för övrigt sägas gälla för anställda vid domstol. Mot bakgrund av den roll som TSM har rörande tillsynen i konkursärenden måste det betraktas

som olämpligt att en sådan person förordnas som förvaltare eller rekonstruktör i ett insolvensförfarande. Det får anses ligga i det allmänna lämplighetskravet att sådana förordnanden inte görs. Regleringen i 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning kan vidare antas lägga hinder i vägen för att en anställd vid Kronofogdemyndigheten eller vid en domstol förordnas som förvaltare eller rekonstruktör. Det har av detta skäl ansetts obehövt att överföra den tidigare gällande bestämmelsen.

8 § Det åligger förvaltaren att ta till vara borgenärernas gemensamma intresse och vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb handläggning av insolvensförfarandet.

Bestämmelsen motsvaras av 7 kap. 8 § KL. Dock har denna paragrafs andra stycke flyttats till 1 kap. 2 §. Bestämmelsen kommenteras i avsnitt 8.8.1.

9 § Förvaltaren ska inom två veckor från beslutet om att inleda insolvensförfarandet underrätta samtliga kända borgenärer om beslutet genom översändande av domstolens kungörelse och samtidigt lämna den information som förvaltaren bedömer vara av intresse för borgenärerna.

Förvaltaren är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän, gäldenären eller tillsynsmyndigheten.

Förvaltaren är dock inte skyldig att lämna borgenärer, granskningsmän eller gäldenärer upplysningar om en anmälan enligt 16 § innan han eller hon avger slutredovisning.

Första stycket har en motsvarighet i 2 kap. 13 § FReKL, medan *andra och tredje styckena* motsvaras av 7 kap. 9 § KL. Paragrafen har kommenterats i avsnitt 8.19.

Bestämmelsen i första stycket innebär att en förvaltare åläggs skyldighet att underrätta borgenärerna om beslutet att inleda insolvensförfarandet och har föranletts av svårigheten för borgenärerna att bevaka kungörelsen om inledandebeslutet. Mot bakgrund av den betydelse som borgenärernas intresse har getts i det samlade insolvensförfarandet, har förvaltarens underrättelseskyldighet därför kommit att motsvara den skyldighet som gäller en rekonstruktör enligt lagen om företagsrekonstruktion.

Förutom underrättelsen om beslutet att inleda insolvensförfarandet har förvaltaren ålagts att lämna övrig information som förvaltaren bedömer vara av intresse för borgenärerna. Vad sådana uppgifter är skiljer sig från ärende till ärende. Är insolvensförfarandet av enklare beskaffenhet är det inte uteslutet att någon ytterligare information inte alls lämnas av förvaltaren. I andra förfaranden kan det vara aktuellt att lämna information om gäldenärens verksamhet, anställningsförhållanden i rörelsen, framtidsutsikter för den bransch som gäldenären verkar i, planering för insolvensförfarandets bedrivande och dylikt. Någon begränsning i detta avseende bör inte göras, utan det ankommer på förvaltaren i varje enskilt fall att själv bedöma vilken information – om någon – som bör lämnas.

Förvaltning genom gäldenären (egenförvaltning)

Vad egenförvaltning innebär

31 § Om rätten beslutar att insolvensförfarandet ska inledas under egenförvaltning, får gäldenären i samråd med en eller flera rekonstruktörer själv förvalta och råda över sina tillgångar under förfarandet med de inskränkningar som följer av 44, 45 och 48–50 §§.

Bestämmelsen är ny och har kommenteras i avsnitt 6.2.

Den andra avdelningen av 7 kap. inleds med en allmän presentation av rättsfiguren egenförvaltning (jfr. definitionen i 1 kap. 3 och 6 §§). Formuleringen ”förvalta och råda över sina tillgångar” markerar att den allmänna regeln om gäldenärens rådighetsförlust i 3 kap. 1 § inte ska tillämpas. Den ersätts av de punktvisa inskränkningar i gäldenärens rådighet som framgår av 44, 45 och 48–50 §§.

Av kommentaren till 1 kap. 3 § framgår vilka bestämmelser som är gemensamma för det förvaltarledda förfarandet och egenförvaltningen. Av denna reglering framgår också att det förvaltarledda förfarandet ska ses som huvudregeln när det gäller insolvensförfarande. Lagens bestämmelser för det förvaltarledda förfarandet är tillämpliga även beträffande egenförvaltning med vissa undantag.

I paragrafen understryks ett av grunddragen för egenförvaltningen, nämligen att gäldenären har bibehållen rådighet över sin egendom men att denna rådighet inte är oinskränkt. Gäldenären måste iaktta de inskränkningar i sin rådighet som anges i 44–45 §§

och 48–50 §§, nämligen att inhämta rekonstruktörens samtycke till vissa åtgärder.

Förfarandeansökan med begäran om egenförvaltning

32 § *En begäran om egenförvaltning ska göras i gäldenärens ansökan om att inleda insolvensförfarandet. Ansökan ska i sådana fall innehålla*

- 1. en rekonstruktionsplan som uppfyller kraven i 12 kap. 5 och 6 §§ eller ett separat ackordsförslag enligt 12 kap. 7 §, och*
- 2. ett förslag till rekonstruktör och behövliga uppgifter om dennes lämplighet för uppdraget.*

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 8.3.2.

En ansökan om egenförvaltning ska, förutom de uppgifter som anges i 2 kap. 3 § och som således gäller även vid egenförvaltning, åtföljas av antingen en rekonstruktionsplan med det innehåll som anges i 12 kap. 4–6 §§ eller ett separat ackordsförslag med det innehåll som anges i 12 kap. 6 §.

Hänvisningen till bestämmelserna i 12 kap. bör tolkas som att kravet på innehåll är absolut såväl för rekonstruktionsplanen som för det separata ackordsförslaget. Det innehåll som definieras i 12 kap. ska således alltid finnas med i en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag vid tidpunkten för ansökan. Det ligger dock i sakens natur att innehållet i en rekonstruktionsplan inte alltid kan vara definitivt vid tidpunkten för ansökan. Även om delar av arbetet med rekonstruktionen bör vara utförda redan vid tidpunkten för ansökan, exempelvis genom förhandlingar med borgenärer och finansiärer, får det antas att sådana förhandlingar kan komma att fortsätta även efter det att ansökan har getts in och därefter föranleda vissa förändringar i rekonstruktionsplanen. Av denna anledning har inte uppställts krav på en *definitiv* rekonstruktionsplan redan vid ansökningstillfället. Även om detta får anses önskvärt och eftersträvaisvärt framstår det som orealistiskt att det skulle gå att genomföra i samtliga rekonstruktionsärenden. Förslaget innebär i stället att en plan med vissa, i 12 kap. angivna, beståndsdelar ska ges in tillsammans med ansökan om inledande av insolvensförfarande under egenförvaltning.

Av 36 § framgår därefter att gäldenären, i samband med att han ger in sin ansökan, antingen kan begära att rätten ska sätta ut

tidpunkt för borgenärssammanträde för omröstning om rekonstruktionsplanen, eller avvakta ytterligare någon tid med en sådan begäran och under denna tid fortsätta sina förhandlingar med borgenärerna och eventuella finansiärer. Den rekonstruktionsplan som ges in i samband med ansökan kan således förändras i stort sett fritt under tiden fram till dess att gäldenären begär att tidpunkt för borgenärssammanträde ska bestämmas (jfr. 12 kap. 21 § om hur en rekonstruktionsplan får ändras efter det att den tagits upp av rätten och tid för borgenärssammanträde har beslutats). Den förordnade rekonstruktören har under tiden att tillse att syftet med insolvensförfarandet inte äventyras (jfr. 43 §) och att förutsättningarna för egenförvaltning alltså är uppfyllda. Detta innebär bl.a. att det finns anledning anta att en rekonstruktionsplan (eller ett separat ackord) kommer att fastställas av rätten. Denna bestämmelse kan indirekt sägas utgöra en begränsning i gäldenärens möjligheter att ändra i den ingivna rekonstruktionsplanen. Skulle ändringarna vara sådana att det framstår som uppenbart att rekonstruktionsplanen inte kommer att antas av borgenärerna, är inte förutsättningarna för egenförvaltning längre uppfyllda och rekonstruktören har att anmäla frågan om konvertering till rätten.

Motsvarande möjlighet att förändra ett ingivet förslag finns inte för det separata ackordet. Ett insolvensförfarande som endast innehåller ett separat ackordsförslag ska hanteras skyndsamt och därav följer att förslaget ska vara färdigförhandlat när det ges in till rätten. Av 36 § följer också att rätten, när gäldenärens ansökan innehåller ett sådant ackordsförslag, ska sätta ut tidpunkt för borgenärssammanträde.

Kravet på att gäldenären bifogar en rekonstruktionsplan till ansökan om egenförvaltning innebär i princip att gäldenären innan ansökan görs bör ha tagit kontakt med en person som har utsikter att bli utsedd till rekonstruktör. Det har i lagtexten inte uppställts några formella krav på vem som faktiskt ska upprätta rekonstruktionsplanen. I praktiken torde det redan i dag vara vanligt att en ansökan om företagsrekonstruktion undertecknas både av gäldenären och den tilltänkte rekonstruktören. Det torde också ligga i den blivande rekonstruktörens intresse att lägga ner arbete på ansökan och rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget. Det arbete som rekonstruktören gör innan han eller hon har blivit förordnad ankommer det på gäldenären att ersätta, på samma sätt som arbete som utförs efter ett förordnande. Frågor om arvode till rekonstruktör

för arbete som utförs före och under egenförvaltningen, samt arvodesfrågor i samband med konvertering regleras i 51–52 §§.

Ansökan ska enligt bestämmelsen även innehålla ett förslag till rekonstruktör jämte behövliga uppgifter om dennes lämplighet för uppdraget. Bestämmelsen kan jämföras med vad som anges för förvaltare i 7 kap. 1 §, där det – helt skilt från förvaltarens lämplighet – talas om dennes insikt och erfarenhet samt borgenärernas förtroende. Av 41 § framgår emellertid att bestämmelsen i 1 § är tillämplig även beträffande en rekonstruktör. Som framgått ovan innebär regleringen att kvalifikationskraven för förvaltare och rekonstruktörer är identiska.

33 § Gäldenärens ansökan om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning ska avvisas, om den inte innehåller de uppgifter som krävs enligt 32 § och gäldenären inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

Bestämmelsen har en motsvarighet i 2 kap. 5 § FReKL och i 2 kap. 5 § KL och har kommenterats i avsnitt 8.3.3.2.

I likhet med vad som gäller för det förvaltarledda förfarandet sker en prövning på formell grund av om ansökan uppfyller det innehållsmässiga kravet som anges i 32 §, innan den materiella prövningen jämlikt 34 § görs.

Genom bestämmelsen understryks ytterligare den omständigheten att samtliga beståndsdelar i rekonstruktionsplanen ska vara bifogade även om denna till följd av regleringen i 37 § i vissa fall endast är att betrakta som preliminär.

Utöver de formella kraven på ansökan enligt 33 § gäller de allmänna krav som anges i 2 kap. rörande ansökan om inledande av insolvensförfarande. Ansökan kan således komma att avvisas på formell grund såväl med stöd av bestämmelserna i 2 kap. 1 § och 5 § som av 7 kap. 33 §.

Förutsättningar för ett beslut om egenförvaltning

34 § Ett beslut om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning förutsätter att

- 1. gäldenären är illikvid eller insolvent, och*

2. *det finns anledning anta att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord efter omröstning vid ett borgenärssammanträde kommer att fastställas av rätten.*

Insolvensförfarandet ska inte inledas under egenförvaltning, om det finns anledning att anta att det huvudsakliga syftet med gäldenärens begäran är att hindra borgenärerna från att genomdriva sina rättigheter eller att fördröja en på sikt oundviklig realisation av gäldenärens tillgångar.

Vad som i 2 kap. 7 och 14 §§ föreskrivs om gäldenärens uppgift att han är insolvent tillämpas även då gäldenären vid begäran om egenförvaltning uppger att han är illikvid.

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 2 kap. 6 § FReKL och har kommenterats i avsnitten 6.2 och 8.3.4.

I paragrafen slås inledningsgrunden för egenförvaltning återigen fast och betonas att en förutsättning för att bifalla ett yrkande om egenförvaltning är att det finns anledning anta att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord kommer att kunna fastställas. Detta innebär att en viss materiell prövning av rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget måste göras av rätten i samband med prövningen av ansökan. Uppfyller rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget inte vissa, i 12 kap. angivna förutsättningar, ska ansökan avvisas redan på denna grund (jfr. 32 §). Framstår uppgifterna i rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget emellertid som realistiska eller får rätten på något sätt indikationer att borgenärerna inte kommer att ställa sig bakom rekonstruktionsplanen respektive ackordsförslaget, ska ansökan om egenförvaltning ogillas.

Insolvensförfarandet ska inte inledas om det kan misstänkas att gäldenärens avsikt med ansökan endast är att fördröja en realisering av sina tillgångar. Bestämmelsen är ett uttryck för grundprincipen att borgenärernas intressen ska vara styrande för insolvensförfarandet.

Tredje stycket innebär att samma bevisregler rörande gäldenärens påstående om insolvens ska tillämpas när det gäller hans påstående om illikviditet.

35 § *Om förutsättningarna för ett beslut om egenförvaltning inte är uppfyllda ska gäldenärens ansökan om att inleda insolvensförfarandet ogillas, om inte gäldenären begär att ett förvaltarlett förfarande ska inledas.*

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i 8.3.7.

Det får antas att en gäldenär som begär egenförvaltning i de flesta fall endast är intresserad av att bli föremål för ett insolvensförfarande med denna förvaltningsform. Eftersom egenförvaltning utgör en påbyggnad på det allmänna insolvensförfarande som det förvaltarledda förfarandet utgör, kan det emellertid tänkas förekomma situationer där gäldenären uttryckligen begär att ett sådant insolvensförfarande ska inledas för det fall förutsättningar för egenförvaltning inte bedöms föreligga. Ska egenförvaltning i ett sådant fall inte inledas, öppnas istället ett förvaltarlett förfarande beträffande gäldenären, och de åtgärder som angetts i 2 kap. 24 § vidtas. Detta förutsätter givetvis att de allmänna förutsättningarna för inledande av insolvensförfarande är uppfyllda, dvs. att gäldenären kan konstateras vara insolvent.

Åtgärder vid beslut om egenförvaltning m.m.

36 § När ett beslut om att inleda ett insolvensförfarande under egenförvaltning meddelas ska rätten samtidigt utse rekonstruktör.

Om gäldenären begär det eller ansökan innehåller ett separat ackordsförslag ska rätten också bestämma tid för ett borgenärssammanträde inför rätten för röstning om rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget. Till sammanträdet ska rätten kalla gäldenären, rekonstruktören, borgenärerna och övriga intressenter vars rättigheter föreslås bli försämrade i en rekonstruktionsplan. Sammanträdet ska hållas tidigast tre och senast fem veckor efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Bestämmelsen har en motsvarighet i 2 kap. 10 § och 3 kap. 13 § FRekL samt i 2 kap. 24 § KL och har kommenterats i avsnitt 8.3.8.2.

Paragrafen behandlar de åtgärder – förutom kungörelse vilket regleras i 40 § – som ska vidtas i samband med att rätten bifaller en ansökan om egenförvaltning. Bestämmelsen korresponderar med bestämmelsen i 2 kap. 24 § som rör det förvaltarledda förfarandet.

En nyhet i den praktiska hanteringen under en egenförvaltning i förhållande till vad som gäller vid företagsrekonstruktion framgår av *andra stycket*, nämligen att rätten i samband med beslutet att inleda insolvensförfarandet ska besluta om tid för borgenärssammanträde, vid vilket rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget ska bli föremål för omröstning av borgenärerna. Detta gäller

emellertid endast om gäldenären begär det och om hans ansökan inte innehåller ett separat ackordsförslag. I det senare fallet ska tid för borgenärssammanträde alltid sättas ut i samband med beslutet att inleda insolvensförfarande under egenförvaltning. Det bör observeras att detta borgenärssammanträde närmast motsvaras av borgenärssammanträde för omröstning av ackordsförslag enligt 3 kap. 17 § FRekL. Någon motsvarighet till det borgenärssammanträde som enligt 2 kap. 10 § FRekL ska hållas inom tre veckor från beslutet att inleda företagsrekonstruktion har inte föreslagits för det samlade insolvensförfarandet.

Att det i bestämmelsen talas om att gäldenären ska begära att rätten ska bestämma tid för borgenärssammanträde understryker vad som tidigare berördes i kommentaren till 32 §, nämligen att gäldenären har möjlighet att komplettera den rekonstruktionsplan som enligt nämnda lagrum ska bifogas ansökan om insolvensförfarande under egenförvaltning. Rätten att ändra i denna plan är i princip absolut, så länge syftet med insolvensförfarandet (jfr. 1 kap. 2 § IL) är uppfyllt. Skulle så inte vara fallet har den förordnade rekonstruktören en skyldighet att anmäla att egenförvaltningen bör konverteras till ett förvaltarlett förfarande (38 §). Detta får anses skydda borgenärerna mot missbruk, även om kravet på en definitiv rekonstruktionsplan inte uppställs i lagen. Ytterligare en omständighet som får antas avhålla oseriösa gäldenärer som huvudsakligen är intresserade av att få ett skydd mot borgenärerna och inte nödvändigtvis att rekonstruera verksamheten eller sig själva, är att en inledd egenförvaltning i huvudfallet konverteras till ett förvaltarlett förfarande, om det inte avslutas med en antagen rekonstruktionsplan (jfr. 38–39 §§). Det bör noteras att denna rätt att ändra i den ingivna handlingen alltså inte föreligger när det gäller ett ingivet separat ackordsförslag. Dock kan även ett insolvensförfarande under egenförvaltning där gäldenären har gett in ett separat ackordsförslag konverteras till ett förvaltarlett förfarande, om förutsättningarna för egenförvaltning inte längre anses uppfyllda.

Den omständigheten att en rekonstruktionsplan som inges enligt detta lagrum kan vara preliminär innebär emellertid inte att de krav som anges i 12 kap. 4–6 §§ inte gäller. De delar av planen som där anges ska således vara bifogade. Detsamma gäller kravet på redovisningen av borgenärernas inställning. Rätten måste vid prövningen kunna göra bedömningen att det finns anledning anta att en rekonstruktionsplan kommer att kunna antas beträffande gäldenären.

De parter som ska kallas till borgenärssammanträdet är – förutom gäldenären, borgenärerna och rekonstruktören – även intressenter vars rättigheter föreslås försämrade i en rekonstruktionsplan. Exempel på sådana intressenter kan typiskt sett vara aktieägare, om rekonstruktionsplanen innehåller förslag till förändringar i ägandet av gäldenärsföretaget.

Tidsramen som gäller för borgenärssammanträdet är mellan tre och fem veckor från dagen för inledandet av insolvensförfarandet. Härigenom markeras att det är fråga om ett skyndsamt förfarande. Den angivna tidsintervallen gäller emellertid endast om den rekonstruktionsplan som getts in tillsammans med ansökan om insolvensförfarande är definitiv. Detta markeras genom att gäldenären samtidigt med ingivandet begär att sammanträde ska hållas, eller om ansökan avser ett separat ackordsförslag. I 37 § regleras den bortre gräns inom vilken ett borgenärssammanträde måste hållas.

37 § Gäldenären har även senare rätt att få till stånd ett borgenärssammanträde inför rätten för omröstning om en rekonstruktionsplan, om han begär det inom två månader från beslutet om att inleda insolvensförfarandet. Vad som sägs i 36 § andra stycket ska då tillämpas.

Om det föreligger särskilda skäl för anstånd kan rätten förlänga tiden enligt första stycket med ytterligare två månader, om gäldenären begär det innan den ursprungliga tiden har löpt ut. Föreligger synnerliga skäl kan rätten under motsvarande förutsättning förlänga tiden med ytterligare två månader.

Första stycket är nytt och kommenteras i avsnitt 8.3.8.2.

I bestämmelsen anges den bortre tidsgräns som gäller för en gäldenärs begäran till rätten att ett borgenärssammanträde för omröstning om en ingiven rekonstruktionsplan ska hållas. Bestämmelsen innebär att en gäldenär, som inte ingett en definitiv rekonstruktionsplan tillsammans med sin ansökan om inledande av insolvensförfarande, har två månader på sig att göra detta. Bestämmelsen bör läsas tillsammans med 38 §, av vilken framgår att egenförvaltningen ska konverteras till förvaltarlett förfarande om tidsgränsen inte hålls av gäldenären.

När gäldenären har anmält till rätten att han önskar att rätten sätter ut en tidpunkt för sammanträde, ska sådant sammanträde hållas inom den tid som anges i 36 § andra stycket. Tvåmånadersfristen avser således enbart *begäran* om att sammanträde ska hållas. Det har inte ansetts rimligt att omständigheter som har att göra

med domstolarnas arbetsbelastning ska kunna medföra konvertering av egenförvaltningen enligt 38 § 1.

Andra stycket har sin motsvarighet i 4 kap. 8 § FRekL och innebär en möjlighet till förlängning av den tid som gäldenären har till förfogande för att färdigställa sin rekonstruktionsplan och begära att borgenärssammanträde ska hållas. I förhållande till gällande rätt – i vilken frågan om förlängning dessutom avser själva företagsrekonstruktionen som sådan och inte är kopplad till ingivandet av ett visst dokument – har den sammanlagda tiden halverats. Avsikten med detta är att ytterligare poängtera dels vikten av att förfarandet sker skyndsamt, dels att endast väl förberedda och förarbetade ansökningar bör kunna föranleda beslut om egenförvaltning. Har gäldenären uppfyllt dessa krav bör det vara tillfyllest med sex månader för att färdigställa rekonstruktionsplanen.

Konvertering från egenförvaltning till förvaltarlett förfarande

38 § *Rätten ska besluta att egenförvaltningen ska upphöra, om*

- 1. gäldenären inte inom föreskriven tid begär att rätten bestämmer tid för ett borgenärssammanträde för röstning om en rekonstruktionsplan,*
- 2. ett separat ackordsförslag inte blir antaget vid borgenärssammanträde eller vägras fastställelse av rätten,*
- 3. gäldenären begär det, eller*
- 4. rekonstruktören eller en borgenär begär det och*
 - a) det saknas anledning att anta att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord kommer att fastställas av rätten,*
 - b) det finns anledning att anta att borgenärernas rätt äventyras, eller*
 - c) det i annat fall finns särskilda skäl för att egenförvaltningen bör upphöra.*

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.15.

I den aktuella bestämmelsen anges under vilka förutsättningar egenförvaltningen ska upphöra i förtid.

Upphörandegrunderna har utformats med 4 kap. 7 § FRekL och motsvarande tyska och finska regler som förebild. Beaktas bör att egenförvaltningens upphörande inte nödvändigtvis betyder att försöken att nå en rekonstruktions- eller ackordslösning har fallit, utan bara att gäldenärens egendom omhändertas i ett insolvensbo på det sätt som anges i 1 kap. 3 § tredje stycket och företräds av en

förvaltare. De närmare effekterna av ett sådant beslut anges i 39 §. Om rätten exempelvis har kallat till sammanträde för prövning av rekonstruktionsplanen eller ett ackordsförslag, och rekonstruktören yttrat sig positivt om förslaget, kan således tänkas att förfarandet fullföljs med röstning om ackordsförslaget eller rekonstruktionsplanen.

Den *första* punkten anger att egenförvaltningen ska upphöra om gäldenären inte iakttar den tid som anges i 37 § för begäran av tid för borgenärssammanträde. Möjligheten att i ett sådant fall konvertera egenförvaltningen till förvaltarlett förfarande har ansetts vara en garanti mot missbruk av möjligheten till egenförvaltning.

I den *andra* punkten slås fast att en gäldenär som misslyckas med att få ett separat ackordsförslag antaget av borgenärerna blir föremål för ett förvaltarlett förfarande. Härigenom betonas återigen nödvändigheten av ett väl underbyggt och förarbetat ackordsförslag innan ansökan om inledande av insolvensförfarande görs till rätten.

Den *tredje* punkten har sin motsvarighet i 4 kap. 7 § FRekL. Den särskilda förvaltningsform som egenförvaltning utgör får anses helt avhängig av gäldenärens medverkan. Vill han inte längre genomföra insolvensförfarandet på detta sätt finns inte förutsättningar för egenförvaltning.

Även *fjärde* punkten har sin motsvarighet i 4 kap. 7 § FRekL. Genom denna ges rekonstruktören och borgenärerna möjlighet att begära att egenförvaltningen ska konverteras till förvaltarlett förfarande. En viktig omständighet som kan åberopas för konvertering är att det inte finns utsikter för gäldenären att lyckas få sin rekonstruktionsplan antagen av borgenärerna och fastställd av rätten. Detta får anses vara en grundläggande förutsättning, dels för att egenförvaltning i ett inledande skede ska beslutas av rätten, dels att insolvensförfarandet ska kunna bedrivas under en sådan förvaltningsform. Det har emellertid i fjärde punkten också öppnats en möjlighet för konvertering i sådana fall då det finns anledning anta att borgenärernas rätt äventyras, eller det av andra särskilda skäl finns skäl att avsluta egenförvaltningen.

39 § Ett beslut enligt 38 § innebär att insolvensförfarandet fortsätter som ett förvaltarlett förfarande. Beslutet ska vid tillämpningen av bestämmelserna i 2 kap. 24 § samt 3, 6–8 och 13 kap. anses som ett beslut att inleda insolvensförfarandet. När beslutet fattas ska rätten

genast utse den tidigare rekonstruktören till förvaltare, om han eller hon inte av särskilda skäl får anses mindre lämplig för uppdraget.

Första stycket gäller inte om gäldenären visar att han är solvent. Rätten ska då besluta om avskrivning av förfarandet.

Finns det sannolika skäl för bifall till en begäran om att egenförvaltningen ska upphöra och för att insolvensförfarandet då ska fortsätta, får rätten förordna om säkerhetsåtgärder enligt 2 kap. 11–13 §§.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 8.14 och 8.15.

I första stycket anges de närmare konsekvenserna av en konvertering enligt 38 §, nämligen att insolvensförfarandet fortsättningsvis bedrivs under en förvaltares rådighet. Andra meningen i första stycket innebär, för de angivna lagrummens del, att man vid tillämpning av bestämmelser som knyter an till ett beslut om att inleda insolvensförfarandet i stället ska knyta an till beslutet om att egenförvaltningen ska upphöra. Det innebär exempelvis

- att tingsrätten när upphörandebeslutet meddelas ska vidta de åtgärder som anges i 2 kap. 24 § första stycket,
- att boet enligt 3 kap. 3 § första stycket omfattar den egendom som gäldenären sakrättsligt ägde när upphörandebeslutet fattades och som tillfaller gäldenären under det förvaltarledda skedet,
- att utmättningsförbud enligt 3 kap. 7 § inträder i stället för exekutionsförbud enligt 7 kap. 46 § när upphörandebeslutet har meddelats,
- att reseförbud enligt 6 kap. 6 § första stycket gäller efter det att upphörandebeslutet har meddelats,
- att tiden för att skicka förvaltarberättelsen enligt 7 kap. 15 § andra stycket ska räknas från upphörandebeslutet,
- att förvaltarens skyldighet att ta hand om redovisningsmedel enligt 7 kap. 24 § förutsätter att gäldenären innehade sådana medel vid upphörandebeslutet,
- att försäljningsförbud enligt 8 kap. 3 § första stycket inträder om gäldenären överklagar upphörandebeslutet, och
- att förvaltarens ska avge slutredovisning enligt 13 kap. 2 § 1 om upphörandebeslutet hävs av högre rätt.

För det fortsatta insolvensförfarandet gäller därvid som huvudregel att den person som varit förordnad som rekonstruktör vid egenförvaltningen ska utses till förvaltare. Skulle denne person ha uppträtt på ett sådant sätt att borgenärerna saknar förtroende för

henne eller honom eller om han eller hon av annat skäl inte uppfyller de allmänna kvalifikationer som anges i 7 kap. 1 §, ska en annan person förordnas som förvaltare. Principen att samma person som varit rekonstruktör kvarblir som förvaltare efter en konvertering av egenförvaltning är en viktig nyhet i det samlade insolvensförfarandet och torde få till effekt dels att insolvensförfarandet inte försinkas av konverteringen, eftersom den person som förordnas som förvaltare har kännedom om gäldenären och dennes ekonomiska förutsättningar, dels att kostnaderna för förvaltaren kan bli lägre i ett sådant fall än om en person som inte har kännedom om gäldenären sedan tidigare förordnas.

En annan konsekvens av konverteringsbeslutet och gäldenärens förlorade rådighet över sin egendom är att gäldenärens egendom därigenom bildar ett insolvensbo, med allt vad detta innebär. I en sådan situation framstår det som önskvärt att någon form av redovisning sker i förhållande till gäldenären och borgenärerna, så att det klart framgår vad som ingår i detta insolvensbo. Har konverteringsbeslutet fattas på grund av att gäldenären saknat möjlighet att driva egenförvaltningen, och ska samma person som varit förordnad som rekonstruktör förordnas som förvaltare, torde detta inte vara något problem.

Av *andra stycket* framgår att konvertering inte ska ske, trots att de i 38 § angivna förutsättningarna föreligger och begäran om konvertering har gjorts, om gäldenären visar att han är solvent. Bestämmelsen har konstruerats med målsättningen att i möjligaste mån undvika missbruk av egenförvaltningsfallen. En gäldenär som ansöker om egenförvaltning bör således vara medveten om risken att hamna i ett förvaltarlett förfarande för det fall egenförvaltningen misslyckas, trots att han kanske har fått sin ansökan bifallen under åberopande av illikviditet. Detta innebär en relativt stor press på gäldenären att uppfylla de krav som anges i 32 §. Det har övervägts om inträdet i ett insolvensförfarande skulle vara ovillkorligt, dvs. att en gäldenär för vilken ett insolvensförfarande har inletts inte skulle kunna ta sig ur insolvensförfarandet på annat sätt än genom att träffa en frivillig uppgörelse med borgenärerna. Mot bakgrund av att egenförvaltning kan inledas på en annan grund (illikviditet) än ett förvaltarlett förfarande (insolvens) framstår det emellertid som orimligt om gäldenären inte skulle kunna undslippa insolvensförfarandet för det fall han kan visa att han är solvent. Presumptionen vid konvertering bör med andra ord vara att insolvensförfarandet ska fortsätta som ett förvaltarlett förfarande.

Tredje stycket anger att säkerhetsåtgärder enligt 2 kap. 11–13 §§ kan komma i fråga i avvaktan på att rätten fattar beslut om konvertering enligt 38 §. Att rätten beslutar om säkerhetsåtgärd enligt nämnda bestämmelser innebär emellertid inte i sig att ett insolvensbo bildas genom beslutet. Detta förutsätter ett beslut om konvertering. Det torde emellertid ligga i sakens natur att ett konverteringsbeslut fattas i mycket nära anslutning till ett beslut om säkerhetsåtgärd, om förutsättningar för ett sådant beslut har funnits föreligga.

Kungörelser och kommunikation

40 § *Beslutet att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning ska kungöras, liksom beslut om förlängning enligt 37 § andra stycket och om upphörande enligt 38 §.*

Innan rätten fattar beslut enligt 37 § andra stycket eller 38 § första stycket 3 och 4 ska gäldenären och rekonstruktören ges tillfälle att yttra sig.

Bestämmelsen reglerar i vilka fall beslut rörande egenförvaltning ska kungöras, nämligen vid inledande, förlängning och upphörande, samt gäldenärens och rekonstruktörens rättigheter att yttra sig inför beslut om konvertering. Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.19.

Kungörande i företagsrekonstruktionsärenden ska enligt 3 kap. 13 § lagen om företagsrekonstruktion ske när rätten fattar beslut om ackordsförhandling. Gäldenärens, rekonstruktörens och borgenärernas rätt att yttra sig i fråga om upphörande av företagsrekonstruktion eller förlängning av detta regleras i 4 kap. 9 § FRekL. Rekonstruktören, som har ett generellt mandat att agera för borgenärernas bästa och att se till att deras intressen tillvaratas, har således övertagit deras kontrollfunktion i fråga om inledande, förlängning och upphörande. Eftersom rekonstruktören – under skadeståndsansvar – har en skyldighet att bevaka bl.a. att gäldenären inte söker förhala förfarandet får borgenärerna anses väl tillgodosedda. Borgenärerna har också enligt 38 § 4 p. rätt att begära att en egenförvaltning ska konverteras till ett förvaltarlett förfarande.

Rekonstruktören och dennes uppdrag

41 § Vad som sägs i 1–6 §§ om förvaltare och entledigande av förvaltare, i 9 § om förvaltares underrättelseskyldighet, i 11 § om förvaltares rätt till sakkunnigt biträde och i 17 kap. 1 § om skadeståndsansvar för förvaltare gäller på motsvarande sätt för rekonstruktören.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 8.8.1.2.

I bestämmelsen uppräknas bestämmelser för förvaltare vilka ”på motsvarande sätt” ska gälla för rekonstruktören. Skrivningen innebär att förvaltarreglerna ska läsas med beaktande av att rekonstruktörens uppdrag i vissa avseenden skiljer sig från förvaltarens uppdrag och därmed kräver en något avvikande bedömning även om de bestämmelser som anges är desamma. Motsvarande teknik används i viss mån i lagen om företagsrekonstruktion men har här drivits längre med anledning av dels rekonstruktörens vidgade rätt och skyldighet att agera för att tillgodose borgenärsintresset, dels det allmänna intresset av att undvika skilda regler för olika handlingsalternativ i samma förfarande.

En rekonstruktör och en förvaltare kan sägas ha delvis olika, men också delvis överlappande, roller. Ett förvaltarlett förfarande kan ta inriktning även mot gäldenärsrekonstruktion, vilket kräver att förvaltaren upprättar en rekonstruktionsplan. Den kompetens som uppdraget kräver torde som tidigare nämnts komma att skilja sig kraftigt åt från fall till fall. Det kan också vara så att en person som förordnas som rekonstruktör i ett insolvensförfarande som bedrivs under egenförvaltning kan komma att bli förordnad som förvaltare för det fall egenförvaltningen konverteras till ett förvaltarlett förfarande. Rollen kan då helt komma att förändras, beroende på vilken inriktning på det förvaltarledda förfarandet som förvaltaren väljer. En rekonstruktörs roll kan – i detta avseende – sägas vara att leda gäldenären mot en rekonstruktion, medan inriktningen under ett förvaltarlett förfarande inte behöver vara lika tydlig för förvaltaren.

Uppräkningen i 41 § innebär att följande regler i insolvenslagen för förvaltare även gäller för en rekonstruktör:

- De allmänt gällande kraven (7 kap. 1 § första stycket).
- Jävsreglerna (7 kap. 1 § andra–fjärde styckena).
- Utseendet, antalet förvaltare, delad förvaltning, tillsynsmyndighetens roll (7 kap. 2–4 §§).
- Entledigande (7 kap. 5 och 6 §§).
- Förvaltarens underrättelseskyldighet (7 kap. 9 §).

- Rätten att anlita sakkunnigt biträde för viss åtgärd (7 kap. 11 §).
- Ansvarsregeln i 17 kap. 1 §.

Däremot har höranderegeln i 7 kap. 10 § IL ingen motsvarighet, som en följd av att varken gäldenärens egenförvaltning eller rekonstruktörens fullgörande av sitt uppdrag görs till föremål för tillsyn.

42 § Rekonstruktören ska undersöka gäldenärens ekonomiska ställning och verksamhet, identifiera de åtgärder som krävs för att komma till rätta med gäldenärens problem samt bistå gäldenären vid utformningen av en rekonstruktionsplan som efter omröstning vid borgenärssammanträde har utsikter att bli fastställd av rätten.

Första stycket gäller inte då gäldenärens ansökan innehåller ett separat ackordsförslag.

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.8.2.2.

Bestämmelsen har sin förebild i 1 kap. 2 § och 2 kap. 12 § FRekL och motsvarande tyska och finska regler. Den är något utförligare än angivna svenska regler men torde i sak ge en rättvisande bild av rekonstruktörens roll enligt FRekL. Nya regler om rekonstruktionsplanen och ackordet finns i lagförslagets tolfte kapitel. Eftersom dessa inte enbart ska gälla vid egenförvaltning utan också vid gäldenärsrekonstruktioner i förvaltarledda förfaranden, har dessa regler inte tagits in i 7 kap.

En av de grundläggande tankarna med egenförvaltning är att ett offentligt förfarande, mot bakgrund av den negativa uppmärksamhet det medför för gäldenären, måste genomföras med synnerlig snabbhet. Ett krav härvidlag är att en ansökan om egenförvaltning åtföljs av väl förberedda och hos borgenärerna förankrade ansökningar (jfr 7 kap. 32 §) och att regelverket understödjer detta. Ska förfarandet kunna ske snabbt, förutsätter det att den person som gäldenären föreslår till rekonstruktör bör vara någon som redan har satt sig in i och utrett gäldenärens ställning och verksamhet, kontaktat finansiärer och övervägt vilka åtgärder som bör vidtas under förfarandet. För att egenförvaltningen ska kunna bedrivas med en sådan hastighet som är avsedd, måste det huvudsakliga rekonstruktionsarbetet vara gjort redan innan ansökan inlämnas.

Av *andra stycket* framgår att kraven på den blivande rekonstruktörens medverkan inte är desamma om ansökan avser ett separat ackordsförslag. Detta bör inte tolkas som ett uttryck för att den blivande rekonstruktören i en sådan situation ska förhålla sig passiv,

utan är snarare avsett att markera att någon rekonstruktionsplan i sådana fall inte behöver bifogas ackordsförslaget. Det finns inte heller samma behov för rekonstruktören att undersöka gäldenärens ekonomiska förhållanden som när en rekonstruktionsplan ska upprättas.

I sammanhanget kan erinras om bestämmelsen i 32 § 2 p och avvisningsgrunden i 33 §. Gäldenären måste således, vid äventyr av avvisning, även när ansökan om inledande av insolvensförfarande under egenförvaltning endast innehåller ett separat ackordsförslag, inkomma med förslag till rekonstruktör samt erforderliga uppgifter om dennes lämplighet.

De allmänna kraven för rekonstruktören gäller även vid separat ackord. Detta innebär exempelvis att rekonstruktören är skyldig att iaktta vad som gäller enligt 43 §.

43 § Rekonstruktören ska bevaka att egenförvaltningen leder till att syftet med insolvensförfarandet uppfylls och inte medför att förfarandet drar ut på tiden eller att borgenärernas rätt på annat sätt äventyras.

Om rekonstruktören anser att en omständighet som avses i 38 § 4 föreligger, ska han eller hon utan dröjsmål begära att rätten beslutar att egenförvaltningen ska upphöra.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 8.8.2.2 och 8.15.

De närmaste svenska motsvarigheterna till bestämmelsen finns för närvarande i 1 kap. 2 § FRekL och 5 § FRekF (förfordningen [1996:783] om företagsrekonstruktion), som anger att rekonstruktören vid fullgörande av sitt uppdrag ska verka för att borgenärernas intressen inte åsidosätts respektive att rekonstruktören ska anmäla till rätten om gäldenären inte fullgör skyldigheterna enligt 2 kap. 14 och 15 §§. Den nya paragrafen innebär en uppgradering av rekonstruktörens skyldighet att bevaka borgenärsintresset (jfr. syftesregeln i 1 kap. 2 §) och en utökad plikt att verka för att utsiktslösa gäldenärsrekonstruktioner snabbt avbryts i borgenärernas intresse. Paragrafen medför att det skapas en stabil rättslig plattform för skadeståndsprocesser mot rekonstruktörer.

Gäldenärens skyldigheter

44 § *Gäldenären är skyldig att under egenförvaltningen lämna rekonstruktören alla upplysningar om sina ekonomiska förhållanden som är av betydelse för rekonstruktionen av gäldenärens verksamhet och för rekonstruktörens uppdrag enligt 41–43 §§.*

Gäldenären ska se till att rekonstruktören vid behov

- 1. bereds tillträde till gäldenärens verksamhetslokaler,*
- 2. får närvara och yttra sig vid möten som hålls av gäldenärens organ, och*
- 3. får tillgång till räkenskapsmaterial och andra handlingar som rör gäldenärens verksamhet.*

Gäldenären ska följa rekonstruktörens anvisningar om hur verksamheten och egenförvaltningen ska bedrivas.

Bestämmelsen motsvarar väsentligen 2 kap. 14 § FRekL men har anpassats till rekonstruktörens uppgraderade skyldigheter och har kommenterats i avsnitt 8.7.2. Bestämmelsen har formulerats som en gäldenärens skyldighet att agera på ett sådant sätt att rekonstruktören har möjlighet att genomföra sitt uppdrag. Detta har särskilt markerats i *första stycket*.

För att ytterligare understryka rekonstruktörens roll och gäldenärens skyldighet att vidta åtgärder för att rekonstruktören ska kunna fullgöra sitt uppdrag, har i *andra stycket* införts en bestämmelse med innebörd att rekonstruktören på olika sätt ska få tillgång till både gäldenärens lokaler och hans egendom och rätt att närvara och yttra sig vid möten och dylikt som kan antas röra verksamheten och rekonstruktionen.

Bestämmelsen gäller såväl vid sådana fall av egenförvaltning där gäldenären inger en rekonstruktionsplan i avsikt att uppnå gäldenärs- eller verksamhetsrekonstruktion, som sådana fall där gäldenären endast inger ett separat ackordsförslag.

Gäldenärens skyldigheter under ett förvaltarlett förfarande regleras i huvudsak i 6 kap. Det kan här erinras att edgångssammanträdet i det samlade insolvensförfarandet har gjorts fakultativt och således endast hålls på begäran av rekonstruktören eller någon borgenär. Detsamma gäller under egenförvaltning. I övrigt hör flera av gäldenärens skyldigheter under ett förvaltarlett förfarande samman med den förlorade rådigheten över egendomen. Det blir således inte aktuellt att låta förbudet för gäldenären under ett förvaltarlett förfarande att bedriva näringsverksamhet omfatta även en gäldenär

under egenförvaltning. Detta skulle omöjliggöra försöken för gäldenären att rekonstruera sig.

Den omständigheten att insolvensförfarandet enbart avser frågan om ett av gäldenären ingivet separat ackordsförslag har ingen betydelse i fråga om gäldenärens skyldigheter enligt denna paragraf. I sådana fall bedrivs insolvensförfarandet under egenförvaltning och rekonstruktören har alltså att iaktta de allmänna skyldigheter som anges i 43 §. Rekonstruktören har vid skadeståndsansvar skyldighet att hålla sig uppdaterad i frågan om insolvensförfarandet bedrivs på ett sådant sätt att borgenärernas intressen inte åsidosätts. Är så inte fallet, ska han eller hon anmäla att insolvensförfarandet bör konverteras till ett förvaltarlett förfarande. I praktiken torde det inte vara något större problem när gäldenären har ingett ett separat ackordsförslag. Förfarandet ska i sådana fall vara skyndsamt och borgenärssammanträde för omröstning sättas ut i samband med att insolvensförfarandet inleds (jfr 36 § andra stycket). Den valda formuleringen understryker emellertid gäldenärens skyldighet att samarbeta med rekonstruktören även i sådana situationer.

Även denna bestämmelse innebär att rekonstruktörens position stärks i syfte att vinna större förtroende för rekonstruktioner av gäldenären. Den nya bestämmelsen bör framför allt kunna få preventiv effekt i det att dess blotta existens kan avhålla vissa gäldenärer från illojalt undanhållande av information, hemliga gynnanden och liknande. När denna typ av ageranden kan konstateras aktualiseras samtidigt rekonstruktörens skyldighet att framställa begäran om konvertering enligt 7 kap. 38 §. Underlåtenhet att uppfylla kraven enligt bestämmelsen har emellertid inte någon automatisk konsekvens för gäldenären eller egenförvaltningen.

45 § *Gäldenären får inte utan rekonstruktörens samtycke*

1. *fullgöra förpliktelser som uppkommit före beslutet om att inleda insolvensförfarandet eller ställa säkerhet för sådana förpliktelser,*
2. *åta sig nya förpliktelser, eller*
3. *överlåta, pantsätta eller upplåta annan rätt till egendom av väsentlig betydelse för gäldenärens verksamhet.*

Åsidosätter gäldenären vad som föreskrivs i första stycket inverkar detta inte på rättshandlingens giltighet.

Bestämmelsen motsvarar 2 kap. 15 § FRekL så som den föreslogs av Förmånsrättskommittén i slutbetänkandet SOU 2001:80. Om

gäldenären rättshandlar utan behövligt samtycke är rättshandlingen således ogiltig om inte motparten var i god tro om gäldenärens bristande behörighet. Även denna skärpning av regelverket rörande rekonstruktion bör öka förtroendet för rekonstruktioner med bibehållen gäldenärsrådighet.

I fråga om motivering till bestämmelsen hänvisas till Förmånsrättskommitténs uttalanden i SOU 2001:80 s. 131 ff.

Exekutiva åtgärder

46 § *Under den tid egenförvaltningen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte äga rum mot gäldenären. Inte heller får beslut om kvarstad eller betalningssäkring meddelas.*

Första stycket hindrar inte att verkställighet sker för

- 1. fordran som avser underhållsbidrag,*
- 2. fordran till vilken sökanden har handpanträtt,*
- 3. egendom till vilken sökanden har äganderätt eller återtaganderätt enligt ett avtal som inte ska fullföljas enligt 49 § 2, och*
- 4. fordringar som enligt 11 kap. 1 § andra stycket 4–6 är massafordringar om insolvensförfarandet enligt 39 § fortsätter som ett förvaltarlett förfarande.*

Bestämmelsen har sin motsvarighet i 3 kap. 7 § KL och 2 kap. 17 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 8.4.5.

Av punkten 4 i *andra stycket* framgår att sådana fordringar som uppkommit under egenförvaltning och som är att betrakta som massafordringar inte omfattas av verkställighetsförbudet om förfarandet konverteras. Detta innebär att sådana fordringar inte blir sämre ställda än fordringar som uppkommer efter ett beslut om konvertering. Bakgrunden till detta är givetvis att borgenärer och andra aktörer inte ska känna tveksamhet inför att interagera med en gäldenär som är föremål för ett insolvensförfarande under egenförvaltning.

47 § *Om det finns särskilda skäl att befara att gäldenären vidtar eller underlåter att vidta en viss åtgärd och därigenom sätter en borgenärs rätt i fara, får rätten på borgenärens begäran besluta om lämplig åtgärd för att säkerställa dennes rätt. Bestämmelserna i 46 § hindrar inte verkställighet av ett sådant beslut.*

Bestämmelsen motsvaras av 2 kap. 18 § FRekL.

Rättegång om en tillgång

48 § *Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om en tillgång som kan tillhöra gäldenären, får gäldenären med rekonstruktorens samtycke bestämma om gäldenären ska vidhålla sin talan. Om gäldenären inte vidhåller sin talan ska han anses ha tappat målet. Om gäldenären vidhåller sin talan ska motpartens anspråk på ersättning för rättegångskostnad, som belöper på tiden efter beslutet om att inleda insolvensförfarandet, anses ha uppkommit under egenförvaltningen.*

Bestämmelsen motsvaras av 3 kap. 9 § KL.

Den angivna bestämmelsen i konkurslagen innebär att om det pågår en rättegång mellan konkursgäldenären och annan om egendom som hör till boet får boet överta gäldenärens talan. Detta gäller oavsett gäldenärens partsställning, dvs. oavsett om han är kalande eller svarande. Att det talas om egendom som hör till boet innebär bl.a. att boet inte kan överta gäldenärens talan i ett pågående mål om äktenskapsskillnad eller vårdnad om barn. Om boet väljer att inte överta gäldenärens talan, får gäldenären fortsätta rättegången. En eventuell processvinst tillkommer i sådana fall inte boet, utan gäldenären. En eventuell processförlust drabbar inte boet, utan enbart gäldenären.

För att den aktuella bestämmelsen ska vara tillämplig krävs att processen rör en tillgång som vid processvinst kan vara eller bli en tillgång hos gäldenären. Däremot avser den inte den motsatta situationen, att gäldenären är svarande i en rättegång där någon annan gör gällande en fordran mot gäldenären.

Eftersom en dom har rättsgestaltande betydelse är det inte nödvändigt att föreskriva att gäldenären blir av med den omtvistade tillgången. Detta följer av domen. Viss tvekan kan uppstå om gäldenären återkallar sin talan och målet skrivs av. Då har ingen sakprövning skett och avskrivningsbeslutet har ingen rättsgestaltande verkan. Frågan om vem som har bäst rätt till den tidigare omtvistade tillgången är då osäker. För rekonstruktionens skull är det av godo att gäldenären ”städar upp” bland pågående processer. Förekomsten av sådana processer kan givetvis inverka på om en rekonstruktion är möjlig eller inte. Av denna anledning har det ansetts tydligast och bäst för rekonstruktionsintresset att få ett processuellt

avslut på så sätt att en bristande fullföljd av rättegången från gäldenärens sida, oavsett om han är kärande eller svarande, innebär att han anses ha tappat målet.

Konsekvensen av att gäldenären/rekonstruktören fortsätter att processa är att rättegångskostnaderna ska anses uppkomma under egenförvaltningen. Oklarhet har tidigare ansetts råda i fråga om rättegångskostnader som belöper på tiden efter det att en företagsrekonstruktion har inletts.

Gäldenärens avtal

49 § Bestämmelserna om gäldenärens avtal i 3 kap. 11–19 §§ gäller vid egenförvaltning med följande ändringar.

1. Med insolvensboet avses gäldenären.
2. Med insolvensboets inträde i ett avtal avses att gäldenären med rekonstruktörens samtycke bestämmer att ett avtal ska fullföljas.
3. Med insolvensförvaltaren avses rekonstruktören.

Vad som i 3 kap. 19 § andra stycket sägs om rättsförhållandets art gäller inte.

Bestämmelsen motsvarar i sak 2 kap. 20 § FRekL och 2 kap. 28 § FRekL i FRK:s förslag. Den har genomgående behandlats parallellt med motsvarande regler för förvaltarledda förfaranden. Hänvisning kan således göras till hela avsnitt 10.7.

Paragrafen innehåller s.k. ”trolleribestämmelser” som sammantagna åstadkommer att samtliga insolvensboets rättigheter enligt reglerna om hävningshinder och inträde i avtal vid egenförvaltning får utövas gäldenären med rekonstruktörens samtycke. De särskilda konverteringsregler som finns i 3 kap. 12 § andra stycket och 3 kap. 15 § andra stycket blir dock inte tillämpliga så länge egenförvaltningen pågår. Effekten av att fullföljd begärs är dels att motpartens fordringar inte omfattas av ett ackord, dels att samma fordringar betraktas som massafordringar enligt 11 kap. 1 § andra stycket 5 och tredje stycket när en egenförvaltning konverteras till ett förvaltarlett förfarande.

Vid tillämpningen av reglerna i 3 kap. 16–18 §§ om vederlagsansvar är det gäldenären som mottar, återlämnar, förfogar och utnyttjar prestationer. Regeln om förvaltarens onda tro i 3 kap. 16 § tredje stycket gäller för rekonstruktören. Eftersom något egendomsbeslag inte förekommer vid egenförvaltning, är 3 kap. 17 § andra

stycket om boets abandonering eller avlägsnande av föremål i gäldenärens hyreslokal inte tillämplig. Effekterna av gäldenärens förfogande eller utnyttjande blir däremot i princip desamma som ovan sagts om avtal som begärts fullföljda.

Reglerna om fullföljdsrätt är enligt 3 kap. 19 § tvingande till gäldenärens förmån. Vidare är anställningsavtalen på undantagna från hävningshindret och fullföljdsrätten. Slutligen gäller inte vid egenförvaltning något undantag från fullföljdsrätten till följd av rättsförhållandets art.

Återvinning

50 § Vid egenförvaltning väcks talan om återvinning enligt 4 kap. 19 § första stycket 1 av rekonstruktören eller enligt 4 kap. 19 § andra stycket av en borgenär som omfattas av en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord.

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 8.5.2. Den har sin motsvarighet i 3 kap. 6 § 1 st och 3 kap. 7 § FRekL.

Av bestämmelsen i 1 kap. 3 § andra stycket framgår att reglerna för det förvaltarledda förfarandet gäller även vid egenförvaltning, om inte annat sägs. Bestämmelser om återvinning vid egenförvaltning kan därför göras kortfattade. Således behövs inte någon portalbestämmelse motsvarande 3 kap. 5 § första stycket FRekL. Regeln om verkställighetshinder i 3 kap. 5 § andra stycket FRekL konsumeras av de allmänna bestämmelserna om exekutionsförbud.

Trots att egenförvaltning innebär att gäldenären ska ha bibehållen rådighet över sin egendom under insolvensförfarandet, bör rätten att väcka återvinningstalan läggas på rekonstruktören i första hand. Den återvinningsgrundande handlingen kan ju vara företagen av gäldenären själv. Att bestämmelserna för det förvaltarledda förfarandet gäller även vid egenförvaltning innebär att borgenärernas subsidiära talerätt vid återvinningstalan gäller.

Rekonstruktörens ersättning m.m.

51 § Rekonstruktören har rätt till ersättning för arbete och de utlägg som uppdraget har krävt. Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den

omsorg och skicklighet varmed det utförts samt omfattningen av gäldenärens verksamhet kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Rekonstruktörens rätt till ersättning ska under egenförvaltningen prövas av rätten, om rekonstruktören eller gäldenären begär det. Även en borgenär vars fordran omfattas av skuldregleringen i en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord får begära sådan prövning så länge planen eller ackordet inte har fullgjorts.

Bestämmelsen motsvaras av 4 kap. 4 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 8.18.2.

52 § *Rekonstruktörens ersättning, liksom kostnaderna för handläggningen hos rätten, ska betalas av gäldenären.*

Av 11 kap. 1 § andra stycket 4 framgår att obetald ersättning och kostnad enligt första stycket är massaskulder om insolvensförfarandet enligt 39 § fortsätter som ett förvaltarlett förfarande.

Bestämmelsens första stycke motsvaras av 4 kap. 6 § FRekL. Bestämmelsen har i sin helhet kommenterats i avsnitt 8.18.2.

Första stycket innebär ingen förändring i förhållande till praxis i ärenden enligt lagen om företagsrekonstruktion. Gäldenären ska således ersätta rekonstruktören enligt 51 §.

Gäldenärens skyldighet att ersätta rekonstruktören avser såväl för arbete som utförts innan förfarandet inletts som under förfarandet. Detta gäller oavsett om personen i fråga blivit förordnad som rekonstruktör eller inte. Skulle situationen vara den att gäldenären biträtts i upprättandet av ansökan om egenförvaltning och rekonstruktionsplan av någon som därefter inte förordnats som rekonstruktör, är gäldenären likväl skyldig att ersätta denne för hans eller hennes arbete. Detta torde emellertid följa redan av allmänna avtalsrättsliga principer.

I *andra stycket* regleras ersättningsfrågor till rekonstruktören när en egenförvaltning konverteras till ett förvaltarlett förfarande. Har gäldenären i en sådan situation inte förmått ersätta kostnaderna för rekonstruktören, blir denna kostnad massaskuld i det fortsatta insolvensförfarandet. Detta gäller oavsett om den tidigare rekonstruktören förordnas till förvaltare i insolvensförfarandet eller ej.

12 kap. Uppgörelse, rekonstruktionsplan och separat ackord

I kapitlet regleras frågor om frivilliga uppgörelser (1–2 §§), rekonstruktionsplanen (3–38 §§) och det separata ackordet (39 §).

Bestämmelserna bygger till viss del på reglerna om ackord i konkurs och om offentligt ackord vid företagsrekonstruktion, men innehåller också ett flertal nyheter i förhållande till dessa lagar. Mot bakgrund därav har den ambition som redovisats i kapitel 5, nämligen att som huvudregel använda befintliga regler i konkurslagen om inte bärande skäl talar däremot, inte tillämpats lika strikt som i övriga delar av lagen.

Till skillnad från bestämmelserna om ackord i konkurs förutsätts inte längre ett beslut om bevakningsförfarande i insolvensförfarandet för att ett ackord ska kunna förekomma.

Rekonstruktionsplan *kan* inges i ett förvaltarlett förfarande, om förvaltaren gör bedömningen att rekonstruktion av gäldenären eller hans verksamhet är det sätt på vilket borgenärernas intressen bäst tillvaratas. Rekonstruktionsplan *ska* inges om gäldenären ansöker om inledande av insolvensförfarandet under egenförvaltning.

Bestämmelserna innebär en tydlig reglering av rekonstruktionsplanens innehåll och hur en plan ska prövas, underställas borgenärernas bedömning vid omröstning och fastställas. Kapitlet innehåller vidare bestämmelser om planens rättsverkningar och om möjlighet till förverkande av planen, allt i syfte att skapa ett verktyg för stabilare rekonstruktioner.

För det separata ackordet, som är en i förhållande till rekonstruktionsplanen parallell väg vid egenförvaltning, tillämpas i stort sett samma regler som för rekonstruktionsplanen. Undantag görs i huvudsak för viss reglering som hör samman med bolagsrättsliga villkor i en rekonstruktionsplan, samt i vissa frågor som rör hanteringen av ackordsförslaget.

Uppgörelse

1 § Visar gäldenären att han kommit överens om betalning av sina skulder eller på annat sätt träffat uppgörelse med de borgenärer vars fordringar har bevakats eller, när bevakningsförfarande inte har beslutats eller bevakning inte behövs, vars fordringar är kända för förvaltaren eller rekonstruktören, ska rätten på ansökan av gäldenären

besluta om nedläggning av insolvensförfarandet. Innan beslut meddelas ska förvaltaren eller rekonstruktören höras.

Om bevakningsförfarande har beslutats, får beslut om att lägga ned insolvensförfarandet inte meddelas före bevakningstidens utgång.

Rätten kan i ett förvaltarlett förfarande besluta att boets egendom inte får säljas innan ansökningen har prövats, om egendomen inte behöver säljas av någon sådan anledning som avses i 8 kap. 3 § andra stycket 2 och 3.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 1 § KL och har kommenterats i avsnitt 8.14.

Bestämmelsen innebär att det även i egenförvaltningsfallen finns en möjlighet till nedläggning av insolvensförfarandet på grund av en frivillig uppgörelse med borgenärerna. En motsvarande möjlighet till avslutande av förfarandet finns inte i lagen om företagsrekonstruktion (jfr. 4 kap. 7 § FRekL).

2 § *Ett beslut om att lägga ned insolvensförfarandet ska kungöras.*

Innan egendomen i boet i ett förvaltarlett förfarande återställs till gäldenären, ska förfarandekostnaderna och massaskulderna tas ut ur egendomen.

Är någon kostnad eller skuld tvistig ska förvaltaren sätta in behövliga medel till betalning av kostnaden eller skulden i det kreditinstitut som parterna enas om. Rantan ska tillkomma den som slutligen får rätt till medlen.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 2 § KL. Ändringar i förhållande till konkurslagen är endast språkliga.

Rekonstruktionsplan

3 § *I ett förvaltarlett insolvensförfarande får insolvensförvaltaren lägga fram en rekonstruktionsplan för omröstning vid ett borgenärssammanträde och fastställelse av rätten. Vid egenförvaltning har gäldenären samma rätt.*

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitten 6.2 och 9.5.

Till skillnad från regleringen i lagen om företagsrekonstruktion innebär bestämmelsen att även ett insolvensförfarande som bedrivs under extern rådgivning, dvs. som ett förvaltarlett förfarande, kan

komma att inriktas på rekonstruktion av gäldenären. Detta utgör en väsentlig nyhet i förhållande till möjligheterna till gäldenärsrekonstruktion i lagen om företagsrekonstruktion. Av 12 kap. 4 § framgår vad en rekonstruktionsplan kan innehålla. Där markeras att en sådan kan syfta antingen till att gäldenären själv, helt eller delvis, ska kunna fortsätta att driva sin verksamhet, eller att den fortsatta driften ombesörjs av någon annan, dvs. försäljning som *going concern*. Bestämmelsen markerar att gäldenärens medverkan eller initiativ till rekonstruktionen inte är nödvändig i det samlade insolvensförfarandet. I praktiken torde dock förvaltaren normalt ha försäkrat sig om gäldenärens medverkan, såvida han eller hon inte har för avsikt att vidta åtgärder för att förändra ägarstrukturen i gäldenärsföretaget (jfr. 5 §).

Bestämmelsen markerar vidare att det är förvaltaren som lägger fram rekonstruktionsplanen i ett förvaltarlett förfarande medan gäldenären är ingivare av rekonstruktionsplanen i ett insolvensförfarande som bedrivs under egenförvaltning. Det bör noteras att gäldenären således inte har rätt att – parallellt med förvaltarens arbete – lägga fram en konkurrerande rekonstruktionsplan under ett förvaltarlett förfarande. Den möjlighet gäldenären har att få till stånd en rekonstruktion enligt sina egna önskemål i en sådan situation är således att själv ansöka om egenförvaltning och då bifoga en rekonstruktionsplan, eller att samarbeta med förvaltaren vid framtagandet av dennes plan. Mot bakgrund av att det är förvaltaren som har rådigheten över insolvensboet i ett förvaltarlett förfarande har det inte ansetts rimligt att låta gäldenären lägga fram en egen plan i ett sådant fall.

Att förvaltaren eller gäldenären *lägger fram* en plan innebär att den inges till rätten och – om den befinns uppfylla vissa formella krav – görs till föremål för omröstning vid ett borgenärssammanträde. Det bör dock noteras att en rekonstruktionsplan som läggs fram på detta sätt kan bli föremål för revidering under insolvensförfarandet. Detta gäller framför allt vid egenförvaltning. Bedrivs insolvensförfarandet som ett förvaltarlett förfarande kan det antas att förvaltaren har gjort överväganden och förhandlat med borgenärerna under förfarandets gång. Det finns i en sådan situation heller inget krav på att planen ska ha ingivits i ett tidigt skede av insolvensförfarandet.

Av 7 kap. 32 § framgår emellertid att en rekonstruktionsplan ska ges in tillsammans med gäldenärens begäran att bedriva insolvensförfarande under egenförvaltning. Denna bestämmelse bör läsas

tillsammans med regleringen i 7 kap. 36–37 §§, där det framgår att gäldenären ska anmäla till rätten när han anser att ett borgenärs-sammanträde för omröstning av rekonstruktionsplanen ska hållas. Detta kan sägas innebära att gäldenären genom en sådan anmälan markerar för rätten och borgenärerna att någon ändring av planen inte kommer att företas. Av 12 kap. 21 § framgår vidare att en rekonstruktionsplan inte får lov att ändras mer än under vissa förutsättningar när tidpunkt för borgenärssammanträdet har bestämts.

Rekonstruktionsplanen ska ses som ett levande dokument under insolvensförfarandet, särskilt under en egenförvaltning. Det bör således inte betraktas med misstro om en förändring görs i den först ingivna rekonstruktionsplanen. Detta kan föranledas av förhandlingar med borgenärerna, förändrade förutsättningar i gäldenärens bransch etc. och behöver inte betyda att den först ingivna rekonstruktionsplanen inte var seriöst menad.

En rekonstruktionsplans innehåll

4 § *En rekonstruktionsplan ska innehålla det förslag till ackord och de övriga åtgärder som krävs för att komma till rätta med gäldenärens problem och för att en verksamhet som gäldenären bedriver helt eller delvis ska kunna fortsättas av denne eller någon annan.*

En rekonstruktionsplan ska dessutom innehålla redogörelser för

- 1. viktigare åtgärder som vidtagits efter att insolvensförfarandet inleddes och som återstår att vidta innan planen fastställs,*
- 2. gäldenärens verksamhet och en analys av orsakerna till den uppkomna ekonomiska situationen,*
- 3. hur verksamheten i fortsättningen ska bedrivas, och*
- 4. hur den fortsatta verksamheten och planen ska finansieras.*

Bestämmelserna om en rekonstruktionsplans innehåll är uppdelade på de obligatoriska momenten i 4 §, de frivilliga momenten i 5 § och de handlingar som ska biläggas planen i 6 §.

Bestämmelsen i 4 § har kommenterats i avsnitt 9.6. Någon motsvarighet finns inte i lagen om företagsrekonstruktion eller konkurslagen. I 2 kap. 3 § p. 3 FRekL anges att en gäldenärens ansökan om företagsrekonstruktion ska innehålla bl.a. en redogörelse för hur gäldenären avser att verksamheten ska bedrivas i fortsättningen och en uppgörelse nås med borgenärerna. Någon vidare specifikation av

hur en sådan redogörelse ska eller kan se ut görs emellertid inte i lagen om företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller en principiell beskrivning av de obligatoriska momenten i en rekonstruktionsplan. Bestämmelsen gäller både vid förvaltarledda förfaranden och egenförvaltning, dvs. oavsett om planen ges in tillsammans med ansökan om inledande av insolvensförfarandet under egenförvaltning, eller på ett senare stadium i ett förvaltarlett förfarande.

Första stycket kan jämföras med den ovan nämnda bestämmelsen i lagen om företagsrekonstruktion. I den anges att rekonstruktionsplanen ska innehålla ett förslag till ackord och övriga åtgärder som kan behöva vidtas för att rekonstruktionen ska lyckas. Formuleringen är vald för att betona att ett ackord i sig inte är obligatoriskt i en rekonstruktionsplan, även om det torde vara absolut vanligast att ett sådant moment ingår. För det fall att ett ackord ska användas i syfte att kunna rekonstruera gäldenären, ska det emellertid anges i planen. Rekonstruktionen är formulerad på så sätt att den ska kunna avse både att gäldenären eller någon annan fortsätter verksamheten i helt eller delvis samma skick som innan insolvensförfarandet inleddes. Såväl fullständig gäldenärsrekonstruktion som inkrämsöverlåtelse kan således komma i fråga som åtgärd enligt planen.

Utöver det som anges som obligatoriskt innehåll i första stycket framgår av *andra stycket* att rekonstruktionsplanen ska innehålla redogörelser som anges i fyra olika punkter.

Första punkten avser en redogörelse för viktigare åtgärder som vidtagits efter att insolvensförfarandet inleddes och som återstår att vidta innan planen kan fastställas. Sådan information är viktig framför allt i fall där insolvensförfarandet har pågått en tid innan rekonstruktionsplanen inges, dvs. i ett förvaltarlett förfarande. Informationen kan exempelvis avse att personal har sagts upp eller att delar av verksamheten har lagts ned eller sålts. För att borgenärerna ska kunna göra ett grundat ställningstagande till rekonstruktionsplanen är det av vikt att all väsentlig information om gäldenären och dennes verksamhet framgår i planen.

Andra och tredje punkterna kan jämföras med den information som rekonstruktören enligt 2 kap. 13 § andra stycket p. 3 FRekL ska lämna till borgenärerna inom en vecka från beslutet om företagsrekonstruktion.

Fjärde punkten behandlar finansieringsplanen för rekonstruktionen. Det är av stort intresse för borgenärerna att få insikt i hur

gäldenären exempelvis avser att finansiera ett eventuellt ackord. En sådan lösning kan se ut på många olika sätt och kan inte närmare definieras i lagtext.

5 § *Då gäldenären är ett aktiebolag kan en åtgärd enligt 4 § bland annat innebära att*

- 1. ett eller flera bolag bildas till vilka boets tillgångar överförs som betalning för aktier som behålls av gäldenären eller säljs för borgenärernas räkning,*
- 2. bolagsordningen ändras som ett led i en åtgärd enligt 3 eller 5,*
- 3. gäldenärens aktiekapital ökas genom nyemission av aktier eller emission av teckningsoptioner eller konvertibler,*
- 4. gäldenären tar upp lån där räntan eller det belopp som ska återbetalas är beroende av gäldenärens vinst eller utdelningen till aktieägarna, eller*
- 5. gäldenärens aktiekapital minskas som ett led i en emission enligt 3.*

En åtgärd enligt första stycket ska ges den form och det innehåll som föreskrivs i tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser.

I ett förvaltarlett insolvensförfarande får insolvensförvaltaren lägga fram en rekonstruktionsplan med en åtgärd enligt första stycket även om styrelsen eller aktieägarna motsätter sig det. Vid tillämpningen av aktiebolagsrättsliga bestämmelser om sådana åtgärder ska förvaltaren anses som styrelsen.

Paragrafen innehåller i första stycket en icke uttömmande uppräkningslista av olika aktiebolagsrättsliga åtgärder som kan läggas fram i en rekonstruktionsplan. Andra stycket anger hur ett sådant framläggande ska ske och tredje stycket innehåller regler om behörighet och tillämpliga regler för ett framläggande som sker i ett förvaltarlett förfarande. Övervägandena bakom första stycket finns i avsnitt 9.7.6 och bakom andra och tredje styckena i avsnitt 9.7.7.2.

En rekonstruktionsplan kan i princip innehålla vilka åtgärder som helst som kan krävas för att åstadkomma en hållfast rekonstruktion. I första stycket exemplifieras vilka åtgärder av aktiebolagsrättslig karaktär det kan vara fråga om. Denna uppräkningslista fyller här ingen självständig funktion, utan används som ett lagtekniskt verktyg för att en plan med framför allt de åtgärder anges i punkterna 2–5, vilka normalt kräver beslut av bolagsstämman, med stöd bestämmelserna i 24 § andra stycket, 26 § och 31 § andra stycket ska oberoende av aktieägarnas inställning kunna antas, fastställas och få verkan som ett stämmobeslut.

De åtgärder som uppräknas är i aktiebolagslagen reglerade i 2 kap. (bildande av aktiebolag), 3 kap. (ändring av bolagsordningen), 11 och 13–16 kap. (nyemission, emission av teckningsoptioner och konvertibler, upptagande av vinstandelslån och kapitalandelslån) och 20 kap. (minskning av aktiekapitalet).

Av paragrafens *andra stycke* framgår att de åtgärder som uppräknas i första stycket ska läggas fram på det sätt och med det innehåll som är aktiebolagsrättsligt föreskrivet. Det innebär exempelvis vid bolagsbildning att ett utkast till stiftelseurkund måste upprättas enligt 2 kap. 3 § ABL och ha det innehåll som anges i 2 kap. 5–10 §§ ABL och vid nyemission att styrelsen enligt 13 kap. 3 § kan upprätta ett emissionsförslag med det innehåll som anges i 13 kap. 4 och 5 §§ ABL och att övriga regler i 13 kap. om information, uppgifter, revisorsgranskning, etc. ska iakttas.

Bestämmelsen är, liksom i princip hela 12 kap., tillämpliga vid både förvaltarlett förfarande och egenförvaltning. I förra fallet läggs rekonstruktionsplanen fram av förvaltaren. Detta gäller även när den innehåller någon av de åtgärder som anges i första stycket. Enligt *tredje stycket* kan åtgärder vidtas även om styrelsen eller aktieägarnas motsätter sig det. Vid tillämpningen av de aktiebolagsrättsliga reglerna ska förvaltaren då anses som styrelsen, vilket innebär att det ankommer på förvaltaren att exempelvis lägga fram ett emissionsförslag och därvid iaktta vad som i aktiebolagslagen gäller om ett sådant förslags framläggande och innehåll. Vid egenförvaltning avgörs behörigheten att agera i dessa frågor av vanliga bolagsrättsliga regler.

6 § *Till en rekonstruktionsplan ska fogas*

1. *en bouppteckning enligt 12 § och den senaste årsredovisningen,*
2. *ett intyg av den föreslagna eller utsedda rekonstruktören att minst två femtedelar av de borgenärer som tas upp i bouppteckningen och enligt 16 § har rätt att rösta om planen har förklarat att de anser att planen är godtagbar,*
3. *en uppgift av förvaltaren eller den föreslagna eller utsedda rekonstruktören om det ekonomiska utfall som borgenärerna och, då gäldenären är ett aktiebolag, aktieägarna kan räkna med om realisation sker enligt 8 kap.,*
4. *i förekommande fall, de handlingar som enligt tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser krävs för att genomföra en åtgärd som avses i 5 §, och*

5. *upplysningar av förvaltaren eller den föreslagna eller utsedda rekonstruktören om*

- a) *egendom har frångått gäldenären under sådana förhållanden att den kan bli föremål för återvinning,*
- b) *det finns skälig anledning anta att gäldenären har gjort sig skyldig till brott mot sina borgenärer och i så fall grunden för det, och*
- c) *hur gäldenären har fullgjort sin bokföringsskyldighet.*

De handlingar, uppgifter och upplysningar som anges i första stycket och i 4 § behöver inte ges in, i den mån de redan har tillställts rätten och borgenärerna i insolvensärendet.

Bestämmelsen har kommenterats i avsnitt 9.6.

Bestämmelsen reglerar de handlingar som ska bifogas till rekonstruktionsplanen. Handlingarna utgör således inte del av den egentliga rekonstruktionsplanen utan syftar främst till att borgenärerna ska få ett tillräckligt underlag för att kunna göra ett grundat ställningstagande till planen, men också för att rätten ska kunna göra en bedömning i frågan om det finns förutsättningar att borgenärerna kommer att anta rekonstruktionsplanen.

Enligt *första punkten* ska en bouppteckning och den senaste årsredovisningen bifogas. Ytterligare reglering av bouppteckningen görs i 12 §. Bestämmelsen har sin motsvarighet i 3 kap. 10 § andra stycket FRekL.

Enligt *andra punkten* ska ett intyg som visar att en viss i bestämmelsen angiven andel av borgenärerna har förklarat sig godta rekonstruktionsplanen. Bestämmelsen har en motsvarighet i 3 kap. 11 § första stycket 3 FRekL och syftar till att utgöra ett stöd för rätten i dess bedömning av om rekonstruktionsplanen har utsikter att antas av borgenärerna vid borgenärssammanträde. Det är här angeläget att betona, att borgenärernas inställning inte är bindande utan endast utgör en preliminär uppgift. Detta följer särskilt av omständigheten att den rekonstruktionsplan som inges i samband med ansökan kan komma att förändras innan borgenärssammanträdet.

Enligt *tredje punkten* ska till planen bifogas en uppgift om det ekonomiska utfall som borgenärerna och i förekommande fall aktieägarna kan räkna med vid realisation enligt 8 kap. Uppgiften syftar, förutom som allmän information till borgenärerna och aktieägarna, till att utgöra jämförelsematerial vid bedömningen om en rekonstruktionsplan ska fastställas trots att erforderlig majoritet inte uppnåtts vid borgenärssammanträdet (jfr. 12 kap. 28 § 3).

Fjärde punkten – Om rekonstruktionsplanen för ett aktiebolag innehåller någon av de åtgärder som uppräknas i 5 §, ska till planen fogas de handlingar som aktiebolagsrättsligt krävs för att genomföra den aktuella åtgärden. Det kan exempelvis vara fråga om emissionsförslag, informationshandlingar, revisorsintyg, osv. Punkten 4 kompletterar i dessa avseenden föreskriften i 5 § andra stycket, att en åtgärd som där avses ska läggas fram på det sätt och med det innehåll som tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser föreskriver.

De uppgifter som enligt *femte punkten* ska bifogas planen är delvis sådana som ska anges i en konkursförvaltares förvaltarberättelse enligt 7 kap. 15–16 §§ KL.

Andra stycket motsvaras av bestämmelsen i 3 kap. 11 § andra stycket FRekL och torde ha sin största tillämpning i ett förvaltarlett förfarande som redan har pågått under en tid innan rekonstruktionsplanen ges in till rätten.

Vad ett ackord får avse

7 § Ett ackord får avse att fordringar som innehas av de borgenärer som enligt 16 § har rätt att rösta om rekonstruktionsplanen sätts ned och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet ska ge likaberättigade borgenärer lika rätt. Utdelningen ska betalas inom ett år efter det att rekonstruktionsplanen har fastställts, om inte samtliga nämnda borgenärer godkänner en längre betalningstid.

Utan hinder av första stycket får ett ackord innehålla villkor att borgenärer får full betalning intill visst belopp, om avvikelsen kan anses skälig med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. En avvikelse till nackdel för viss borgenär får också ske, om han eller hon har medgett det.

Ett ackord får även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Första och andra styckena ska då tillämpas.

Bestämmelsen har en motsvarighet i 3 kap. 2 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.8.

Den stora skillnaden i insolvenslagen i förhållande till vad som gäller för ackord i konkurs och företagsrekonstruktion är att någon lägsta gräns för ackordsdividenden inte anges. Det kan således, i lik-

het med vad som förekommer i många utländska rättsordningar, förekomma ackord med mycket låg dividend.

Ett ackordsförslags innehåll

8 § Ett förslag till ackord ska ange hur mycket som bjuds i betalning och när betalningen ska ske samt om tredje man har ställt säkerhet för ackordet och vad säkerheten i så fall består av.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 4 § KL och 3 kap. 10 § FRekL.

En gäldenär kan inte själv ställa säkerhet för ackordet. Dock kan exempelvis en aktieägare eller någon annan utomstående tredje man göra detta. Har sådan säkerhet ställts, ska det anges i ackordsförslaget. En sådan ordning anses gälla även beträffande ackord i konkurs och företagsrekonstruktion, men har inte varit reglerat i lag. Bestämmelsen utgör således en kodifiering av praxis.

Ingivande och avvisning

9 § En rekonstruktionsplan som läggs fram för omröstning och fastställelse ska ges in till rätten.

I ett förvaltarlett förfarande ska planen ha kommit in till rätten före den dag då kungörelsen om utdelningsförslaget är införd i Post- och Inrikes Tidningar eller, när utbyte enligt 15 kap. 2 § sker, före den dag då underrättelsen sändes ut.

I 7 kap. 32 och 37 §§ finns bestämmelser om när planen senast ska ges in vid egenförvaltning.

Bestämmelsen motsvaras delvis av 12 kap. 6–7 §§ KL och har kommenterats i avsnitt 9.5.

Tidpunkten för när en rekonstruktionsplan ska ges in i ett förvaltarlett förfarande motsvarar den tidpunkt som gäller enligt konkurslagen för ackord.

I fråga om tidpunkten för rekonstruktionsplanens ingivande i egenförvaltningsfall kan hänvisas till kommentaren till den angivna bestämmelserna i 7 kap. Någon egentlig jämförelse kan inte göras med bestämmelserna i lagen om företagsrekonstruktion, eftersom det där inte finns någon uttrycklig reglering av rekonstruktionsplanen. I denna lag anges endast att en redogörelse för hur verk-

samheten fortsättningsvis ska bedrivas och en uppgörelse kunna nås med borgenärerna ska bifogas ansökan (jfr 2 kap. 3 § 3 FRekL).

10 § Rekonstruktionsplanen ska avvisas, om bestämmelserna i 4–9 §§ inte har uppfyllts och ingivaren inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

I 7 kap. 33 § finns bestämmelser om att en ansökan om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning ska avvisas under de förutsättningar som anges i första stycket.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 7 § KL och 3 kap. 12 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.9.

Första stycket behandlar avvisning av rekonstruktionsplanen, medan *andra stycket* avser avvisning av en ansökan om att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning.

I likhet med vad som gäller i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion ska en formell prövning göras av ansökan om inledande av insolvensförfarandet, oavsett om ansökan innehåller en begäran om egenförvaltning eller ej.

En rekonstruktionsplan som inges i ett förvaltarlett förfarande torde vanligen upprättas och färdigställas när insolvensförfarandet har pågått under en tid. Beslutet att inleda insolvensförfarandet är då redan fattat. Uppfyller rekonstruktionsplanen inte de formella kraven – och följer inte ingivaren ett föreläggande från rätten att avhjälpa bristen – är det därför rekonstruktionsplanen och inte insolvensförfarandet som avvisas. Detta kan jämföras med vad som gäller enligt ovan rubricerade bestämmelse i konkurslagen om ackordsförslag i konkurs.

Konsekvensen av att rekonstruktionsplanen i ett förvaltarlett förfarande avvisas torde endast vara en markering för förvaltaren att den plan han eller hon presenterat inte uppfyllde kraven i lagen. Förvaltaren har därefter att bedöma situationen och besluta om han eller hon vill vidareutveckla planen och alltså driva insolvensförfarandet mot rekonstruktion, eller om en annan inriktning på förfarandet är lämpligare.

Uppfyller en rekonstruktionsplan som ingetts vid ansökan att inleda insolvensförfarandet under egenförvaltning inte lagens krav är situationen något annorlunda i förhållande till vad som gäller vid ett förvaltarlett förfarande. En rekonstruktionsplan som uppfyller kraven i 12 kap. ska enligt bestämmelsen i 7 kap. 32 § alltid bifogas ansökan om gäldenären begär egenförvaltning. Uppfyller planen inte

lagens krav är det således i en sådan situation ansökan att inleda förfarandet som avvisas, och inte enbart planen.

En annan situation vid egenförvaltning är fallet då beslut har fattats att inleda förfarandet och gäldenären har ingett en plan som har upptagits enligt 11 §, men därefter ingett en reviderad plan, som inte befinns uppfylla lagens krav. En sådan förändring av planen kan ske med stöd av bestämmelserna i 7 kap. 36 och 37 §§. Skulle planen i ett sådant fall inte upptas ska den avvisas enligt första stycket. Gäldenären har då att inom den tidsfrist som anges i 7 kap. 37 § inge en justerad rekonstruktionsplan. Insolvensförfarandet pågår således alltjämt, såvida inte någon annan anledning till konvertering enligt 7 kap. 38 § föreligger.

Åtgärder då en rekonstruktionsplan tas upp

11 § Om rekonstruktionsplanen tas upp ska rätten bestämma tid för ett borgenärssammanträde inför rätten för röstning om planen. Till sammanträdet ska rätten kalla gäldenären, förvaltaren eller rekonstruktören och borgenärerna. Kallelsen ska kungöras.

I ett förvaltarlett insolvensförfarande får borgenärssammanträdet hållas tidigast tre veckor efter det att planen togs upp. Har förvaltaren beslutat om bevakningsförfarande får sammanträdet inte heller hållas innan tvistefrågor som uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar har handlagts vid ett förlikningssammanträde enligt 9 kap. 13 §.

Vid egenförvaltning bestämmer rätten tid för borgenärssammanträdet enligt bestämmelserna i 7 kap. 36 och 37 §§.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 8 § KL och 3 kap. 13 och 17 §§ FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.9.

Att rätten ska bestämma tid för borgenärssammanträde för omröstning av planen, kalla aktörerna och kungöra kallelsen motsvarar vad som gäller enligt 12 kap. 8 § första stycket KL och 3 kap. 13 § FRekL.

Den tidsfrist som anges i *andra stycket* motsvaras av den som gäller för omröstning av ackord i konkurs respektive företagsrekonstruktion (12 kap. 8 § KL och 3 kap. 17 § FRekL). I andra stycket har endast gjorts ett förtydligande avseende förfaranden där bevakningsförfarande har beslutats, eftersom ett sådant beslut inte längre

är en förutsättning för att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackord ska kunna tas upp.

Tid för borgenärssammanträde ska som regel bestämmas även om det inledda insolvensförfarandet ska bedrivas under egenförvaltning. Av bestämmelserna i 7 kap. 36 § andra stycket och 37 § 11 framgår dock att sammanträde inte ska sättas ut förrän gäldenären själv begär det. Detta hör samman med gäldenärens rätt att förändra i den ursprungligen ingivna rekonstruktionsplanen; en rätt som förädlas av de svårigheter som kan antas föreligga att formulera en helt slutgiltig rekonstruktionsplan redan innan insolvensförfarandet har inletts. Dock ska den tidsgräns som anges i 7 kap. 37 § beaktas. Har gäldenären inte iakttagit denna tidsgräns ska insolvensförfarandet enligt 7 kap. 38 § konverteras till ett förvaltarlett förfarande, såvida inte gäldenären kan visa att han är solvent, varvid insolvensförfarandet ska avskrivas utan ytterligare åtgärd.

Bouppteckning

12 § Den bouppteckning som avses i 6 § första stycket 1 ska vara upprättad av förvaltaren eller den föreslagna eller utsedda rekonstruktören och får inte grundas på förhållanden som förelåg tidigare än två månader från det att rekonstruktionsplanen enligt 9 § gavs in till rätten.

I bouppteckningen ska tillgångarna tas upp till noggrant uppskattade marknadsvärden. I den mån rekonstruktionsplanen förutsätter att en verksamhet fortsätts av gäldenären, ska ett värde bestämmas med denna utgångspunkt. Dessutom ska ett värde alltid bestämmas med utgångspunkt från vad tillgångarna och i förekommande fall verksamheten kan antas inbringa vid en försäljning.

Bedöms värdet av egendom till vilken en borgenär har särskild förmånsrätt eller sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 16 § andra stycket 3 och 4 understiga dennes fordran, ska bouppteckningen ange hur stor del av fordringen som kan antas vara osäkrad. Om olika värden på egendomen har bestämts enligt andra stycket, ska borgenären tillgodoräknas det högsta av dem.

Om möjligt ska det i bouppteckningen också lämnas specificerad uppgift om de värden till vilka tillgångarna har upptagits i bokföringen eller, när detta inte har skett, om anskaffningskostnaden.

Fordran i utländskt myntslag ska beräknas efter den kurs som gällde på dagen för beslutet om att inleda insolvensförfarandet.

Har en borgenär förmånsrätt, ska det anges jämte grunden till det.

Om anmärkning har gjorts mot en fordran, ska också det anges.

Har en bouppteckning i ett förvaltarlett förfarande tidigare getts in enligt 7 kap. 13 §, gäller denna paragraf endast för sådana uppgifter som inte redan har tillställts rätten.

Bestämmelsen motsvaras av 7 kap. 13 § KL och 3 kap. 14 § FReKL och har kommenterats i avsnitt 9.6.

Första stycket anger att bouppteckningen ska vara upprättad av förvaltaren eller av den föreslagna eller utsedda rekonstruktören. I ett *förvaltarlett förfarande* är detta tämligen självklart, eftersom det är förvaltaren som gör bedömningen att rekonstruktionsplan bör upprättas.

Vid *egenförvaltning* är gäldenären den som upprättar ansökan och rekonstruktionsplanen. Det torde ligga i sakens natur att gäldenären därvid samarbetar med den person som han föreslår ska förordnas som rekonstruktör, och som för övrigt ska namnges i ansökan. Bouppteckningen bör inte upprättas av gäldenären själv utan av den person som föreslås som rekonstruktör. Är situationen den, att insolvensförfarandet under egenförvaltning redan har inletts ska bouppteckningen upprättas av den förordnade rekonstruktören.

För att uppgifterna ska vara så aktuella som möjligt får de inte grundas på omständigheter som ligger mer än två månader tillbaka i tiden, räknat från tidpunkten för ingivandet av rekonstruktionsplanen. I förhållande till bestämmelserna i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion utgör detta en förkortning med en månad.

Av *andra stycket* framgår att tillgångarna ska tas upp till noggrant uppskattade marknadsvärden i bouppteckningen. Det är därvid det mest sannolika utfallet som ska användas som utgångspunkt för värderingen. Eftersom ingivandet av en rekonstruktionsplan utgår från fortsatt drift av gäldenärens verksamhet, är det alltid det s.k. *going concern*-värdet som ska användas och således inte realisationsvärdet eller anskaffningsvärdet.

Tredje stycket rör frågor om säkerhetsvärdering. I bestämmelsen har reglerats vilka kriterier som ska gälla vid värderingen. De svårigheter rörande säkerhetsvärdering som påtalades i propositionen 2002/03:49 s. 107, bl.a. om komplikationerna vid allmän förmånsrätt, har knappast bäring längre eftersom företagshypoteket numera har särskild förmånsrätt. Det har inte ansetts föreligga skäl att utvidga regeln om domstolsvärdering till allmänna förmånsrätter.

En större skuldreduktion har ansetts kunna uppnås genom att borgenärer som inte har heltäckande säkerheter omfattas och genom att likaprintipen därigenom upprätthålls. Det kan därvid inte vara ett bärande argument att exempelvis en bank som är potentiell finansär av rekonstruktionen av detta skäl särbehandlas i ackordet. Rättens avgörande av värderingsfrågan ska för övrigt ske på samma skyndsamma sätt som rättens avgörande enligt 12 kap. 19 § andra stycket.

När det gäller frågan hur rättens prövning i övrigt ska gå till bör erinras om att förvaltaren eller rekonstruktören i bouppteckningen redan ska ha gjort en värdering efter samma principer. Denna bouppteckning utgör en viktig utgångspunkt för retten. Den intressent som gör gällande att uppgifterna är felaktiga har bevisbördan för sitt påstående och har därför att visa att värderingen bör göras på ett annat sätt. Han eller hon ska därvid lägga fram underlag till stöd för detta påstående. Det kan med rätta antas att rättegångskostnadsansvaret för en tappande part kan komma att ha en avhållande verkan på okynnespåståenden i frågan. Värderingsregeln kan därutöver sällan förväntas bli använd när erforderlig röstmajoritet har uppnåtts.

Femte stycket har en motsvarighet i 5 kap. 13 § tredje stycket KL och 3 kap. 14 § andra stycket FRekL. Det bör dock noteras att dagen för beslutet att inleda insolvensförfarandet har lagts som utgångspunkt för beräkningen.

Sjätte och sjunde styckena motsvaras av 3 kap. 14 § tredje och fjärde styckena FRekL.

Av *åttonde stycket* följer att uppgifter som redan har getts in under ett insolvensförfarande inte behöver ges in igen. Har således bouppteckning redan getts in med stöd av bestämmelsen i 7 kap. 13 § behöver denna endast kompletteras med de ytterligare uppgifter som krävs enligt 12 kap.

Senare anmäld fordran

13 § *Vill någon delta i omröstningen med en fordran som inte har upptagits i bouppteckningen och inte heller senare blivit känd, bör han eller hon skriftligen anmäla fordringen hos förvaltaren eller rekonstruktören senast en vecka före borgenärssammanträdet. Anmäls en fordran senare, får det inte föranleda att borgenärernas prövning av rekonstruktionsplanen skjuts upp.*

Om förvaltaren har beslutat om bevakningsförfarande gäller 9 kap. i stället för första stycket.

Bestämmelsen motsvaras av 3 kap. 15 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.8.2.

Av *andra stycket* framgår att bevakningsförfarandets bestämmelser om anmälan av fordringar ska tillämpas för det fall rätten beslutat om sådant förfarande.

Anmärkning mot fordran

14 § *Om gäldenären eller en borgenär vill anmärka mot en fordran som skulle omfattas av ett ackord, ska han eller hon göra det skriftligen hos förvaltaren eller rekonstruktören i så god tid som möjligt och i vart fall före omröstningen vid borgenärssammanträdet.*

Finner förvaltaren eller rekonstruktören anledning att anmärka mot en fordran som skulle omfattas av ackordet eller framställer gäldenären eller en borgenär en sådan anmärkning hos förvaltaren eller rekonstruktören, ska han eller hon skyndsamt underrätta den borgenär vars fordran avses med anmärkningen. Detsamma gäller i sådana fall som avses i 16 § fjärde stycket.

Har förvaltaren beslutat om bevakningsförfarande gäller 9 kap. 8–12 §§ i stället för första och andra styckena.

Bestämmelsen motsvaras av 3 kap. 16 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.8.3.

Tredje stycket är nytt och avser förvaltarledda förfaranden där bevakningsförfarande har beslutats. I sådana fall tillämpas, i likhet med vad som gäller för 13 §, bestämmelserna om bevakningsförfarandet.

Fastställelse av säkerhetsbrist

15 § *Om en anmärkning avser att en fordran till viss del är osäkrad på sådant sätt som avses i 12 § tredje stycket, får förvaltaren, rekonstruktören, gäldenären eller en borgenär begära att rätten fastställer hur stor del av fordringen som ska anses osäkrad. Rätten ska vid sin prövning tillämpa de värderingsprinciper som anges i 12 §.*

Har en anmärkning mot en yrkad särskild förmånsrätt prövats i ett förvaltarlett förfarande enligt 9 kap. 16 §, ska rättens avgörande i den tvisten dock tillämpas vid röstningen om rekonstruktionsplanen, om det inte dessförinnan visas att avgörandet har ändrats av högre rätt.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 9.8.4. En motsvarande bestämmelse föreslogs av Förmånsrättskommittén i betänkandet SOU 2001:80.

Det bör noteras att undantaget i *andra stycket* har avseende enbart på röstningsfrågan, medan *första stycket* enligt 12 kap. 31 § andra stycket 2 får materiell rättsverkan mot säkerhetshavaren på i princip samma sätt som Förmånsrättskommittén föreslog som en ändring av 3 kap. 8 § FRekL (jfr. SOU 1999:1 s. 350 ff). Rekonstruktörens värdering i bouppteckningen får emellertid ingen materiell verkan om möjligheten enligt 12 kap. 15 § inte utnyttjas.

Det förbud mot särskilda överklaganden som återfinns i 16 kap. 7 § omfattar även värderingar enligt 12 kap. 15 §. Det finns således ingen större risk med att rättens prövning försinkar rekonstruktionen.

Rösträtt

16 § Rösträtt vid borgenärssammanträdet får utövas för en fordran som kan göras gällande i insolvensförfarandet. Dessutom krävs att fordringen har bevakats, om förvaltaren har beslutat om bevakningsförfarande och bevakningsplikt för fordringen föreligger enligt denna lag, eller att fordringen har upptagits i bouppteckningen enligt 12 § eller senare blivit känd eller anmäld enligt 13 §.

Rösträtt föreligger dock inte för en borgenär som

- 1. har rätt att kvitta i insolvensförfarandet,*
- 2. har en fordran som är förenad med förmånsrätt,*
- 3. har gjort förbehåll om återtaganderätt till säkerhet för sin fordran,*
- 4. har äganderätt enligt ett avtal om finansiell leasing till säkerhet för sin fordran,*
- 5. enligt det framlagda ackordet ska få full betalning intill visst belopp, eller*
- 6. enligt fordringsavtalet har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, om inte övriga borgenärer som deltar i omröstningen medger det.*

Om en borgenär som avses i andra stycket 1–4 helt eller delvis avstår från sin säkrade rätt, deltar han eller hon i omröstningen i motsvarande mån.

Kan borgenärens fordran endast till viss del täckas genom kvittning eller understiger värdet av den egendom till vilken borgenären enligt andra stycket 2–4 har en säkrad rätt dennes fordran, deltar borgenären i omröstningen med återstående del av fordringen. Detsamma gäller för en borgenär vars fordran är förenad med allmän förmånsrätt, om ett föreslaget ackord inte ger borgenärer utan förmånsrätt någon utdelning och borgenären inte kan bedömas få full täckning om realisation sker enligt 8 kap.

En svarande som med anledning av en återvinningstalan har fått eller kan få en fordran mot gäldenären, får alltid delta med fordringen i omröstningen.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 11 § KL och 3 kap. 3 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.10.

Första stycket definierar vilka borgenärer som har rösträtt vid borgenärssammanträdet. Av bestämmelserna i 5 kap. 1 § IL framgår vilka fordringar som får göras gällande i insolvensförfarandet. Det krävs därutöver att fordringen har bevakats, om bevakningsförfarande har beslutats i insolvensförfarandet, eller att den har tagits upp i bouppteckningen eller anmälts senare.

I förhållande till motsvarande bestämmelser i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion har i *andra stycket* ett förtydligande och en modernisering gjorts. Det anges där tydligt vilka borgenärer som *inte* har rösträtt om rekonstruktionsplanen. Ett klargörande har i p 4 gjorts beträffande borgenärer som har äganderätt enligt ett avtal om finansiell leasing. En närmare definition av detta begrepp har lämnats i specialmotiveringen till 3 kap.

Andra och tredje styckena motsvaras av 3 kap. 3 § andra stycket FRekL. Dock har tillägg gjorts för de mycket ovanliga situationer där oprioriterade fordringsägare inte får någon utdelning enligt planen och där egendomen inte räcker till att täcka fordringar som är förenade med allmän förmånsrätt. Borgenärer med en sådan fordran har i en sådan situation rätt att rösta om planen.

Borgenärssammanträdet

17 § Vid borgenärssammanträdet bör förvaltaren eller rekonstruktören närvara. Gälldenären bör inställa sig personligen eller genom behörig ställföreträdare.

Förvaltaren eller rekonstruktören ska tillhandahålla en förteckning över de borgenärer som har rätt att rösta om rekonstruktionsplanen, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. Har det mot någon fordran framställts en anmärkning som inte har prövats eller, om efterbevakning skett i ett förvaltarlett förfarande, har anmärkningstiden ännu inte gått ut, ska även det anges i förteckningen.

Om gälldenären i ett förvaltarlett förfarande inte har bekräftat bouppteckningen enligt 6 kap. 2 a § eller avlagt ed enligt 6 kap. 3 §, ska anledningen till detta uppges vid sammanträdet.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 10 § KL och 3 kap. 17 § FReKL och har kommenterats i avsnitt 9.10.

Bestämmelsen i tredje stycket omfattar endast gälldenärer i förvaltarledda förfaranden och endast för det fall att någon har begärt att ed ska avläggas. Bestämmelsen innebär principiellt sett endast en justering av bestämmelsen i 12 kap. 10 § tredje stycket KL till det samlade insolvensförfarandet.

18 § Om en borgenär begär det och det tidigare inte gjorts under förfarandet, ska gälldenären vid borgenärssammanträdet avlägga bouppteckningsed. Han ska då göra de tillägg till eller ändringar i bouppteckningen som han anser behövas och med ed betyga att bouppteckningen med gjorda tillägg eller ändringar är riktig, så att det inte enligt hans vetskap oriktigt har utelämnats eller upptagits någon tillgång eller skuld.

Är gälldenären en juridisk person och finns flera ställföreträdare, behöver bouppteckningsed inte avläggas av en sådan ställföreträdare vars edgång måste antas sakna betydelse för utredningen av gälldenärens ekonomiska ställning.

När det finns anledning till det, får rätten besluta att gälldenären ska avlägga eden inför någon annan tingsrätt. Är gälldenären sjuk, får eden avläggas där han vistas.

Om gälldenären vägrar att avlägga ed i ett förvaltarlett förfarande, kan 6 kap. 9–13 §§ tillämpas. Vid egenförvaltning medför underlåtenheten att rättens beslut att ta upp rekonstruktionsplanen förfaller, om det inte finns synnerliga skäl för att prövningen ska fortsätta.

Bestämmelsen motsvaras av 3 kap. 18 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.10.

Bestämmelsen innebär en anpassning av reglerna i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion till det samlade insolvensförfarandet. Av *fjärde stycket* framgår att de tvångsmedel som gäldenären kan utsättas för enligt 6 kap. även kan bli aktuella i samband med vägran att avlägga bouppteckningsed vid borgenärssammanträde. Dock gäller dessa tvångsmedel enbart vid förvaltarledda förfaranden. Skulle en sådan situation uppkomma i ett insolvensförfarande som bedrivs under egenförvaltning att tvångsmedel skulle kunna övervägas om insolvensförfarandet hade varit förvaltarlett, är detta sannolikt en omständighet som kan utgöra grund för konvertering av förfarandet. Till *fjärde stycket* har också överförs en justerad version av bestämmelsen i 3 kap. 18 § FRekL om att beslutet om ackordsförhandling förfaller. Vid egenförvaltning innebär detta att beslutet att ta upp rekonstruktionsplanen förfaller. En formell konsekvens härav blir att gäldenären, inom den tidsgräns som anges i 7 kap. 37 § måste inkomma med en ny rekonstruktionsplan. Passeras denna tidpunkt utan att gäldenären uppfyller kravet, ska insolvensförfarandet med stöd av 7 kap. 38 § konverteras till ett förvaltarlett förfarande. Det torde emellertid, som angavs ovan, vara sannolikt att en sådan konvertering då redan har skett med hänvisning till gäldenärens vägran att avlägga ed.

19 § Att en anmärkning har framställts mot en fordran hindrar inte att borgenären deltar med fordringen i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen ska beaktas eller inte, ska rätten utreda tvistefrågan och försöka få till stånd en förlikning. De närvarande vid sammanträdet får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt förvaltaren eller rekonstruktören att ingå förlikning med borgenären.

Kan förlikning inte träffas, ska rätten fastställa till vilket belopp borgenären ska få delta med fordringen i omröstningen. Rätten ska samtidigt förelägga den part som har bevisbördan att inom en utsatt tid från det att föreläggandet delgavs henne eller honom väcka talan om gäldenärens slutliga betalningsskyldighet i en särskild rättegång. Har en anmärkning mot en yrkad fordran eller förmånsrätt i ett förvaltarlett förfarande prövats enligt 9 kap. 16 §, tillämpas dock vad som sägs i 15 § andra stycket.

En förlikning angående en framställd anmärkning får inte ingås på något annat sätt än som anges i första stycket, om inte alla vilkas rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 12 § KL och 3 kap. 20 § andra stycket FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.10.

20 § Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas gäller borgenärens mening, om de andra inte löser ut henne eller honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 13 § KL och 3 kap. 19 § FRekL.

21 § När rekonstruktionsplanen tagits upp får den inte återtas eller ändras utan rättens medgivande. Ett yrkande om detta ska framställas senast vid sammanträdet och innan omröstningen sker. Rätten får medge yrkandet endast om beaktansvärda skäl föreligger och borgenärernas intresse av att planen fastställs inte talar mot det.

Om en ändring av planen medges, får prövningen skjutas upp till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att planen blir sämre för borgenärerna, får prövningen skjutas upp endast om det finns särskilda skäl för det.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 14 § KL och 3 kap. 21 § FRekL.

Bestämmelserna i 7 kap. 36 och 37 §§ innebär att en rekonstruktionsplan, även om den har getts in tillsammans med ansökan om inledande av insolvensförfarande, får justeras fram till den tidpunkt då gäldenären begär att rätten ska sätta ut ett borgenärssammanträde för omröstning av rekonstruktionsplanen.

Den nyhet som bestämmelsen innehåller i förhållande till bestämmelserna i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion är att det betonats att ett yrkande om ändring eller återtagande av rekonstruktionsplanen efter det att den tagits upp enligt bestämmelserna i 11 § endast får medges om det föreligger beaktansvärda skäl. Vad sådana skäl kan bestå av måste avgöras från fall till fall. Rättens bedömning i frågan bör göras med borgenärernas bästa för ögonen och med beaktande av intresset av att en rekonstruktion i enlighet med förslaget i planen kan genomföras. Framkommer det

att gäldenärsföretagets bevekelsegrund för ändringen endast är att få till stånd en lägre ackordsdividend utan några därutöver särskilt angivna skäl kan starkt ifrågasättas om ändringen bör tillåtas. Är det emellertid så att gäldenären tydligt redovisar att han endast kan genomföra ackordet på en lägre nivå än enligt förslaget, och detta ändå ligger i borgenärernas intresse, bör ändringen kunna tillåtas. Det samma gäller om gäldenärens ekonomiska situation har förvärrats på ett sådant sätt att han inte alls kan genomföra ett ackord.

I sammanhanget bör beaktas att bestämmelsen i 3 kap. 22 § FReKL, som innebär att rätten vid särskilda skäl kan besluta om uppskov i tre veckor med borgenärernas prövning av ackordsförslaget, inte har fått någon motsvarighet i insolvenslagen.

Antagande av en rekonstruktionsplan

22 § *En rekonstruktionsplan ska anses antagen av borgenärerna, om minst två tredjedelar av de röstande har godtagit planen och att deras fordringar uppgår till två tredjedelar av det sammanlagda beloppet av de fordringar för vilka rösträtt får utövas.*

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 15 § KL och 3 kap. 4 § FReKL och har kommenterats i avsnitt 9.11.

Bestämmelserna i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion om antagande av ackord i dessa förfaranden har gjorts beroende av vilken procentsats som ackordslikviden i förfarandet uppgår till. Är ackordslikviden 50 procent eller högre krävs enligt de angivna bestämmelserna att tre femtedelar av de röstberättigade borgenärerna, som innehar fordringar som uppgår till tre femtedelar av de röstberättigade fordringarnas sammanlagda belopp, förklarat sig anta ackordet. Är ackordslikviden lägre är motsvarande andel tre fjärdedelar av borgenärerna respektive fordringarnas belopp.

Den nedersta gränsen för ackordslikviden har inte överförts från konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion till insolvenslagen. Det har därför ansetts olämpligt att koppla frågan om antagande av rekonstruktionsplanen respektive ackordet till nivån på ackordet i ett sådant dokument. Den andel positivt inställda borgenärer som har valts för att en rekonstruktionsplan eller ett separat ackordsförslag ska anses antaget är ett mellanting mellan de 60 respektive 75 procent som krävs enligt konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion, nämligen minst två tredjedelar av de röst-

berättigade borgenärerna, med ett innehav av minst två tredjedelar av det sammanlagda beloppet av de fordringar för vilka rösträtt får utövas.

23 § Även om en erforderlig borgenärsmajoritet inte har uppnåtts enligt 22 § ska rekonstruktionsplanen anses antagen, om gäldenären är ett aktiebolag och

- 1. den betalning som planen erbjuder inte understiger den utdelning som borgenären kan räkna med om realisation sker enligt 8 kap., och*
- 2. aktieägarna enligt planen inte erhåller eller ska behålla något förmögenhetsvärde som överstiger aktiernas sannolika värde vid en realisation enligt 8 kap.*

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 9.7.7.4.

24 § Om gäldenären är ett aktiebolag och rekonstruktionsplanen innehåller en åtgärd som enligt aktiebolagsrättsliga bestämmelser kräver att beslut fattas eller godkänns av bolagsstämman, kan planen inte antas utan att ett sådant beslut eller godkännande föreligger.

Är en åtgärd enligt första stycket av sådant slag som anges i 5 § ska rekonstruktionsplanen dock ändå anses antagen, om planen innehåller ett ackordsförslag och det inte är sannolikt att aktierna har något värde om realisation sker enligt 8 kap.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 9.7.7.4.

Paragrafen innehåller regler om förutsättningarna för att en rekonstruktionsplan med åtgärder, som enligt aktiebolagsrättsliga bestämmelser kräver att beslut fattas eller godkänns av bolagsstämman, ska kunna antas eller anses antagen vid borgenärssammanträdet. Övergäandena finns i avsnitt 9.7.5 och 9.7.73.

Av första stycket framgår den givna utgångspunkten, att planen inte kan antas utan att ett i behörig ordning fattat beslut eller godkännande föreligger. I fråga om sättet för att fatta ett sådant stämmbeslut tillämpas vanliga aktiebolagsrättsliga regler.

I andra stycket ges borgenärerna en möjlighet att genomdriva en åtgärd som normalt kräver stämmbeslut även om ägarna motsätter det. För detta krävs dels att planen innehåller ett ackordsförslag, dels att det inte är sannolikt att de befintliga aktierna i gäldenärsbolaget skulle ha något värde om bolagets tillgångar realiserades i det förvaltarledda förfarandet enligt bestämmelserna i

8 kap. Som stöd för denna bedömning ska till rekonstruktionsplanen enligt 6 § första stycket vara fogad en uppgift av förvaltaren eller rekonstruktören om det utfall som borgenärerna och aktieägarna kan påräkna om en sådan realisation sker. Eftersom ackordsborgenärernas fordringar ska beaktas vid prövningen, ska de befintliga aktierna inte ska anses ha något värde om inte alla borgenärer vid en realisation skulle bli tillgodosedda fullt ut. Detta ligger i linje med den principiella ståndpunkt som ligger bakom regleringen, att de befintliga aktieägarna inte bör ha möjlighet att blockera en rekonstruktionslösning med stöd av ett aktieinnehav som kan antas ha ett värde endast om bättre prioriterade intressenter skapar ett sådant och aktieägarna inte ges sämre position än vad de skulle haft vid en realisation.

25 § Anser en borgenär eller gäldenären att ett beslut genom vilket en rekonstruktionsplan har förkastats av borgenärerna inte har tillkommit på lagligt sätt, får han eller hon överklaga beslutet till hovrätten inom tre veckor från beslutet. Gäldenären får dock överklaga beslutet endast om hans rätt kan vara beroende av det. Beslutet tillämpas omedelbart, om inte något annat bestäms.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 16 § KL och 4 kap. 11 § FRekL.

Fastställelse av en rekonstruktionsplan

26 § En rekonstruktionsplan som har antagits vid borgenärs-sammanträdet ska fastställas av rätten, om inte annat följer av 27–30 §§.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 17 § KL och 3 kap. 23 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.12.

Bestämmelsen utgör en utgångspunkt för hur en rekonstruktionsplan ska fastställas av rätten, vilket regleras i de kommande bestämmelserna. I motsats till regleringen i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion, som endast talar om när en av borgenärerna antagen rekonstruktionsplan ändå *inte* ska fastställas av rätten, slås här fast att huvudregeln vid ett sådant förhållande alltså är fastställelse av rekonstruktionsplanen.

27 § Om rekonstruktionsplanen är villkorad av att gäldenären, dennes ägare eller någon annan före planens fastställelse fattar ett visst beslut,

fullgör en viss prestation eller vidtar någon annan åtgärd, får planen inte fastställas förrän villkoret är uppfyllt. Blir villkoret inte heller uppfyllt inom en av rätten utsatt tilläggstid, ska rätten vägra att fastställa planen.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 9.12.

Rekonstruktionsplanen bör kunna ges i princip vilken utformning som helst och innehålla i stort sett vilka beståndsdelar som helst utöver de obligatoriska moment som anges i 12 kap. 4 och 6 §§ IL. Gäldenären kan exempelvis i planen göra utfästelser att utföra olika åtgärder eller fatta olika beslut innan planen fastställs av rätten.

Att gäldenären utför sina förpliktelser enligt rekonstruktionsplanen efter fastställandet kan kontrolleras av en tillsynsperson (jfr. 36 §). Skulle gäldenären brista i något avseende kan en borgenär ansöka om förverkande av rekonstruktionsplanen. Den nu aktuella bestämmelsen tar således endast sikte på sådana villkor som ska vara uppfyllda innan fastställelsen av planen.

28 § *En rekonstruktionsplan får inte fastställas, om*

- 1. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan antas ha inverkat på utgången av omröstningen,*
- 2. planens innehåll inte uppfyller kraven i 4 och 7 §§,*
- 3. en borgenär som har röstat mot planen gör sannolikt, att den betalning som planen erbjuder är beaktansvärt lägre än den utdelning som borgenären kan räkna med om realisation sker enligt 8 kap.,*
- 4. en aktieägare som har motsatt sig en plan som avses i 24 § gör sannolikt, att aktierna har ett beaktansvärt värde om realisation sker enligt 8 kap, eller*
- 5. det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på omröstningen eller något annat illojalt handlande har förekommit.*

Vägras fastställelse enligt första stycket 1 och är förslaget inte förkastat av borgenärerna eller förfallet, ska borgenärerna på nytt pröva planen och ett sammanträde sättas ut för detta. Borgenärerna ska kallas till sammanträdet. Kallelsen ska kungöras.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 19 § KL och 3 kap. 25 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.12.

De fel som kan föranleda en vägran att fastställa en antagen rekonstruktionsplan är enligt bestämmelsen såväl formella som

materiella. Därutöver har i *punkterna 3 och 4* införts bestämmelser av innebörd att en rekonstruktionsplan inte kan genomdrivas mot en borgenärs vilja om denne kan visa att han eller hon genom planen blir betydligt sämre ställd än om realisation av gäldenärens egendom skulle ske enligt 8 kap. IL. Det krävs därvid att borgenären kan visa att den betalning han eller hon skulle få till följd av rekonstruktionsplanen är beaktansvärt lägre än den utdelning han eller hon skulle kunna få vid realisation. Detta innebär att inte endast ett något lägre belopp bör kunna läggas till grund för en vägran att fastställa en antagen rekonstruktionsplan. Vad som är ett beaktansvärt belopp får avgöras av omständigheterna i det enskilda fallet.

Punkt 4 handlar om en aktieägars möjlighet hindra att rekonstruktionsplanen fastställs genom att göra sannolikt, att aktierna skulle ha ett beaktansvärt värde om bolagets tillgångar realiserades i ett förvaltarlett förfarande. Regleringen har behandlats i avsnitt 9.7.7.4.

Den bedömning som ska göras enligt denna punkt görs efter samma principer som vid planens antagande enligt 24 § andra stycket, vartill hänvisas.

29 § Även om 28 § inte är tillämplig får rätten vägra att fastställa rekonstruktionsplanen, om en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för fordringen har bestritt fastställelse på grund av att

- 1. det inte finns betryggande säkerhet för fullgörelsen av planen och det finns starka skäl att anta att gäldenären inte kommer att uppfylla sina förpliktelser enligt denna,*
- 2. planen är till skada för borgenärerna, eller*
- 3. planen av någon annan särskild anledning inte bör medges.*

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 19 § KL och 3 kap. 25 § andra stycket FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.12.

30 § Finns det enligt 27–29 §§ anledning att inte fastställa en rekonstruktionsplan som har antagits vid borgenärssammanträdet, ska frågan om fastställelse prövas av rätten vid en förhandling.

Förhandlingen ska hållas så snart som möjligt. Till förhandlingen ska rätten kalla förvaltaren eller rekonstruktören, gäldenären och de borgenärer som var närvarande vid borgenärssammanträdet.

Beslut i fastställelsefrågan ska meddelas inom en vecka efter förhandlingen, om inte längre tid är nödvändig på grund av särskilda omständigheter.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 19 § tredje stycket KL och 3 kap. 25 § tredje stycket FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.12.

Den rättsliga betydelsen av en fastställd rekonstruktionsplan

31 § *Genom fastställelsen av en rekonstruktionsplan bestäms de rättsförhållanden som planen reglerar enligt denna.*

Första stycket innebär bland annat att

- 1. planen blir bindande för alla borgenärer, såväl kända som okända, som enligt 16 § hade rätt att rösta vid borgenärssammanträdet,*
- 2. en borgenär med särskild förmånsrätt eller sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 16 § andra stycket 3 och 4 blir bunden av planen för en så stor del av sin fordran som enligt 15 § första stycket har ansetts osäkrad,*
- 3. en borgenär som har rätt till betalning först efter övriga borgenärer förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som avses i 1 tillgodoses fullt ut, och*
- 4. då gäldenären är ett aktiebolag och planen har antagits enligt 24 §, ett i behörig ordning fattat beslut av bolagsstämman ska anses föreligga med den verkan som följer av tillämpliga aktiebolagsrättsliga bestämmelser.*

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 21 § KL och har kommenterats i avsnitt 9.13.

Enligt punkt 4 innebär fastställelsen av en plan med bolagsåtgärder, som normalt kräver ett stämmobeslut men som utan aktieägarnas samtycke har antagits enligt 24 § andra stycket, att ett i behörig ordning fattat beslut av bolagsstämman ska anses föreligga. Vad detta närmare sett innebär har utvecklats i den allmänna motiveringen, vartill hänvisas.

32 § *När rekonstruktionsplanen fastställs upphör en sådan hävningsrätt som avses i 3 kap. 11 § första stycket, om inte annat anges i planen eller motparten har säkerhet i sådan återtaganderätt eller äganderätt som avses i 16 § andra stycket 3 och 4.*

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 10.7.3.2. Den är en konsekvens av vad som anges i 34 §, nämligen att gäldenären återfår rådigheten över sin egendom i samband med att rekonstruktionsplanen fastställs, och att verksamheten därefter ska bedrivas

utom insolvensförfarandet. Något skäl till särskilda bestämmelser om hävningsrätt föreligger då inte längre. Motsvarande regel vid verksamhetsrekonstruktion i ett förvaltarlett förfarande har upptagits i 8 kap. 2 § 4 st IL.

33 § En borgenär som har godkänt rekonstruktionsplanen förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot en borgensman eller andra som förutom gäldenären ansvarar för fordringen.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 22 § KL och 3 kap. 9 § FRekL.

Det kan här erinras om att den nya bestämmelsen i 12 kap. 6 d § skattebetalningslagen (1997:483) innebär att en företrädare för en juridisk person, vars skulder avseende skatter och avgifter har ned- eller avskrivits till följd av en fastställd rekonstruktionsplan eller ett fastställt ackord inte ska kunna bli betalningsskyldig för belopp som ned- eller avskrivits.

34 § Insolvensförfarandet anses avslutat när rekonstruktionsplanen har fastställts av rätten. Gäldenären återfår då rätten att fritt förfoga över sina tillgångar, i den mån annat inte följer av planen.

Innan egendomen i boet i ett förvaltarlett förfarande återställs till gäldenären, ska förfarandekostnaderna och massaskulderna tas ur egendomen. Är någon kostnad eller skuld tvistig tillämpas 2 § tredje stycket.

Bestämmelsen motsvaras av 11 kap. 18 § KL (första stycket), 12 kap. 24 § KL (andra stycket) samt av 4 kap. 7 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 8.14.

I förhållande till lagen om företagsrekonstruktion innebär bestämmelsen en nyhet på så vis att fastställandet av rekonstruktionsplanen definieras som ett sätt att avsluta insolvensförfarandet. I lagen om företagsrekonstruktion kopplas tidpunkten för avslutandet av en företagsrekonstruktion till att förfarandet har pågått under en viss tid (jfr. 4 kap. 7–8 §§ FRekL), såvida det inte finns särskilda, i lagen angivna, omständigheter som föranleder ett avslutande.

Bestämmelsen bör föranleda en ändring av bestämmelserna om likvidation av ett aktiebolag i aktiebolagslagen (2005:551) (jfr. 25 kap. 45 och 50 §§ denna lag). Har ett insolvensförfarande avslutats med fastställandet av en rekonstruktionsplan bör gäldenären inte likvideras.

Har en rekonstruktionsplan getts in och fastställts i ett förvaltarlett förfarande är detta således ett av de sätt på vilket insolvensförfarandet kan avslutas. Förfarandet kan också avslutas genom nedläggning på grund av frivillig uppgörelse, avskrivning eller fastställelse av utdelningsförslag eller separat ackord. Dessa olika handlingsalternativ kan jämföras med vad som gäller enligt 11 kap. 18 § KL, av vilket framgår att en konkurs anses avslutad när rätten har fastställt utdelning.

När ett förvaltarlett förfarande upphör till följd av fastställelse av rekonstruktionsplan ska gäldenären återfå rådgigheten över sina tillgångar och sin egendom. Insolvensboet upphör därvid att existera och gäldenären återgår till sin verksamhet, med de eventuella justeringar av den som kan ha beslutats i rekonstruktionsplanen.

35 § När insolvensförfarandet har avslutats får talan om återvinning inte väckas av någon borgenär som omfattas av rekonstruktionsplanen. En talan som har väckts i behörig ordning får prövas trots att förfarandet har avslutats.

Vad som vinnns genom återvinningstalan och i ett förvaltarlett förfarande inte behövs för sådant ändamål som avses i 34 § andra stycket ska, sedan kärandens kostnader har ersatts, delas ut till de borgenärer som omfattas av planen.

En svarande som med anledning av kärandens talan får en fordran mot gäldenären har rätt att avräkna den utdelning som svaranden har rätt till på vad han eller hon annars skulle ha betalat.

Om det i återvinningsmålet begärs av en borgenär som avses i första stycket eller av gäldenären, kan rätten besluta om särskild förvaltning av det som vinnns genom återvinningstalan.

Bestämmelsen motsvaras av 3 kap. 7 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 8.5.2.

När det gäller bestämmelser om återvinning ska beaktas att egenförvaltning inte, som företagsrekonstruktion, är ett självständigt ärende utan en förvaltningsform inom det samlade insolvensförfarandet. Till skillnad från gällande rätt, där en misslyckad rekonstruktion innebär att ärendet om företagsrekonstruktion endast avslutas utan någon vidare åtgärd, innebär bestämmelserna om konvertering att en egenförvaltning direkt kommer att övergå i ett förvaltarlett förfarande när en rekonstruktionsplan eller ett ackord inte kan antas eller fastställas. Det finns inget bärande skäl för att

behålla fastställelse av rekonstruktionsplanen eller ackordet som förutsättning för slutlig prövning av återvinningstalan.

Tidsgränsen för väckande av återvinningstalan har satts till borgenärssammanträdet för prövning av rekonstruktionsplanen eller ackordsförslaget. Tidsgränsen kan jämföras med den som anges i 3 kap. 6 § första stycket FRekL. Tidpunkten är vald mot bakgrund av att effekterna av en anhängiggjord återvinningstalan är en sådan omständighet som bör regleras i rekonstruktionsplanen. Detta gäller både fördelningen av det som en återvinningstalan kan komma att tillföra gäldenären och vad gäller betalning av utdömda kostnader och ersättning till rekonstruktören för det fall att återvinningstalan förloras.

Tillsyn över en rekonstruktionsplan

36 § *Om det anges i rekonstruktionsplanen ska rätten besluta om tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden och att övriga åtgärder enligt planen blir genomförda. Om det finns skäl för det kan sådan tillsyn beslutas även på begäran av en borgenär som omfattas av planen.*

Tillsynen ska utövas av förvaltaren eller rekonstruktören eller någon annan lämplig person. Om det behövs ska även en ersättare för tillsynspersonen utses.

Gäldenären ska ge tillsynspersonen de uppgifter som han eller hon begär och följa de anvisningar som tillsynspersonen lämnar. Om gäldenären inte fullgör sina skyldigheter eller någon annan grund för att förverka rekonstruktionsplanen enligt 37 § visar sig föreligga, ska tillsynspersonen utan dröjsmål anmäla detta förhållande till rätten.

Vad som i 7 kap. 5 och 6 §§ sägs om entledigande av förvaltare gäller på motsvarande sätt för tillsynspersonen.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 26–27 §§ KL och 3 kap. 26 § FRekL och har kommenterats i avsnitt 9.14.

I tredje stycket har tillagts en skyldighet för tillsynspersonen att anmäla om gäldenären inte fullgör sina skyldigheter eller om det av annan anledning finns grund att förverka rekonstruktionsplanen.

Tillsynspersonen kan skiljas från sitt uppdrag genom entledigande på samma sätt som en förvaltare. Däremot omfattas han eller hon inte av det skadeståndsansvar som kan drabba en förvaltare enligt 17 kap. 1 §.

Förverkande av en rekonstruktionsplan

37 § Efter anmälan av tillsynspersonen eller på ansökan av en borgenär som omfattas av rekonstruktionsplanen kan rätten besluta att planen ska vara förverkad, om

1. gäldenären
 - a) har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
 - b) har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av insolvensförfarandet eller exekutiv förrättning, eller
 - c) i hemlighet har gynnat någon borgenär i syfte att inverka på frågan om planens antagande eller fastställelse,
2. gäldenären inte har fullgjort sina skyldigheter enligt 36 § tredje stycket,
3. planen är villkorad av att gäldenären, dennes ägare eller någon annan inom viss tid efter planens fastställelse fattar ett visst beslut, fullgör en viss prestation eller vidtar någon annan åtgärd och villkoret inte har blivit uppfyllt, eller
4. gäldenären på något annat sätt väsentligt har försummat sina åtaganden enligt planen.

Att rekonstruktionsplanen förverkas innebär att de eftergifter som gäldenären genom planen har medgetts förfaller. Borgenärerna får göra planen i övrigt gällande mot gäldenären eller mot den som har gått i borgen för planen. Förverkandet inverkar inte på giltigheten av rättshandlingar som har företagits efter fastställelsen.

Förlikning är inte tillåten i en fråga som avses i första stycket.

Bestämmelsen motsvaras av 12 kap. 28 § KL och 3 kap. 27 § FReKL och har kommenterats i avsnitt 9.15. Den skillnad som föreligger i förhållande till de angivna bestämmelserna i konkurslagen och lagen om företagsrekonstruktion är det tillägg som gjorts i p 3 och som avser en bristande fullgörelse av ett villkor som angett i rekonstruktionsplanen (jfr. 12 kap. 27 §).

Enligt p 4 kan varje väsentlig försummelse mot planen medföra förverkande av denna. Det går inte att uttömmande ange vad en sådan försummelse kan bestå i, särskilt inte mot bakgrund av att en rekonstruktionsplan i princip ska kunna innehålla vilka villkor som helst.

Ett förverkande av planen respektive ackordet innebär att den skuldnedsättning som gäldenären har medgetts genom ackordet går åter. På grund av de uppenbara tillämpningssvårigheter det skulle innebära om även andra delar av rekonstruktionsplanen skulle gå åter, exempelvis nedläggning eller försäljning av delar av verksamheten,

förändringar i ägarstrukturen eller ledningen etc., ska förverkandet endast avse eftergifter som gäldenären har medgetts, medan planen i övrigt bör kunna göras gällande mot gäldenären enligt allmänna kontraktsrättsliga och skadeståndsrättsliga principer.

38 § 1 5 kap. 14 § finns bestämmelser om verkan av att gäldenären blir föremål för ett nytt insolvensförfarande enligt denna lag innan ett ackord har fullgjorts.

Att ett nytt insolvensförfarande inleds medför att rekonstruktionsplanen i övriga delar ska anses förverkad, i den mån inte annat har angetts i planen.

Bestämmelsen är ny.

Av den nämnda bestämmelsen i 5 kap. 14 § framgår att en borgenär, vars fordran har satts ned genom ett ackord, har rätt till utdelning med fordringens hela ursprungliga belopp – med avdrag för vad han eller hon redan har uppburit – för det fall gäldenären i insolvensförfarandet blir föremål för ett nytt insolvensförfarande innan ackordet har fullgjorts.

Skulle således gäldenären i ett insolvensförfarande som avslutats genom fastställande av rekonstruktionsplan eller separat ackord bli föremål för ett nytt insolvensförfarande innan de åligganden som angetts i planen eller ackordet har fullgjorts, ska planen eller ackordet förverkas. Detta innebär för borgenärernas del att man inte kan påräkna en bättre utdelning i det efterföljande insolvensförfarandet för samma fordran.

Separat ackord

39 § Vad som i 3–38 §§ sägs om en rekonstruktionsplan gäller på motsvarande sätt för ett separat ackord, med undantag för bestämmelserna i 4, 5, 24 och 27 §§ samt 28 § första stycket 4 och 31 § andra stycket 4.

Bestämmelsen är ny och har kommenterats i avsnitt 9.16.

Det separata ackordet är att se som en parallell till rekonstruktionsplanen för det fall insolvensförfarandet bedrivs under egenförvaltning, men även i sådana förvaltarledda förfaranden där förvaltaren gör bedömningen att gäldenären kan rekonstrueras enbart genom genomförandet av ett ackord.

Ett separat ackordsförslag och en rekonstruktionsplan har en stor mängd likheter till sin yttre form. Vissa lättnader bör emellertid föreligga beträffande det separata ackordet. Den detaljerade regleringen beträffande innehållet i en rekonstruktionsplan bör inte tillämpas på ett ackordsförslag. Detta bör enbart avse skuldnedsättning och inga andra rekonstruerande åtgärder bör kunna komma i fråga.

Ett ackordsförslag bör inte tas upp om det inte framstår som sannolikt att det kommer att kunna antas av borgenärerna och fastställas av rätten. Detta visas genom att en uppgift om borgenärernas inställning ges in till rätten. Mot bakgrund av den stora skyndsamhet med vilket ett separat ackordsförslag ska handläggas bör det inte komma i fråga att ett sådant förslag kan ändras på det sätt som gäller för en rekonstruktionsplan. Den åtgärd som rätten ska vidta för det fall ackordsförslaget upptas till prövning är således att tid för borgenärssammanträde sätts ut vid en tidpunkt som ligger tre till fem veckor fram i tiden, räknat från inledandet av insolvensförfarandet.

När det gäller frågor om antagande, fastställelse och förverkande av det separata ackordet bör samma principer gälla som för rekonstruktionsplanen.

Statens offentliga utredningar 2010

Kronologisk förteckning

1. Lätt att göra rätt
– om förmedling av brottsskadestånd. Ju.
2. Ett samlat insolvensförfarande – förslag
till ny lag. Ju.

Statens offentliga utredningar 2010

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Lätt att göra rätt

– om förmedling av brottsskadestånd. [1]

Ett samlat insolvensförfarande – förslag till ny lag. [2]